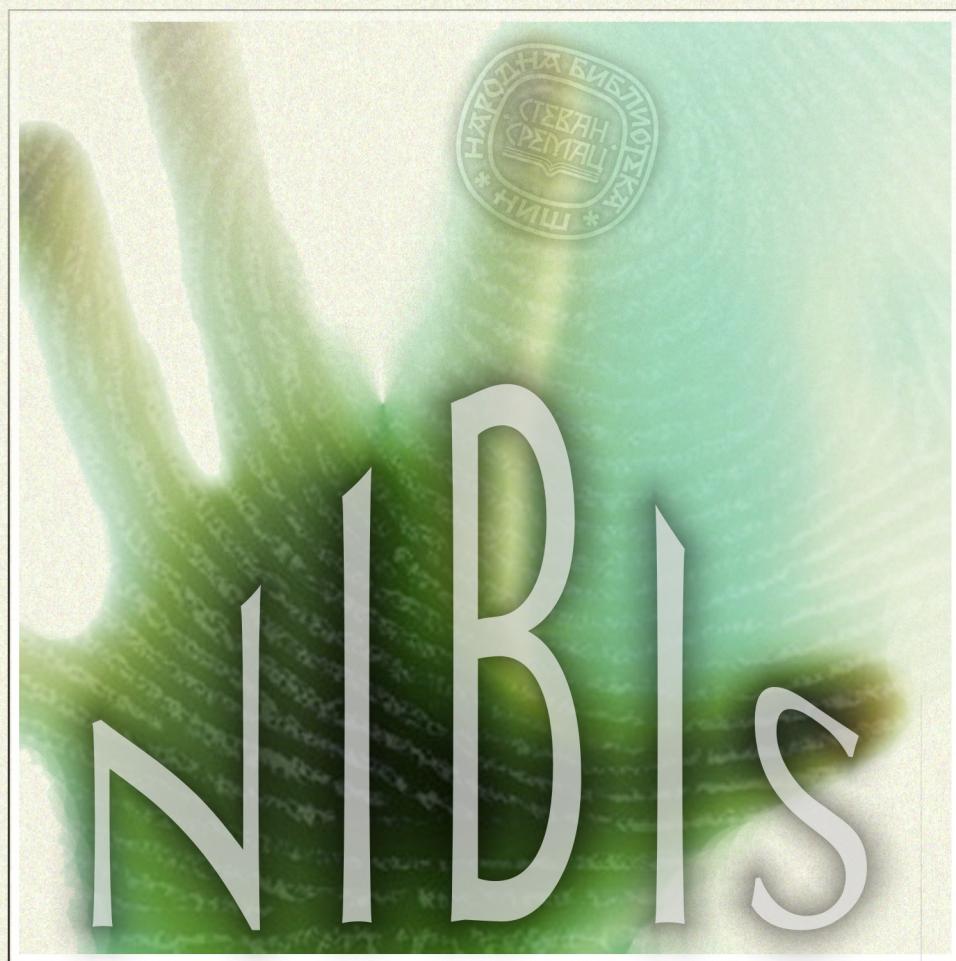

Aleksandra Adžić
Miroslav Aleksić

Sa praktičnim primerima
bibliografske obrade

Narodna biblioteka "Stevan Sremac" Niš

2010

Aleksandra Adžić
Miroslav Aleksić

N I B I S

**Sa praktičnim primerima
bibliografske obrade**

Narodna biblioteka „Stevan Sremac“ Niš
2010

Uvod

Narodna biblioteka «Stevan Sremac» u Nišu zadržala je harmoniju bogatog istorijskog nasleđa, a nastojeći da ispunи zahteve korisnika današnjice prati nove informacione i komunikacione tehnologije orijentisanjem ka savremenoj elektronskoj biblioteci. Zbog toga prvenstveno teži da automatizuje gotovo sve bibliotečke poslove, formira bazu bibliografskih podataka, obezbedi protok internih informacija ali i da se poveže sa drugim bazama podataka, institucijama i sistemima.

Razvijajući bibliotečko-informacioni sistem preko različitih klasifikacionih sistema obezbeđeno je prikupljanje, selekcija, obrada, čuvanje, održavanje, pretraživanje i ažuriranje podataka kao i cirkulacija, tj. automatizacija izdavanja bibliotečkih jedinica korisnicima. Pri tome, sami bibliotekari moraju biti posrednici između potreba za informacijama i pristupa izvorima informacija kako bi bibliotečko poslovanje učinili kvalitetnijim i kako bi, prateći razvoj novih i komunikacionih tehnologija, obezbedili brze i efikasne usluge korisnicima.

NIBIS (Niški bibliotečki sistem) predstavlja bibliotečko-informacioni sistem predviđen za uzajamnu katalogizaciju sa uzajamnom bibliografsko-kataloškom bazom podataka koja

obuhvata standardizovanu obradu bibliotečke građe, ujednačeno vođenje kataloga, računarsku i komunikacionu povezanost sa drugim bibliotekama i druge brojne funkcije.

Aplikacija za automatizaciju bibliotečkog poslovanja NIBIS instalirana je pod operativnim sistemom WINDOWS 2000 PROFESIONAL, ali, prema potrebi, ili sticajem okolnosti, postoji mogućnost instaliranja i na operativni sistem LINUX.

Baza podataka sadrži zapise o monografskim i serijskim publikacijama, člancima iz časopisa i zbornika, dokumentima iz fonda posebne građe (rukopisna građa, zvučni zapisi, kartografska građa, muzikalije, stara i retka knjiga, fotografije...). Usvajanjem odgovarajućih standarda obezbeđuje se trajnost i kvalitet elektronskih izvora čiji su podaci pristupačni, aktuelni, brojni, kvalitetni i podložni daljem razvoju. Osim toga, jednoobraznost podataka, koji dobijaju oblik koda, omogućava razmenu bibliografskih podataka. Unifikacija zapisa postiže se korišćenjem standarda ISBD, tako da svaka bibliografska publikacija biva obrađena samo jednom, prema jedinstvenim principima, dok razmena bibliografskih podataka u mašinski čitljivom obliku podrzumeva komunikacijski format UNIMARC zbog neophodnosti razmene kako među bibliotekama Srbije, tako i na međunarodnom nivou.

Posebna pažnja posvećuje se zaštiti podataka redovnim dnevnim i mesečnim kopiranjem elektronske baze. Format za zaštitu i čuvanje podataka kontinuirano će biti usklađivan sa najnovijim tehnološkim razvojem.

NIBIS

Glavna strana

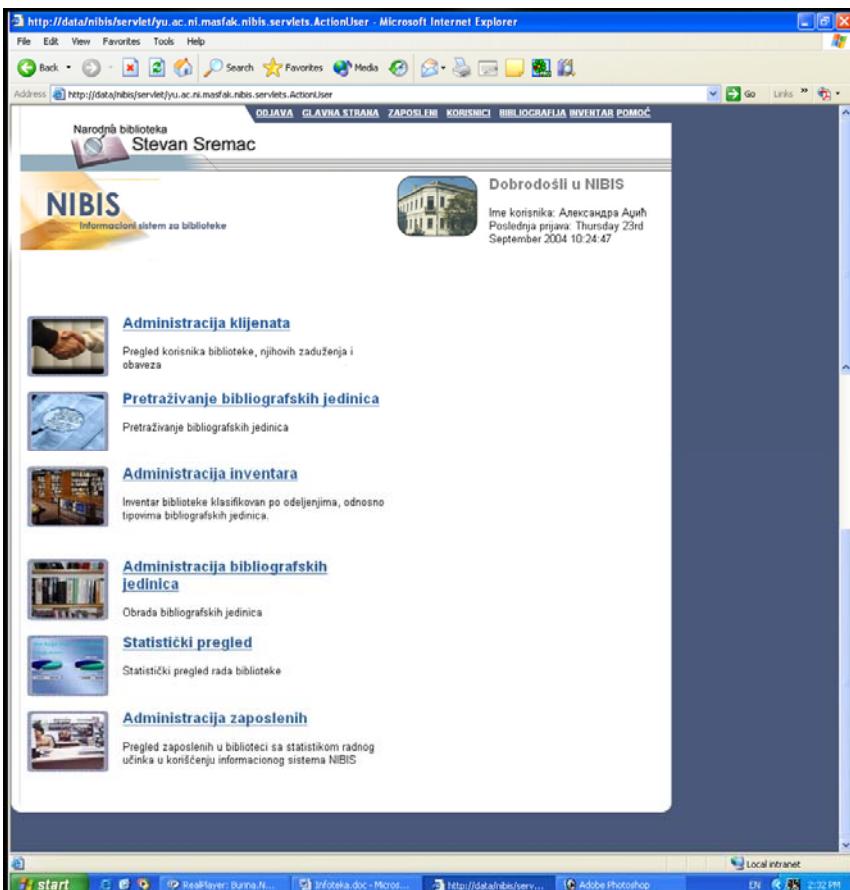
Pošto se u Address baru ukuca adresa koja vodi do aplikacije samog softverskog paketa Nibis (bilo da je program smešten na računaru sa kog se direktno pristupa- slučaj kada je korinički računar= Data Server ili na posebnom računaru, Data Serveru, kome pristupa veći broj korisničkih računara), dolazi se do strane koja nudi unos Username (korisničkog imena) i Password (lozinke). Svaki korisnik sistema bira svoje korisničko ime i svoju lozinku, što administrator beleži u delu programa *Administracija zaposlenih*.

Nakon unosa korisničkog imena i lozinke, otvara se Glavna strana.

Dolaskom na GLAVNU STRANU pružaju se mogućnosti rada na poslovima bibliotekara, a same opcije se nalaze pod zasebnim linkovima:

- ***Administracija klijenata*** omogućava pregled korisnika biblioteke, njihovih zaduženja i obaveza,
- ***Pretraživanje bibliografskih jedinica*** obavlja se po ključnim rečima,
- ***Administracija inventara*** obuhvata unošenje podataka inventarne knjige klasifikovanih po odeljenjima i tipovima bibliografskih jedinica,

- *Administracija bibliografskih jedinica* podrazumeva obradu bibliografskih jedinica,
- *Statistički pregled* rada biblioteke
- *Administracija zaposlenih* omogućava pregled zaposlenih u biblioteci, ali sadrži i statistiku radnog učinka u korišćenju informacionog sistema NIBIS.

1. Administracija klijenata

Na ovoj strani popunjavaju se polja na kojima su predviđeni osnovni podaci korisnika biblioteke i to: matični broj, broj lične karte, ime, prezime i broj članske karte. Pri upisu korisnika broj članske karte ne dodeljuje radnik biblioteke, već je sam program napravljen tako da se automatski korisniku dodeljuje prvi naredni broj. Takođe se sa ove strane vrši pretraživanje korisnika ili samo po broju (lične karte, članske karte ili matičnom) ili popunjavanjem imena i prezimena konkretnog korisnika. Nakon toga bira se opcija *Potraži* kako bi se upotpunili osnovni podaci korisnika. Izborom opcije *Odustani* vraćamo se na Glavnu stranu.

1.1. Klijenti

Pri izboru opcije *Potraži* dolazi se na stranu na kojoj se nalaze svi podaci korisnika: broj članske karte, matični broj, ime, prezime, broj lične karte, mesto izdavanja lične karte, vlasnik lične karte (ukoliko se učlanjuje maloletno lice koristeći ličnu kartu jednog od roditelja markira se *Da* ili *Ne*), ime roditelja, dan, mesec i godina rođenja, zanimanje, kategorija korisnika (predškolski uzrast, učenik osnovne škole, učenik srednje škole, student, radnik iz neposredne proizvodnje, radnik iz drugih delatnosti, ostali), adresa stalnog boravka (poštanski broj, mesto, ulica i broj), adresa privremenog boravka (poštanski broj, mesto, ulica i broj), broj telefona, broj mobilnog telefona, e-mail adresa, korisničko ime, lozinka, period za koji se plaća (u mesecima), iznos koji je plaćen, broj priznanice, broj knjiga koji može da se

iznajmi (u desnom uglu automatski se otvara onoliki broj polja za zaduživanje i razduživanje, koliki radnik biblioteke unese kao broj knjiga koji je moguće iznajmiti; broj nije ograničen), napomena, datum poslednjeg produženja članstva (koji se automatski dodeljuje), aktivnost korisnika (korisnik je aktivan kad nema neizmirenih obaveza prema Biblioteci; neaktivni korisnik nema mogućnost korišćenja bibliotečkih usluga dok svoje obaveze ne ispunii. Prozor sa kaznama je bibliotekaru otvoren na strani konkretnog korisnika, sa tačnim opisom obaveze koju član Biblioteke mora da ispunii).

Pojedina polja obeležena su zvezdicom što znači da je obavezno popuniti ta polja. Ukoliko korisnik nema svoju ličnu kartu u polju *Vlasnik lične karte* bira se opcija *Ne*. Korisničko ime i lozinku korisnik bira sam kako bi mogao vršiti pretraživanje i eventualno rezervisanje bibliografskih jedinica. U slučaju da korisnik nije aktivan, onemogućeno mu je zaduživanje bibliografskih jedinica sve dok ne izmiri obaveze prema Biblioteci koje nije u propisanom roku regulisao.

Pri dnu strane koriste se opcije:

- *Ažuriranje*- po okončanju upisa korisnika, ali i pri promeni bilo kog podatka o samom korisniku,
- *Producenje članstva*- opcija koja se bira nakon popunjavanja perioda za koji se plaća u mesecima pri čemu se automatski menja datum poslednjeg produženja za broj meseci koji je naveden u polju,

- **Novi korisnik sličan-** u slučaju da se upisuje član porodice nekog od aktivnih korisnika, tako da se otvara kopija strane, a podaci se dopunjaju i (eventualno) menjaju, dok korisnik dobija svoj broj članske karte,
- **Odustani-** podrazumeva povratak na Glavnu stranu,
- **Novi korisnik-** za otvaranje strane spremne za prikupljanje podataka o novom korisniku,
- **Obriši klijenta-** ukoliko je vrlo mala ili nikakva verovatnoća da korisnik ikada više bude član Biblioteke,
- **Kazne-** pri zadržavanju bibliografske jedinice duže od propisanog roka, oštećenju ili gubitku zadužene bibliografske jedinice, kao i zbog drugih razloga zbog kojih korisnik može biti kažnjen,
- **Štampaj karticu-** za dobijanje štampane članske karte.
- **Štampaj nalepnicu-** za štampanje barkod nalepnice kako bi bilo omogućeno identifikovanje korisnika uz pomoć barkod čitača.

Na strani korisnika takođe postoje podaci o zaduženju korisnika, korpi korisnika i kaznama. Ti podaci su bibliotečkom

radniku uvek vidljivi, tako da postoji puna informacija o tome da li je korisnik neku publikaciju zadužio, kada mora da je vrati, da li ima neku željenu publikaciju u svojoj korpi, da li je neku publikaciju oštetio, izgubio i sl.

Zaduženje klijenta sadrži novi i stari inventarni broj iznajmljene bibliografske jedinice, naslov i datum izdavanja bibliografske jedinice, ime i prezime službenika i opcije za obeležavanje da li je bibliografska jedinica vraćena. Ukoliko se korisnik zadužuje konkretnom bibliografskom jedinicom, službenik popunjava data polja i bira opciju *Zaduživanje*. Ukoliko korisnik želi da se razduži, službenik popunjava polje *Vraćena*, a zatim bira opciju *Razduživanje*. Korisnik koji nije izmirio sve obaveze prema Biblioteci, tj. na svojoj strani ima otvoren prozor *Kazne*, nije u mogućnosti da zadužuje bibliografske jedinice.

Korpa klijenta sadrži inventarni broj, signaturu, naslov i autora bibliografske jedinice koju bi korisnik želeo da zaduži, kao i mogućnost izbacivanja iz korpe i zaduživanja. Izborom opcije *Isprazni korpu* zatvara se prozor korpe korisnika.

Kazne se prikazuju kod neaktivnih korisnika, a sadrže podatke o vrsti kazne (zadržana knjiga, oštećena knjiga, ostalo), opisu (knjiga je zadržana više od trideset dana...), iznosu u dinarima i imenu i prezimenu službenika. Po popunjavanju ovih podataka službenik bira opciju *Kazna* te se status korisnika menja iz *Aktivan* u *Neaktivan*. Nakon što korisnik izmiri svoje dugove, službenik popunjava polje *Plaćeno*, a potom bira opciju *Plaćanje*.

http://data/nbis/servlet/yu.ac.ni.masfak.nbis.servlets.ActionUser Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back X Search Favorites Media Go Links

Address http://data/nbis/servlet/yu.ac.ni.masfak.nbis.servlets.ActionUser

JAVA GLAVNA STRANA ZAPOSLENI KORISNICE BIBLIOGRAFIJA INVENTAR POMOC

Profil klijenta: Maja Nikolić

Zaduzenja klijenta					
Inv. broj (novi)	Inv. broj (stari)	Stanje	Izdata	Št. učbenik	Vraćena
Zaduzivanje Razdruživanje Pretrazivanje					

Kazne klijenta				
Vrata kazne	Opis	Iznos	Št. učbenik	Plaćeno
Zadžana kniga	Knjiga je zadžana duže od 30 dana			
Kazna	Plaćanje			

PROFIL KLIJENTA

Broj članske karte: 56
Matični broj: 2304984445004
Ime (*) Maja
Prezime (*) Nikolić
Broj lične karte (*) 5385341
Izdata od (*) Hrv
Vlasnik lične karte Da Ne
Ime roditelja Miodrag
Datum rođenja (dan, mjesec, godina) 23 April 1984
Zanimanje (*) Članak
Kategorija korisnika (*) Učenac srednje skole

Adresa stalnog boravka
Poštanski broj: 10000
Mjesto: Hrv
Ulica i broj: Špale Tacković 18/126

Adresa privremenog boravka
Cijeli veneciju (prez) Želimir
Broj telefona (drugi)
Broj mobilnog telefona
E-mail adresa
Korisničko ime
Lozinka
Period za koji se plaća (u mjesecima) 12
(*) Iznos koji je placen 200
Broj priznance 9611
Broj jedinica koji može da se iznajmi 2
Napomena
Prijavno odeljenje (*) Izabерite odeljenje prijema
Datum posljednjeg produženja 25-09-2002
Korisnik je aktivan Da Ne

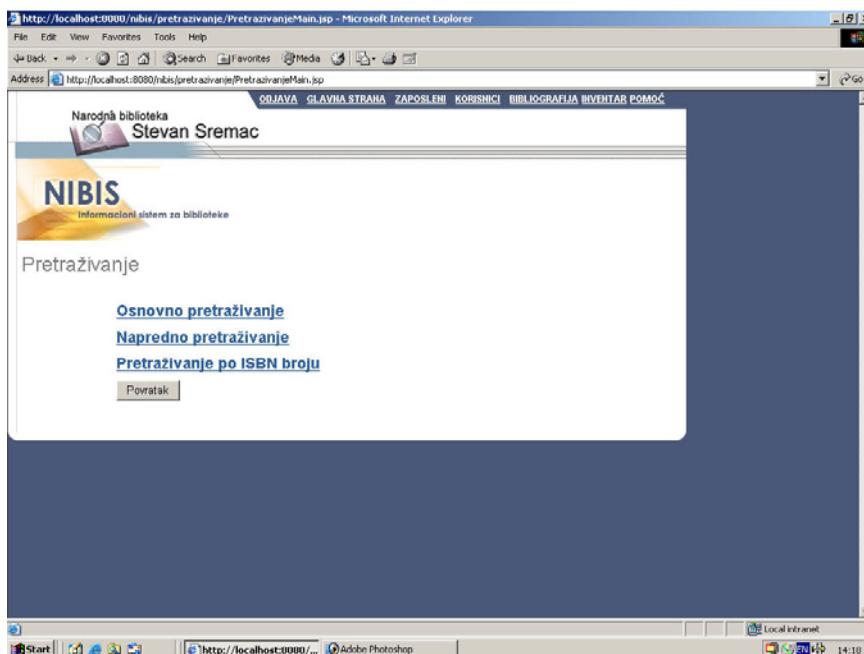
[Ažurirajte](#) [Produciranje članovstva](#) [Novi korisnik slaćan](#)
[Odustani](#) [Novi korisnik](#) [Kazne](#) [Stampaj karticu](#)
[Stampaj natepcu](#)

Done Local Intranet

start RealPlayer: Stati... Seminaristi za masinice... http://data/nbis... Adobe Photoshop EN 6:50 PM

2. Pretraživanje bibliografskih jedinica

Pretraživanje bibliografskih jedinica osmišljeno je tako da je moguće pretraživati po gotovo svim kriterijumima kako bi se brzo i efikasno došlo do konkretnе bibliografske jedinice. Tako se pod zasebnim linkovima nalazi *Osnovno pretraživanje*, *Napredno pretraživanje* i *Pretraživanje po ISBN broju*. Velika povoljnost pri osnovnom i naprednom pretraživanju je ta što se cirilični upiti mogu tražiti u latiničnim zapisima. Takođe je nebitno da li se upit piše malim ili velikim slovima, prihvatljivo je i jedno i drugo. Ispis pretražuje upite tipkane sa bilo koje tastature jer poznaje sve grafičke oznake (pretraga mašine pretražuje sve mašine, citaonice- čitaonice, milicic- miličić itd.).

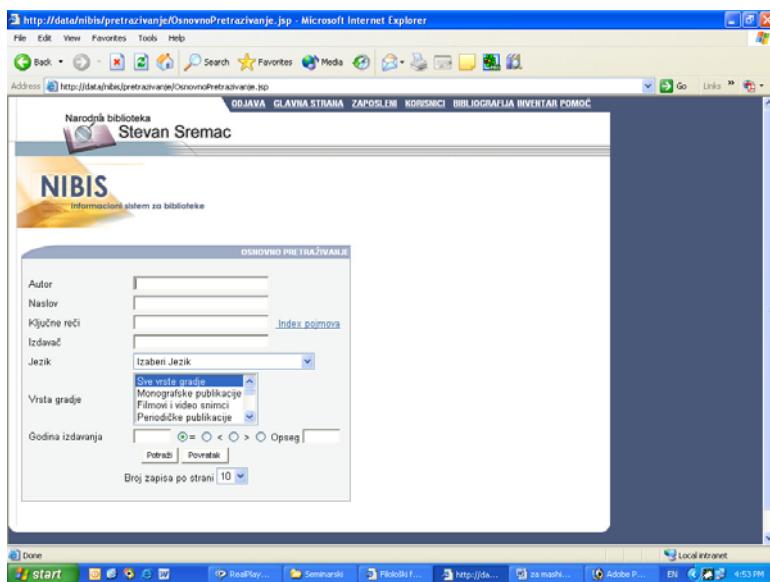

Pretraživanje u NIBIS-u se obavlja preko indeksa za pretraživanje koji nastaje izdvajanjem delova bibliografsko-kataloškog

zаписа. Речимо индекс назива пovezuje сe сa полjem 200a, година изданja сa полjem 100c итд.

2. 1. Основно претраживање

Pri основном претраживању попunjавају сe полja: autor, назив, клjučне рећи (са индексом појмова), издавач, а из подајућег менја бира сe језик (српски- цирилица, српски- латиница, енглески, немачки, словеначки, македонски, руски, француски, чешки, мађарски, румунски, албански, италијански, пољски, словачки, бугарски, турски, шпански, романски, латински, вишејезични). Затим сe бира врста грађе (сve врсте грађе, monografske publikacije, filmski i video snimci, periodične publikacije, mikrooblik, kartografska грађа, vizuelna грађа, старa i retka knjiga, zvučna грађа, muzikalije, rukopisna грађа, vizuelna projekcija, kompjuterski формати).

Godina izdavanja se upisuje konkretno, ali postoji mogućnost pronalaženja jedinica koje su izdate do ili od određene godine, kao i jedinica izdatih u određenom opsegu koji zadamo.

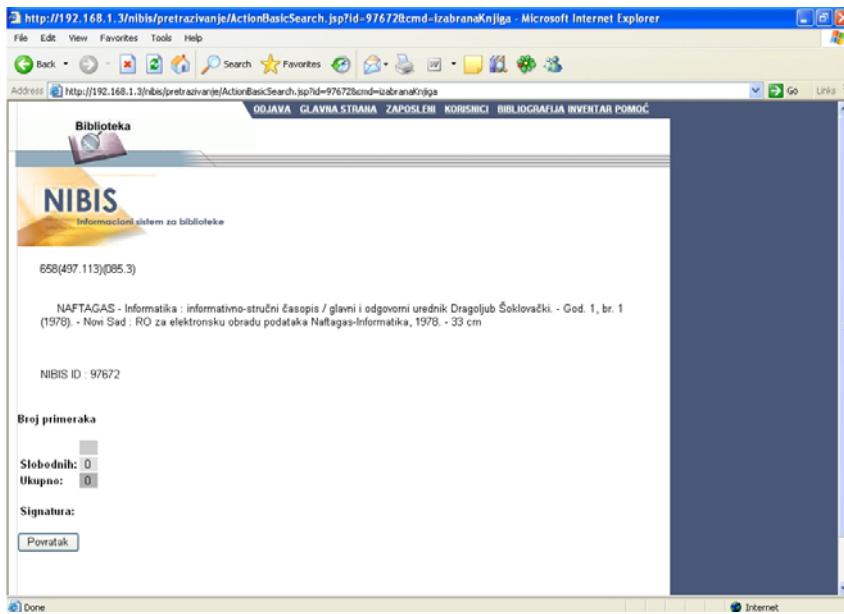
Broj zapisa po strani može biti pet, deset, dvadeset pet ili pedeset.

Nakon izbora opcije *Potraži* dobija se broj pogodaka, a podaci o svakom pogotku kao i broj ukupnih i slobodnih primeraka nalaze se pod linkom.

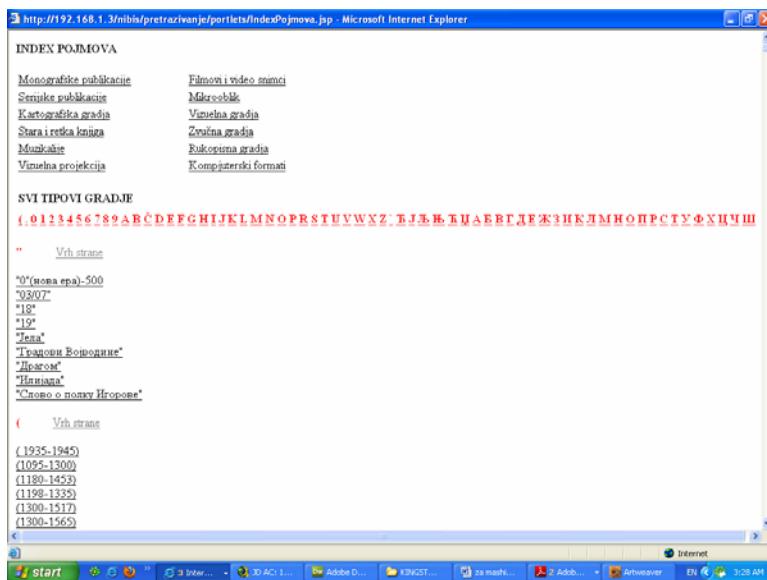
Opcija *Povratak* podrazumeva povratak na početnu stranu.

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window displaying the NIBIS library management system. The address bar shows the URL: <http://192.168.1.3/nibis/pretrazivanje/ActionBasicSearch.jsp>. The page title is "NIBIS - Informacioni sistem za bibliotekе". The main content area displays a table titled "Broj pogodaka 2" (Number of hits 2) with two rows of search results. The columns are: #, Autor (Author), Naslov (Title), Godina izdavanja (Year of publication), Izdavač (Publisher), Tipovi građe (Types of material), and Fizički izgled (Physical appearance). The first row shows an entry for "NKITOVIC, Branko" with the title "Informatika i medicina" from 2001, published by "Periodika". The second row shows an entry for "NAFTAGAS - Informatika" from 1978, published by "R&O za elektronsku obradu podataka Naftagas-Informatika", also categorized as "Periodika". At the bottom of the table, there are navigation links: "Prethodna 1 Sledeća" (Previous 1 Next) and "Povratak" (Return).

#	Autor	Naslov	Godina izdavanja	Izdavač	Tipovi građe	Fizički izgled
1	NKITOVIC, Branko	Informatika i medicina	2001		Periodika	
2		NAFTAGAS - Informatika	1978	R&O za elektronsku obradu podataka Naftagas-Informatika	Periodika	

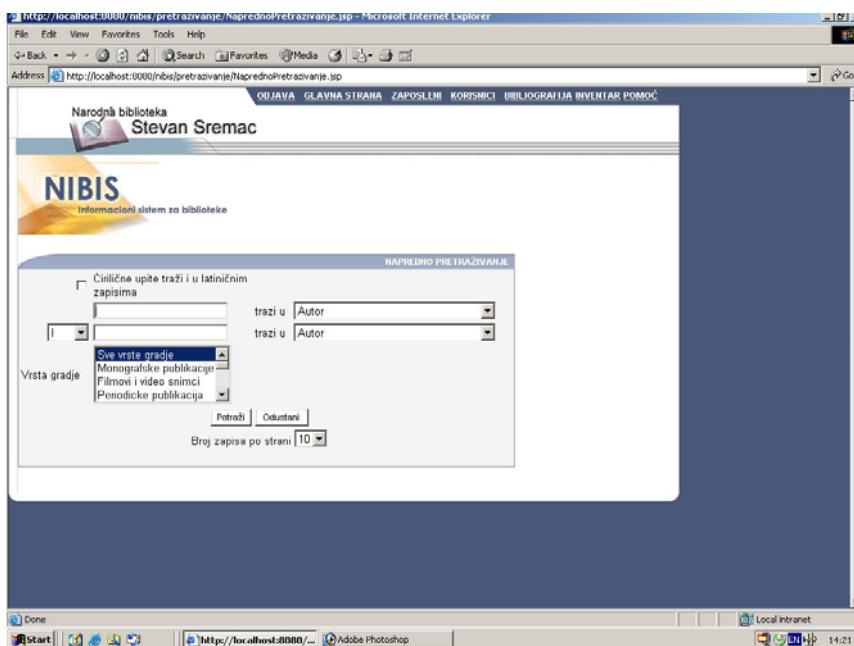
Na strani za pretraživanje nalazi se i link *Indeks pojmova*. Taj link vodi do podataka koji su takođe pod linkom, a na čiji se odabir klikom mišem upisuje pojam u polje za ključnu reč, što olakšava pretraživanje.

2. 2. Napredno pretraživanje

Napredno pretraživanje koristi se u slučajevima kad je potrebno dobiti manji ali konkretniji broj zapisa, a u zavisnosti od zadatih podataka na osnovu kojih se pretražuje.

Upisivanjem dve ključne reči i pomoću Bulove algebre (kombinacijom opcija *i*, *ili*, *ne*) i izborom vrste građe broj pogodaka svodi se na minimum. Ključne reči mogu biti tražene izborim iz padajućeg menija i to: autor, naziv kolektivnog tela, naslov, izdavač, godina izdavanja, izdavačka celina, mesto sastanka, mesto izdanja, predmetne odrednice- sve, predmetne odrednice- lično ime, predmetne odrednice- naziv kolektivnog tela, zemlja izdavanja, jezik teksta, jezik izvornog dela, kod za autorstvo, UDK, ISBN, ISSN.

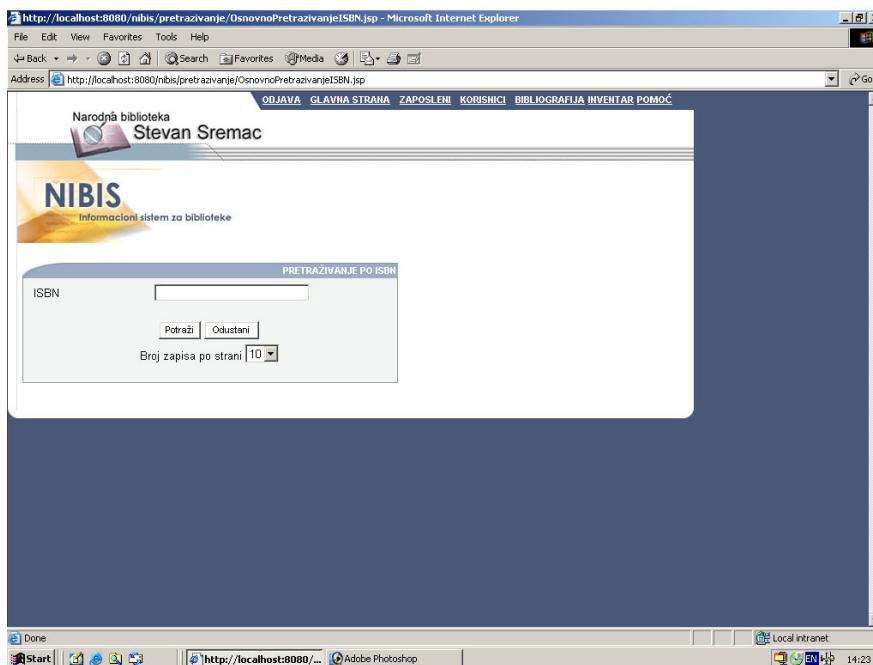

Broj zapisa po strani može biti pet, deset, dvadeset pet ili pedeset.

Po izboru opcije *Potraži* dolazi se do informacija o traženoj bibliografskoj jedinici. Izborom opcije *Povratak* vraćamo se na početnu stranu.

2. 3. Pretraživanje po ISBN broju

Ovakvo pretraživanje namenjeno je korisnicima koji za određenu bibliografsku jedinicu znaju ISBN broj, tako da sve ostale podatke dobijaju biranjem opcije *Potraži*. Spisak pogodaka je pri ovakovom pretraživanju sužen do najveće mere.

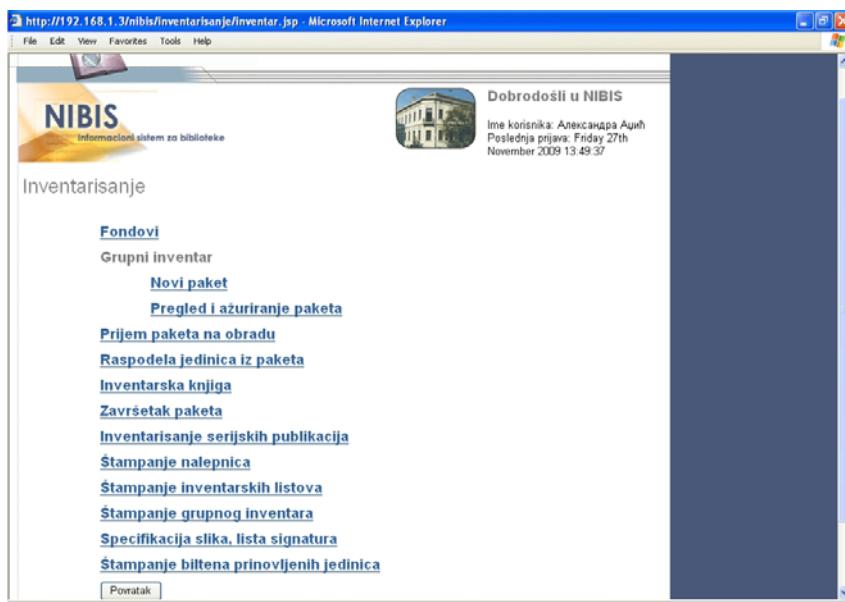
3. Administracija inventara

Administracija inventara organizovana je tako da se jednostavno i po utvrđenom redosledu, a u saglasnosti sa standardima, obavi inventarisanje bibliografskih jedinica.

Pod linkovima se nalaze operacije za obavljanje ovog dela posla:

- *Fondovi*
- *Novi paket*
- *Pregled i ažuriranje paketa*
- *Prijem paketa na obradu*
- *Raspodela knjiga iz paketa*
- *Inventarska knjiga*
- *Završetak paketa*
- *Inventarisanje serijskih publikacija*
- *Štampanje nalepnica*
- *Štampanje inventarskih listova*
- *Štampanje grupnog inventara*
- *Specifikacija slika, lista signatura*
- *Štampanje biltena prinovljenih jedinica*

Odabirom opcije *Povratak* sa ove strane dolazi se na početnu stranu.

3. 1. Fondovi

Polja predviđena za popunjavanje u ovom delu programa su *Naziv fonda* i *Napomena*. Posle popunjavanja ovih polja bira se opcija *Pošalji*, *Odustani* ili *Briši fond*. U posebnom odeljku pod delom nazvanim *Naslov* biva upisan prethodno unet naziv fonda kao i opis samog fonda preslikan iz polja *Napomena*.

3. 2. Novi paket

Pri svakoj nabavci novih bibliografskih jedinica unose se neophodni podaci koji su karakteristični za konkretni paket, a po sledećem redosledu:

ID nabavke (automatski biva dodeljen prvi naredni broj), datum nabavke (dan, mesec, godina), datum zavođenja (dan, mesec, godina), način nabavke (kupovina, nadoknada, obavezni primerak, razmena, poklon), dobavljač, broj računa, vrednost paketa (u dinarima), napomena, popis paketa (broj pristiglih publikacija)- monografske publikacije, serijske publikacije, kartografska građa, stare i retke knjige, muzikalije, vizuelne projekcije, filmovi, mikrooblik, vizuelna građa, zvučna građa, rukopisna građa, kompjuterski formati.

The screenshot shows the 'Grupni Inventar' application running in Microsoft Internet Explorer. The main window title is 'Grupni Inventar'. On the left, there's a form with fields for 'ID Nabavke', 'Datum nabavke (dan, mesec, godina)', 'Datum zavođenja (dan, mesec, godina)', 'Način nabavke', 'Dobavljač', 'Broj računa', 'Vrednost paketa (din.)', and 'Napomena'. On the right, there's a table titled 'POPIS PAKETA' with columns for different types of publications and their counts. At the bottom, there are four buttons: 'Sačuvaj', 'Odustani', 'Brisanje paketa', and 'Povratak'.

Ponuđene mogućnosti nakon popunjavanja liste su *Sačuvaj*, *Odustani*, *Brisanje paketa* i *Povratak*.

3. 3. Pregled i ažuriranje paketa

Svi uneti paketi uredno su pobrojani tako da pregled paketa može biti izvršen na osnovu imena dobavljača, datuma zavođenja paketa, na osnovu prikazanog stanja paketa (da li je paket obrađen ili ne), na osnovu toga da li se radi o sopstvenom paketu ili svim unetim paketima.

Po odabiru opcije *Prikaži* dolazi se do spiska paketa takvom da se pod linkovima nalaze karakteristike svih unetih paketa: ID, naziv, datum zavođenja, službenik koji je izvršio unos podataka, datum unosa, stanje paketa. Paketi su obeleženi linkovima. Pod linkovima se nalaze sve informacije sa strane Grupnog inventara.

3. 4. Prijem paketa na obradu

Da bi se došlo do strane na kojoj se nalazi formular za unos novih jedinica iz paketa, mora se najpre uneti podatak o datumu ili podatak o samom paketu (da li postoji zahtev za svim unetim paketima ili samo sopstvenom, da li je traženi paket obrađen ili neobrađen). Nakon biranja opcije *Prikaži* na raspolaganju su svi paketi čije su karakteristike (ID, naziv, datum zavođenja, službenik koji je izvršio unos podataka, datum unosa, stanje

paketa) pod linkovima koji vode do stranice sa ponuđenim mogućnostima: *Nova jedinica*, *Povratak* i *Pretraživanje paketa*.

Pretraživanje paketa vrši se na osnovu jednog ili više podataka: ime autora, prezime autora, naziv zajedničkog tela, ime porodice, naslov publikacije, podatak o izdanju, godina izdavanja, izdavač, posebna oznaka građe. Izborom opcije *Potraži* dobijaju se zahtevane informacije pod linkovima (autor, naslov, godina izdanja, izdavač, format), te izborom linka konačno se dolazi do traženih podataka. Pri dnu strane ponuđene su opcije: *Ažuriranje*, *Brisanje iz paketa*, *Brisanje iz paketa i baze*, *Povratak*, *Odustani*. Na taj način moguće je promeniti prvobitno unete podatke, brisati jedinice iz paketa, brisati jedinice iz paketa i baze.

Povratak podrazumeva vraćanje na stranu na kojoj se nalazi spisak sa podacima koji pomoću linkova vode do mogućnosti za otvaranje strane na kojoj se obavlja popunjavanje jedinica iz paketa.

Nova jedinica se koristi za unos primeraka u paket. Ukoliko je u Grupnom inventaru unet podatak da se u paketu nalazi određen broj npr. monografskih publikacija, taj isti broj publikacija se unosi pod opcijom *Nova jedinica*, s tim što jedna publikacija može imati i više primeraka. Podaci za unos nove jedinice unose se u polja: *Prezime autora*, *Ime autora*, *Naziv zajedničkog tela*, *Ime porodice*, *Naslov publikacije (*)*, *Podatak o izdanju*, *Godina izdavnja*, *Izdavač*, *Posabna oznaka građe*. Zvezdica pored polja *Naslov publikacije* opominje da se to polje mora obavezno popuniti. Izborom opcije *Sačuvaj* završava se sa unosom podataka.

3. 5. Raspodela knjiga iz paketa

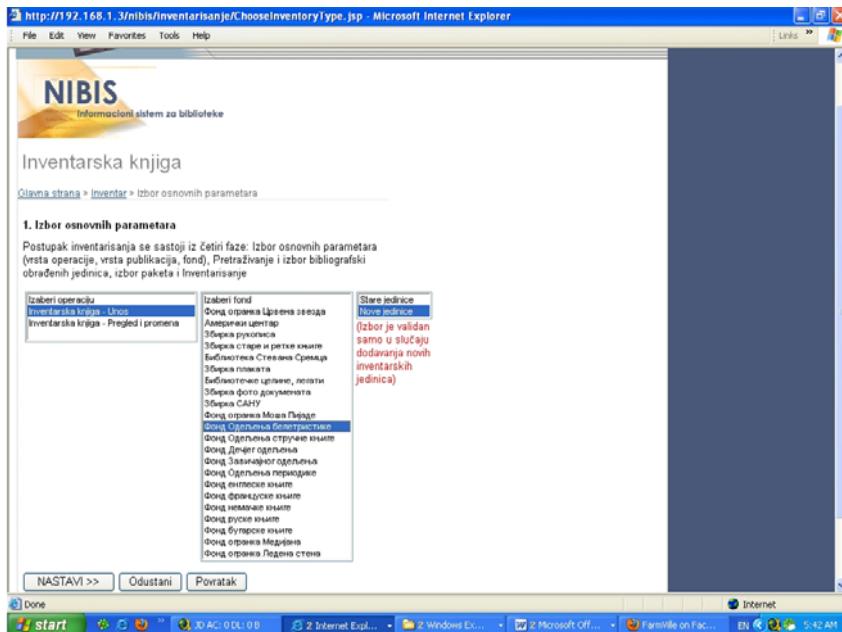
Po unosu svih jedinica koje sačinjavaju paket obavlja se raspoređivanje knjiga po fondovima nabrojanim u tački 3.1. Izborom konkretnog paketa na osnovu ID, naziva, broja računa, datuma zavođenja, službenika, datuma unosa i stanja paketa, otvara se strana na kojoj su prikazani prethodno uneti podaci (prezime autora, ime autora, naziv zajedničkog tela, ime porodice, naslov publikacije, podatak o izdanju, godina izdavanja, izdavač, posebna oznaka građe, broj primeraka i cena primerka- samo ako je ista za sve primerke). Upisuje se i broj primeraka u svakom od fondova, a zatim bira opcija *Sačuvaj*. Pored ove, postoje i opcije *Povratak* i *Odustani*.

3. 6. Inventarska knjiga

Svaku obrađenu bibliografsku jedinicu neophodno je inventarisati. Dodeljivanjem inventarskog broja publikaciji se određuje vlasnik. U knjigu inventara unose se podaci potrebni za inventarisanje. Prednost automatizovanog inventarisanja u odnosu na klasičan način je što se eventualne greške, nastale pri unosu podataka, lakše menjaju i što je moguća promena podataka sa menija *Pregled i promena*.

Pre nego što se počne sa popunjavanjem konkretnih podataka koji se po standardu unose u knjigu inventara, vrši se izbor operacije (inventarska knjiga- unos ili inventarska knjiga- pregled i promena), izbor fonda u kome se bibliografska jedinica nalazi, tipa građe (monografske publikacije, serijske publikacije,

neknjižna građa, kartografska dela, muzička dela, antikviteti, kompjuterski formati) i vrste knjige (stare ili nove).

Odabirom opcije *Nastavi*, a zatim popunjavanjem datuma, dobavljača i tipa paketa, te izborom opcije *Prikaži* stiže se do spiska paketa koji se biraju po ID, nazivu, datumu zavođenja ili službeniku koji je obavio unos podataka. Na taj način se dolazi do strane na kojoj se upravo bira jedinica i to na osnovu autora i naslova publikacije. Pored ova dva prikazani su podaci: izdanje, godina izdanja, izdavač, broj primeraka i broj inventarisanih primeraka.

Izborom opcije *Pretraživanje paketa* sledi povratak na stranu iz tačke 3. 4.

Direktnim izborom linka *Autor* ili *Naslov* prikazuje se formular na kome se očekuje unos podataka u polja koja pri ranijim operacijama nisu bila popunjena:

- Inventarski broj se dodeljuje automatski,
- Signatura- sa mogućnošću unosa po UDK ili kao numerus curens,
- Osnovni podaci o publikaciji- ime i prezime autora, naslov publikacije, broj sveske (toma),
- Podaci o izdanju- mesto izdavanja, godina izdavanja, izdavač,
- Materijalni opis publikacije- vrsta poveza (tvrdi, broširano, kožni, povez, karton, plastika, poluplastika, polukarton, sintetika, fasciklirano, potpuno povezano, nije povezano, pripovez, metalni okovi, slepi otisak, zlatotisk, platneni, poluplatneni), dimenzije,
- Podaci o nabavci- način nabavke (kupovina, nadoknada, obavezni primerak, razmena, poklon), datum (dan, mesec, godina) nabavke, dobavljač, nabavna cena (u dinarima), broj računa, procenjena vrednost (ukoliko nije primerak kupljen),
- Napomene.

Izmena postojećih podataka o monografskoj publikaciji

FOND: Фонд Одјељења стручне јуњиге
PAKET null

Inventarski broj	3588
Inventarski broj u prethodnom popisu	31476
Signatura	II 31476
OSNOVNI PODACI O PUBLIKACIJI	
Ime autora (ime, prezime)	Anton de Melo
Naslov monografske publikacije	Novi dan
Broj svetske (tona)	
PODACI O IZDANJU	
Mesto izdavanja	Beograd
Godina izdavanja	2000
Izdavač	Л.О.М.
MATERIALNI OPS PUBLIKACIJE	
Vrsta poveza	Броширано
Dimenzije	21 cm
PODACI O NABAVCI	
Način nabavke	Kupovina
Datum nabavke (dan, mesec, godina)	0 Mjesec je neodređen 0
Dobavljač	Народна књига
Nabavna cena	500,00 (din.)
Broj računa	Račun br.135004
Procenjena vrednost	500,00 (din.)
NAPOMENE	
Napomena 1	
Napomena 2	
Napomena 3	
<input type="button" value="Sačuvaj"/> <input type="button" value="Odustani"/> <input type="button" value="Brisanje"/> <input type="button" value="Povratak"/>	

Nakon unosa podataka koje osoba koja inventariše ima o publikaciji bira se opcija *Sačuvaj*, tako da svi ukucani podaci automatski postaju ažurni.

3. 7. Završetak paketa

Da bi paket mogao biti završen, svi podaci o tom paketu moraju biti potpuni i u saglasnosti sa predviđenim standardima. Ukoliko podaci nisu potpuni, paket ne može biti završen, a informacije o podacima koje je neophodno uneti prikazani su upadljivim slovima crvene boje.

Obavezni podaci su:

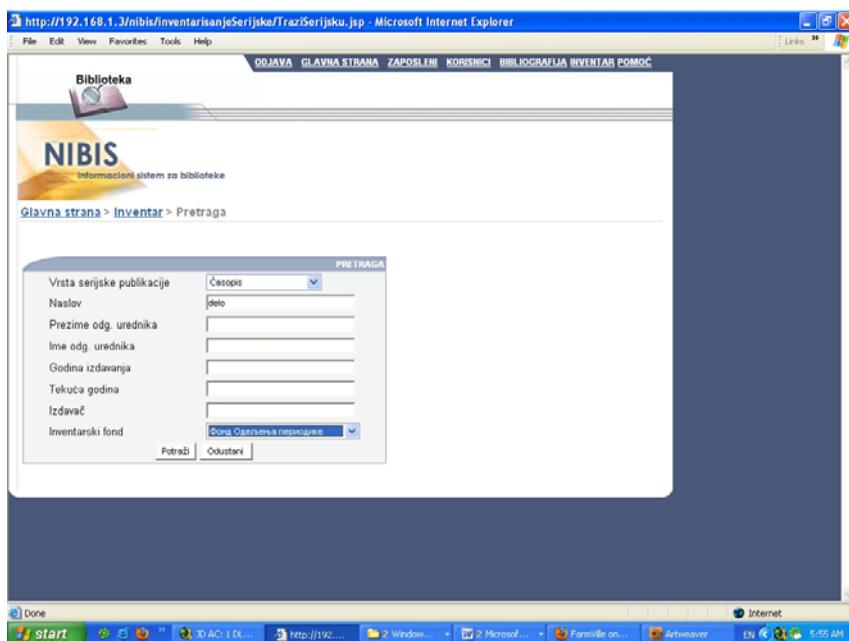
- Osnovni podaci- dobavljač, datum zavođenja, službenik, broj računa, vrednost (u dinarima), status (otvoren/ zatvoren),
- Podaci o publikacijama- monografske publikacije, serijske publikacije, kartografska građa, stare i retke knjige, muzikalije, vizuelne projekcije, filmovi, mikrooblik, vizuelna građa, zvučna građa, rukopisna građa, kompjuterski formati,
- Podaci o UDK grupama- grupa 0, 1, 2, 3, 5, 6, 7, 81, 82, 9.

Opcije predviđene na dnu ove strane su *Povratak*, *Zatvaranje paketa*, *Otvaranje paketa i Odustani*.

Otvaranje paketa se koristi u slučaju da je potrebno promeniti unete podatke.

3.8. Inventarisanje serijskih publikacija

Serijske publikacije se inventarišu po već predviđenim koracima, kao i u svim ostalim slučajevima. Najpre se odabira publikacija koja treba biti inventarisana i to po odabiru vrste publikacije (časopis, novina ili samostalna serijska publikacija), naslovu, prezimenu odgovornog urednika, imenu odgovornog urednika, godini izdavanja, tekućoj godini, izdavaču ili inventarskom fondu (zbirka rukopisa, američki centar, zbirka stare i retke knjige, Biblioteka Stevana Sremca, zbirka plakata, bibliotečke celine, legati, zbirka foto dokumenata, zbirka SANU, fond ogranka Moše Pijade, fond Odeljenja beletristike, fond Odeljenja stručne knjige, fond Dečjeg odeljenja, fond Zavičajnog odeljenja, fond Odeljenja periodike, fond engleske, francuske, nemačke, ruske ili bugarske knjige, fond ogranka Medijana, fond ogranka Ledena stena).

Odabirom opcije *Potraži* dolazi se na stranu na kojoj se pod linkovima (naslov, izdavač, godina izdanja, odgovorni urednik) nalazi publikacija koja se treba inventarisati.

Link vodi do strane na kojoj je moguće birati opcije *Ažuriraj zaglavje, Novi primerak, Inventarisanje i Povratak*.

- *Ažuriraj zaglavje-* dozvoljava ažuriranje podataka, a ponuđena polja su: naslov, podnaslov, izlazi, ime odgovornog urednika, prezime odgovornog urednika, direktor, izdavač, mesto, adresa, štamparija, signatura, domaći časopis,
- *Nova sveska* - sa opcijom *Pošalji* daje polja: knjiga (broj), godište (redni broj), godina, primerak, redosled i datum dospeća (dan, mesec, godina)
- *Inventarisanje-* omogućava popunjavanje polja: inventarski broj, inventarski broj u prethodnom popisu, signatura (sa mogućnošću unošenja NC ili UDK broja); osnovni podaci o publikaciji (naslov serijske publikacije, sveska/tom, broj svezaka, godina, redni broj godišta, godište); podaci o izdavanju (mesto izdavanja, država); materijalni opis publikacije (vrsta poveza, dimenzije); podaci o nabavci (način nabavke-neodređen, kupovina, nadoknada, obavezni

primerak, razmena, poklon; datum nabavke-iz padajućeg menija se bira mesec u godini, ili opcija *mesec je neodređen*, a dan i godina se ukucavaju; dobavljač, nabavna cena, broj računa, procenjena vrednost) i napomene.

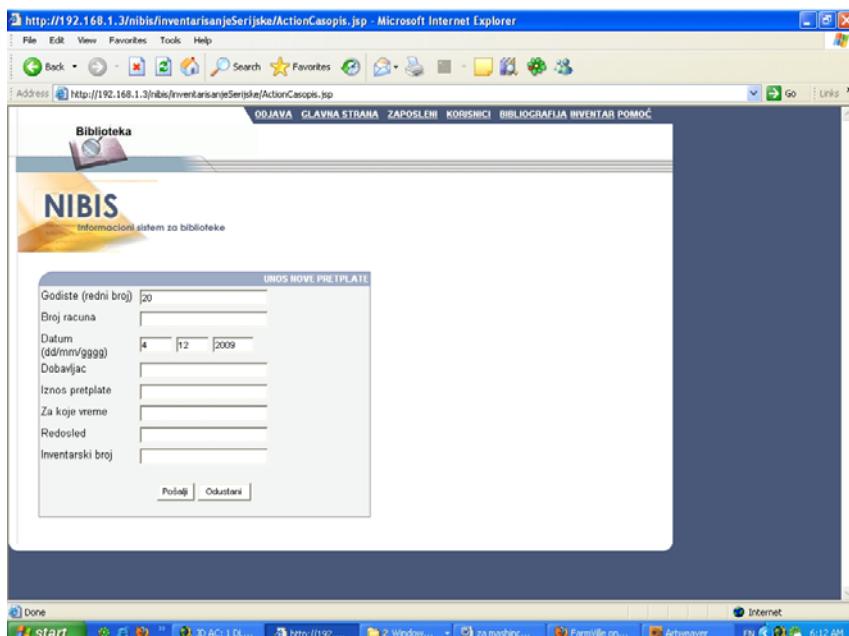
Na kraju strane nalaze se dugmad *Sačuvaj*, *Odustani i Povratak*.

- *Sačuvaj*- čini sve unete podatke ažurnim,
- *Odustani*- podrazumeva povratak na Glavnu stranu,
- *Povratak*- podrazumeva povratak na početnu stranu na kojoj se bira serijska publikacija.

U posebnom odeljku, na istoj strani, nalazi se oblast *Reklamacije*. Nije mali broj slučajeva u kojima je potrebno neku serijsku publikaciju reklamirati (ne stigne fizički u odeljenje publikacija koja je naručena u okviru preplate, ili stigne broj koji postoji umesto narednog broja i sl.), pa je programski određeno da se sama reklamacija može obraditi automatizovano.

Opcija za reklamiranje podrazumeva popunjavanje polja: reklamirano, datum, redosled, a zatim se štiklira da li je reklamacija rešena.

U odeljku *Pretplata za godište* se iz padajućeg menija bira godište, a klikom na *Nova pretplata* se dolazi na stranu na kojoj, pre odabira opcije *Pošalji ili Odustani*, treba popuniti polja Godište (redni broj), Broj računa, Datum, Dobavljač, Iznos preplate, Za koje vreme, Redosled i Inventarski broj.

3. 9 Štampanje nalepnica

Kako bi svaka publikacija mogla biti identifikovana pomoću bar kod čitača, neophodno je izraditi nalepnice na kojima će postojati bar kod. U softveru su ponuđene tri opcije pri izboru tipa štampanja:

- *Štampanje pojedinačnih nalepnica*- pri čemu se mora izabrati fond kome publikacija pripada, neka od karakteristika publikacije (inventarski broj, signatura, ID, ime autora, prezime autora, naslov) i bar kod štampač. Odabirom opcije *Potraži* predstavljena je publikacija sa svim svojim karakteristikama pod linkom, tako da se klikom na link prikazuje strana sa opcijama *Štampanje nalepnica i ISBD štampa*. Biranjem dugmeta *Štampanje nalepnica* podaci o publikaciji su poslati na bar kod štampač koji stampa bar kod nalepnici. Biranjem opcije *ISBD štampa* otvara se ispis publikacije na listiću.
- *Štampanje više uzastopnih nalepnica*- u slučaju da se štampa više nalepnica, odabira se fond u kome se publikacije nalaze i ukucava se od kog i do kog broja publikacije treba da se izvrši štampanje. Nakon toga bira se bar kod štampač i bira opcija *Štampaj*.
- *Štampanje nalepnica na laserskom štampaču*- podrazumeva štampanje nalepnica za inventar. Bira se fond kome publikacije pripadaju i ukucava se od i do broja publikacija koje se stampaju. Biranjem dugmeta *Dalje*, dobija se mogućnost da se bira početna nalepnilica markiranjem nalepnice, a zatim se klikne na dugme *Štampaj PDF nalepnicu*. U PDF formatu

dobija se prikaz bar kod nalepnica spremnih za štampu na laserskom štampaču.

3. 10. Štampanje inventarskih listova

Da bi se obavilo štampanje inventarskih listova, koji će činiti knjigu inventara, odabira se period za koji se štampa (dan, mesec, godina) ukucavanjem početnog i krajnjeg datuma. zatim se bira fond i vrsta građe.

Markiranjem stavke *Po fondovima*, i biranjem dugmeta *Izvrši* prikazuje se inventarski list za odabran period, fond i vrstu građe u .pdf formatu.

Markiranjem stavke *Zbirno* prikazuje se inventarski list za odabrani period i tip građe, takođe u .pdf formatu.

The screenshot shows a web-based application for printing inventory lists. The main interface is in Serbian. Key elements include:

- Period:** Radio buttons for "Period (day-month-year)" (selected) and "Range of inventory numbers".
- Range of numbers:** Input fields for "početni" (start) and "krajnji" (end) dates, both set to "januar" (January).
- Fond:** A dropdown menu showing "Italben fond" and other options like "Američki centar", "Biblioteka Stevana Sremca", etc.
- Tip građe:** A dropdown menu showing "Izabren tip građe" and other options like "Monografike publikacije", "Senjske publikacije", etc.
- Print Options:** Radio buttons for "Po fondovima" (selected) and "Zbirno".
- Page Count:** An input field for "Broj prve stranice" (Number of first page).
- Buttons:** "Izvrši" (Execute) and "Odustani" (Cancel).

3. 11. Štampanje grupnog inventara

Grupni inventar prinovljenih- rashodovanih knjiga i periodike može se videti direktnim ukucavanjem perioda za koji se štampa (dan, mesec, godina) i odabirom opcije *Izvrši*. Lista se vidi u .pdf formatu, a zatim štampa klasičnim postupkom.

3. 12. Specifikacija slika, lista signatura

Nakon izbora fonda u kome se slike ili signature nalaze, jednostavnim klikom na dugme *Slike*, tj. *Signature* vidljiva je lista u .pdf formatu. Odabirom opcije *Odustani* dolazi se na stranu za inventarisanje.

3.13. Štampanje Biltena prinovljenih jedinica

Prinovljene jedinice mogu se videti na jednom mestu, u .pdf formatu, kao lista bibliografski obrađenih jedinica. Spisak svaki korisnik može sam odabrat ukučavanjem perioda za koji se treba .pdf izraditi i izborom tipa građe, kao i izborom početnog inventarskog broja.

Tako se, za par sekundi, jednim klikom miša, može izraditi spisak prinovljenih monografskih publikacija, serijskih publikacija, kartografske građe, stare i retke knjige, muzikalija, vizuelnih projekcija, filmskih i video snimaka, mikrooblika, vizuelne građe, zvučne građe i rukopisne građe, za željeni period.

4. Administracija bibliografskih jedinica

Ovaj deo programa namenjen je bibliotekarima, a organizovan je u skladu sa odgovarajućim standardima. Veoma je važno ne odstupati od standarda pri bibliografskoj obradi bilo koje jedinice. Zato je korisno pomenuti koji su to standardi.

ISBD standard (International Standard Bibliographic Description) je međunarodni standard za bibliografski opis različitih tipova publikacija u mašinski čitljivom obliku. Suština je grupisati podatke u oblasti po jedinstvenom sistemu simbola.

Za sada postoje:

ISBD(A) (Antiquarian) - Međunarodni standardni bibliografski opis starih monografskih publikacija (antikvarnih).

ISBD(CF) (Computer Files) - Međunarodni standardni bibliografski opis računarskih datoteka.

ISBD(CM) (Cartographic Material)- Međunarodni standardni bibliografski opis kartografske građe.

ISBD(CR) (Serials and Other Continuing Resources)- Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i drugih kontinuiranih izvora.

ISBD(ER) (Electronic Resources)- Međunarodni standardni bibliografski opis elektronskih izvora.

ISBD(G) (General International Standard Bibliographic Description)- Opšti međunarodni standardni bibliografski opis

ISBD(M) (Monographic Publications)- Međunarodni standardni bibliografski opis monografskih publikacija.

ISBD(NBM) (Non-Book Materials)- Međunarodni standardni bibliografski opis neknjižne građe.

ISBD(PM) (Printed Music)- Međunarodni standardni bibliografski opis muzikalija.

ISBD(S) (Serials)- Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija.

UNIMARC (UNIversal Mashine Readable Cataloguing Format) je međunarodni standard za bibliografski opis publikacija u mašinski čitljivom obliku. Opis se sastoji od identifikatora zapisa (oznake sloga) i odgovarajućeg broja polja koja mogu biti ponovljiva ili ne. U polju je sadržan niz potpolja. Svakom polju dodeljena su i dva indikatora. Potpolja sadrže podatke o publikaciji koja se obrađuje. UNIMARC format sastoji se od deset blokova, s tim što je blok devet ostavljen da bude definisan u nacionalnom okviru, pa nije opisan UNIMARC formatom.

UDK (Univerzalna Decimalna Klasifikacija) definisano službenim glasnikom RS br.63/94 "Sistem UDK je međunarodni klasifikacioni sistem koji se koristi za indeksiranje bibliotečkog i drugog dokumentacionog materijala. Obuhvata sve naučne

discipline, stručne oblasti, kao i sve ostale vidove ljudske aktivnosti, zatim različite pojave u prirodi, geografske pojmove i područja, vremenska razdoblja, formalne odlike dokumenata i tako dalje. Sistem Univerzalne decimalne klasifikacije je numerički sistem zasnovan na hijerarhijskom principu. U okviru svakog područja polazi se od oznaka najšireg značenja, a decimalna postavka omogućava podele na uže grupe i podgrupe, što praktično znači, do nivoa razuđenosti svake pojedinačne stručne ili naučne discipline. Sužavanje pojmovnog područja i detaljnija razrada svih grupa postiže se dopisivanjem decimala sa desne strane osnovnog broja za odgovarajuću oblast.

Tablice UDK

Sve oblasti ljudskog znanja i aktivnosti raspoređene su u tablicama koje se dele na: - glavne tablice - pomoćne tablice. Glavne tablice čine brojevi koji predstavljaju hijerarhijsku razradu svih naučnih i stručnih oblasti:

0 Opšta grupa

1 Filozofija. Psihologija

2 Religija. Teologija

3 Društvene nauke

4 (upražnjena grupa)

5 Matematika. Prirodne nauke

6 Primjenjene nauke

7 Umetnost. Sport

8 Lingvistika. Književnost

9 Geografija. Biografije. Istorija

Pomoćne tablice sadrže pomoćne brojeve koji se ne koriste samostalno, već kao dodatak glavnom broju da bi se bliže označila klasifikovana sadržina:

(1/9) Geografski pomoćni brojevi

"..." Hronološki pomoćni brojevi

(0...) Pomoćni brojevi za oblik

-.. Pomoćni brojevi za jezik

(=...) Pomoćni brojevi za narode i rase

-03 Pomoćni brojevi za materijale

-05 Pomoćni brojevi za lica

.00 Pomoćni brojevi za gledište

A/Z Oznaka za abecedni red.

Svaka stručna grupa 0/9 sadrži izvestan broj analitičkih (specijalnih) pomoćnih brojeva koji su u tablicama UDK obeleženi crnom vertikalnom linijom ili međunaslovima.

Specijalni pomoćni brojevi primenjuju se na način propisan u tablicama. Pravilna i stručno zasnovana klasifikacija prepostavlja upotrebu standardizovanog oblika tablice UDK, kako glavnih tako isto i pomoćnih.

Primena tablica mora biti pravilna i dosledna, uz puno poštovanje svih važećih propisa.”

ISBN po Službenom glasniku Republike Srbije" (21. decembar 2004, br. 135, str. 6), - "Međunarodni standardni broj knjige) je jedinstveni identifikator knjiga i drugih omeđenih publikacija bez obzira na medij na kome su objavljene.

ISBN broj predstavlja matičnu oznaku svake monografske publikacije.

Sistem funkcioniše po standardu ISO 2108 kojim su utvrđeni principi i postupak međunarodnog standardnog numerisanja.

Cilj ovog međunarodnog standarda je da koordinira i standardizuje upotrebu identifikacionih brojeva tako da svaki međunarodni standardni broj knjige označava jedan naslov ili izdanje knjige ili neke druge monografske publikacije koju je objavio ili proizveo određeni izdavač.

Ovaj standard određuje strukturu međunarodnog standardnog broja za knjigu i mesto na knjizi gde se taj broj mora nalaziti.”

ISSN (International Standard Serial Number) je međunarodni standardni broj za serijske publikacije.

“ISSN (International Standard Serial Number) – Međunarodni standardni broj za serijske publikacije uveden je u

svetu 1971. godine. Ovaj broj dodeljuje se svim serijskim publikacijama, odnosno onim koje izlaze kontinuirano u određenom periodu (novine, časopisi, godišnjaci, monografske serije, direktorijumi), bilo da su u štampanom ili elektronском obliku.

Ovaj broj omogućuje identifikaciju i kontrolu svih serijskih publikacija objavljenih kako na nacionalnom, tako i na internacionalnom nivou.

Zahvaljujući ovom univerzalnom ISSN broju:

- svaka serijska publikacija poseduje svoj vlastiti identifikacioni broj,
- članci iz svake publikacije mogu da se vezuju za sam naslov publikacije, i obrnuto,
- lokalne baze podataka i katalozi serijskih publikacija dobijaju mogućnost uključenja u svetsku bazu podataka serijskih publikacija.”

ISMN (International Standard Music Number) je međunarodni standardni broj za štampane muzikalije (notna izdanja).

ISAN (International Standard Audiovisual Number) internacionalni standardni broj za obeležavanje audiovizuelnih izdanja.

ISO 5127 i **JUS ISO 5127** - standardi (Međunarodna organizacija za standarde – Informacije i dokumentacija - Rečnik) za definisanje bibliotekarske terminologije.

ISO-DIS 9 utvrđuje sistem za predstavljanje ciriličnih azbuka latinicom. Ovaj standard primenljiv je u međunarodnoj elektronskoj razmeni podataka.

ISO 10646 (UNICODE) je standard čiji je cilj da jedinstvenom kodnom stranom obuhvati što veći broj pisama sveta.

CF (Communication Format), **CCF** (Com-mon Communication Format) i **ISO 2709** su komunikacioni standardi koji omogućuju konverziju zapisa o bibliotečkoj građi, prenos zapisa kroz računarsku mrežu i njegovu jednoznačnu rekonverziju.

Obrada bibliografskih jedinica

Obrada bibliografskih jedinica radi se postupno i pregledno uz konstantnu mogućnost samokontrole. Nakon unošenja podataka u svako polje, postavljene su opcije: *Sačuvaj za kasniju obradu*, *Kraj unosa*, *ISBD*, *UNIMARC*, *Brisanje kartice* i *Odustani*.

- *Sačuvaj za kasniju obradu* koristi se nakon unošenja podataka u svaku stranicu, ali i u slučajevima kad je iz bilo kog razloga onemogućena konačna obrada bibliografske jedinice.

- *Kraj unosa* je moguće označiti ako su popunjena obavezna polja. Nije moguće izvršiti kraj unosa ako prethodno nije popunjeno: *Naslov i odgovornost, Identifikacija i Kod i veza.*
- *ISBD* je opcija koja omogućava da se u svakom trenutku vidi kako unešeni podaci bivaju zapisani na kataloškom listiću.
- *UNIMARC* je opcija na čiji odabir se dobija prikaz kataloškog listića u UNIMARC zapisu.
- *Brisanje kartice* je opcija koja čini da svi podaci o bibliografskoj jedinici bivaju uklonjeni.
- *Odustani* služi za povratak na Glavnu stranu.

Na svakoj strani pod linkovima se nalaze: *Odgovornost, Izdanje, Izdavanje, Materijalni opis, Izdavačka celina, Napomene, Identifikacija, Katalizi, Nacionalni katalog, Kod i veza*, tako da je u svakom trenutku omogućen pristup bilo kojoj od ovih opcija.

Veoma je važno, pri unosu podataka, ukoliko opisivana publikacija tako zahteva, koristiti dugme *Još*. Recimo, u slučaju da publikacija ima više podnaslova, ne treba u istom polju ređati podnaslove i međusobno ih odvajati zapetom, jer u tom slučaju publikacija će biti pretraživa samo po podnaslovu koji je u polju unešen prvi. Da bi jedinica bila pretraživa po svakom svom

podnaslovu potrebno je dugmetom *Još* otvoriti odgovarajući broj polja i u svaki ponasob uneti po jedan podnaslov. To, naravno, važi za svaki podatak i za sva polja u sistemu pored kojih postoji dugme *Još*.

Dugme *Još* nalazi se samo kod polja koja su ponovljiva.

4. 1. Bibliografska obrada monografskih publikacija

Pre nego što se počne sa obradom bibliografskih jedinica, bira se operacija i tip građe, a zatim pokreće opcija *Nastavi*.

Iz padajućeg menija *Izaberi operaciju* bira se:

- *Obrada bibliografske jedinice- unos novog zapisa*, sa poljima spremnim za unos podataka,
- *Obrada bibliografske jedinice- unos sličnog novog zapisa*, sa poljima već popunjениm, ali sa mogućnošću promene izvesnih podataka (npr. ukoliko je u pitanju bibliografska jedinica koja se od već postojeće u bazi razlikuje po izdanju),
- *Obrada bibliografske jedinice- dopuna*, koristi se onda kad nije izvršen unos svih neophodnih podataka, te nije bio označen *Kraj unosa*,

- *Obrada bibliografske jedinice – ažuriranje*, omogućava pregled i eventualnu promenu već unetih podataka o bibliografskim jedinicama,
- *Obrada bibliografske jedinice- ispisivanje*, koristi se za ispisivanje osnovnih podataka,
- *Obrada bibliografske jedinice- brisanje*, briše sve podatke o bibliografskoj jedinici koja treba biti uklonjena iz baze.

Iz padajućeg menija *Izaberi tip građe* bira se: monografske publikacije, serijske publikacije, kartografska građa, stara i retka knjiga, muzikalije, vizuelne projekcije, filmovi i video snimci, mikrooblik, vizuelna građa, zvučna građa, rukopisna građa, kompjuterski formati.

U skladu sa standardima određena polja sadrže potpolja, a sama su ponovljiva ili ne.

Bira se vrsta operacije i tip građe- monografske publikacije, te nakon izbora opcije *Nastavi* dolazi se na stranu na kojoj se nalaze „kartice“ spremne za unos podataka o odabranoj jedinici. Kartice katalogizator otvara sam, levim klikom miša na naziv kartice i ukucava u ponuđena polja podatke koje opisivana publikacija ima. Polja, za koja ne postoje podaci iz same publikacije, ostaju nepotpunjena, a kataloški listić u ISBD ili UNIMARC izgledu formira se na osnovu podataka koje je katalogizator uneo u sistem.

<http://192.168.1.3/nibis/katalogizacija/ActionKatalogizacija.jsp> - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

DODGOVORIŠTVO IZDANJE IZDANJE MATOPS IZD.CELINA NAPOMIHE IDENTIFIKACIJA KATALOZI NAC.KATALOG KOD I VIZA

Naslov i odgovornost

Glavni stvarni naslov

Opšta oznaka grada Monografske publikacije Filmovi i video snimci
 Periodične publikacije Mikrofilm
 Kartografska gradja Vizuelna gradja
 Stara i retka knjiga Zvučna gradja
 Muzikalije Rukopisna gradja
 Vizuelna projekcija Kompjuterski formati
 Članici i drugi sastavni delovi

Glavni stvarni naslov drugog autora

Uporedni stvarni naslov

Podnaslov

Pri podatak o odgovornosti

Sledeći podatak o odgovornosti

Oznaka dela

Stvarni naslov dela

Oznaka sveska

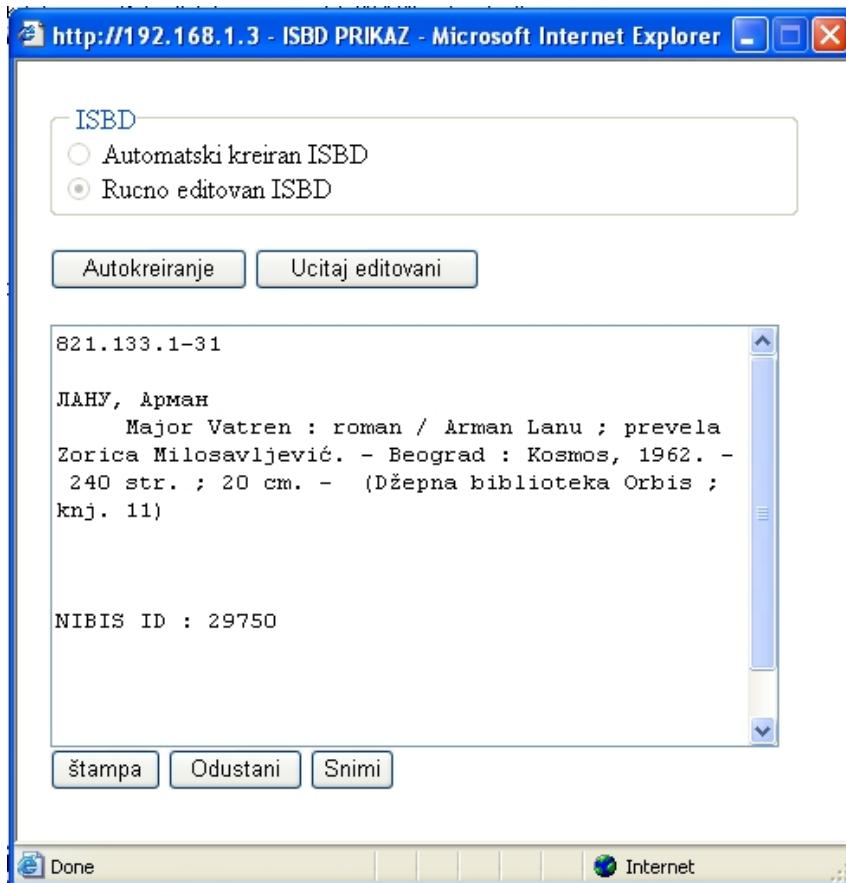
Naslov nije značajan Naslov je značajan

ISBD(M)-Podrucje 1
UNIMARC-Polje 200
Svrsni naslov i podaci o odgovornosti
Sadrži glavni stvarni naslov, opštu oznaku grada, podnaslov, uporedni stvarni naslov, uporedni podnaslov, podatke o odgovornosti i elemente prvega područja u kataloškim opisima publikacija u čijem su glavnim naslovima navедeni naslov sadržajno samostalnih radova sa zajedničkim nadređenim stvarnim naslovom ili bez njega.
Glavni stvarni naslov se smatra značajnim kod anonimnih publikacija i kad je za stvarni naslov potrebno izraditi sporednu katalošku jedinicu. U ostalim slučajevima smatra se da glavni stvarni naslov nije značajan.

U svakom trenutku bibliotekar je u mogućnosti da sam sebe proveri odabirajući dugme ISBD. Pri biranju te opcije otvara se u posebnom prozoru čitav ISBD zapis sa podacima koji su do tog vremena unešeni u karticu. Na svakoj kartici postoji ista mogućnost.

Taj zapis, nakon provere, moguće je štampati u vidu kataloškog kartona laserskim ili drugim štampačem, na papirnoj kartici koja ima standardom utvrđene dimenzije, iz razloga što mnoge biblioteke još uvek koriste i ažuriraju svoje lisne kataloge.

Premda je tendencija u modernom bibliotekarstvu absolutna automatizacija svih poslova, uslovi u kojima naše biblioteke uglavnom rade su takvi da je automatizacija sprovedena samo delimično. Do vremena potpune automatizacije još uvek su u upotrebi i lisni katalozi, što su izrađivači programa NIBIS uzeli u obzir.

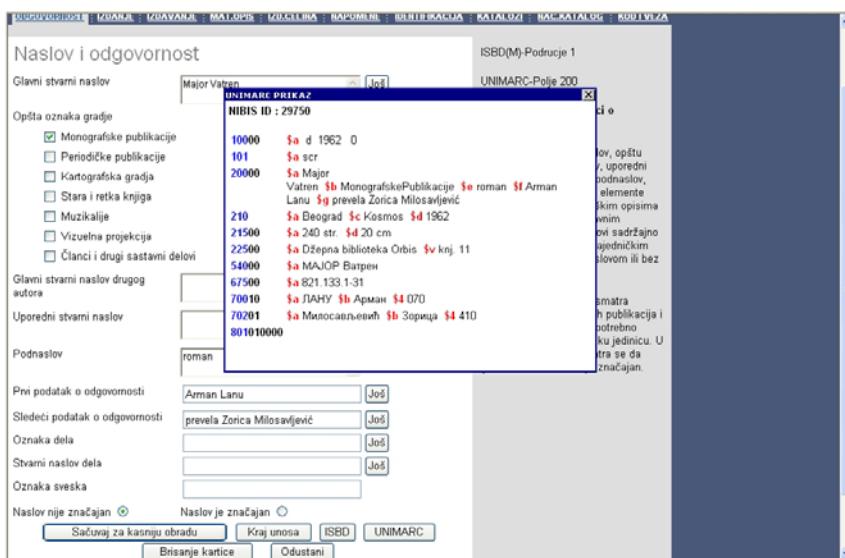

ISBD izgled moguće je i snimiti kako bi mogao kasnije da se koristi. Moguće ga je i ručno doterati, u nuždi, tj. u vrlo retkim slučajevima specifičnih publikacija čiji izgled zapisa nije u potpunosti predviđen UNIMARC-om, a sva ostala bibliotečka pravila katalogizacije zahtevaju.

Dugme Odustani služi za povratak na prethodnu stranu.

Pored toga, u svakom trenutku je moguće proveriti i izgled zapisa u UNIMARC formatu, odabirom opcije UNIMARK, koja se nalazi na svakoj kartici. Zapis je prikazan sa podacima smeštenim u polja i podpolja. Ovaj prikaz predstavlja svojevrsnog

kontrolora samom bibliotekaru, pa mogućnost mahinalne greške pri bibliografskoj obradi jedinice svodi na minimum.

4. 1. 1. Naslov i odgovornost

Odgovara standardu ISBD(M)- područje 1 i UNIMARC-polje 200.

Sadrži glavni stvarni naslov, opštu oznaku građe, glavni stvarni naslov drugog autora, uporedni stvarni naslov, podnaslov, prvi podatak o odgovornosti, sledeći podatak o odgovornosti, oznaku dela, stvarni naslov dela, oznaku sveska i mogućnost izbora da li je naslov značajan ili nije.

Kao što vidimo, obuhvaćeni su elementi prvog područja u kataloškim opisima publikacija u čijim su glavnim naslovima

navedeni naslovi sadržajno samostalnih radova sa zajedničkim nadređenim stvarnim naslovom ili bez njega.

Polje se odnosi na publikacije u jednom svesku, ali i na one u više svezaka. Obavezno je i nije ponovljivo.

Glavni stvarni naslov je značajan kad su u pitanju samostalne publikacije, ali i onda kad je za stvarni naslov potrebno izraditi sporednu katalošku jedinicu. U ostalim slučajevima glavni stvarni naslov nije značajan.

4. 1. 2. Izdanje

Odgovara standardu ISBD(M)- područje 2 i UNIMARC-polje 205. Polje je izborno i nije ponovljivo.

Sadrži podatak o izdanju, uporedni podatak o izdanju, podatak odgovornosti za izdanje, sledeći podatak odgovornosti za izdanje, dodatne podatke o izdanju i otisku.

4. 1. 3. Izdavanje

Odgovara standardu ISBD(M)- područje 4 i UNIMARC-polje 210. Polje je izborno i nije ponovljivo.

Sadrži mesto izdavanja, naziv izdavača, godinu izdavanja, mesto štampanja, adresu štampara, naziv štampara i godinu štampanja.

4. 1. 4. Materijalni opis

Odgovara standardu ISBD(M)- područje 5 i UNIMARC-polje 215. Polje je izborno i nije ponovljivo.

Sadrži podatke o materijalnim karakteristikama jedinice kao što su: posebna oznaka građe i opseg, druge materijalne pojedinosti, dimenzije i podatak o propratnoj građi. Podaci se odnose na posebnu oznaku građe i opseg za publikacije u jednom svesku, za publikacije koje imaju uvez sa slobodnim listovima i za publikacije koje nemaju oblik sveska. Za publikacije koje sadrže više svezaka navodi se broj svezaka i u okrugloj zagradi podatak o obimu građe kad se takve publikacije opisuju u jednom nivou.

4. 1. 5. Izdavačka celina

Odgovara standardu ISBD(M)- područje 6 i UNIMARC-polje 225. Polje je izborno, a ponovljivo je jedino u slučaju kad se na publikaciji javlja više izdavačkih celina.

Sadrži podatke o izdavačkoj celini koja obuhvata publikaciju kaja se opisuje. Sa stanovišta obima takva izdavačka celina može biti ograničena (tzv. omeđena izdavačka celina) ili neograničena (tj. niz publikacija).

Podaci koji se unose su: zajednički stvarni naslov, uporedni zajednički stvarni naslov, podnaslov izdavačke celine, podaci o odgovornosti koji se odnose na izdavačku celinu, oznaka kola,

stvarni naslov kola, numeracija u izdavačkoj celini, ISSN izdavačke celine, jezik uporednog zajedničkog stvarnog naslova.

Kod ovog polja se u obliku indikatora javlja indikator za oblik zajedničkog stvarnog naslova i to prostim poređenjem sa oblikom zabeleženim u zapisu koji sadrži podatke o izdavačkoj celini.

Drugi indikator nije konkretno utvrđen tako da sadrži prazninu.

4. 1. 6. Napomene

Odgovara standardu ISBD(M)- područje 7 i Unimarc- polje 3___. Polje je izbornno i ponovljivo.

Blok sadrži napomene formulisane u obliku teksta, a u svrhu opisivanja materijalnih svojstava bibliografskih jedinica ili njihovog sadržaja. Uz pomoć posebno naznačenih napomena proširen je opis i mogućnost pretraživanja jedinica. Posebno naznačene napomene su: napomena o bibliografiji, o sažecima izdvojenih iz napomena o bibliografskoj istoriji dela, o sadržaju, o disertaciji.

Svi opisni elementi i citati koji su preuzeti sa predloška ispisuju se jezikom i pismom koji su tamo navedeni.

Napomene katalogizatora pišu se jezikom i pismom kataloškog centra.

4. 1. 6. 1. Opšte napomene

Polje sadrži napomene kojima je moguće prema potrebi dodati i one koje se odnose na UNIMARC zapis.

U opšte napomene spadaju formalne osobine publikacije i uglavnom se odnose na sve vrste napomena o prevodu.

4. 1. 6. 2. Ostale napomene

U ostale napomene navode se: napomene o podacima o odgovornosti, napomene o bibliografiji/ sažecima koje sadrži publikacija, napomene o spoljnim sažecima/ bibliografskim beleškama, napomene o faksimilnom pretisku, napomene o sadržaju, napomene o doktorskoj disertaciji, magistarskom ili specijalističkom radu, kratki sadržaj ili sinopsis, preferirani navod opisane građe, napomene o korisnicima kojima je namenjena publikacija.

4. 1. 7. Identifikacija

Ovaj blok sadrži brojeve za identifikaciju bibliografske jedinice. Odgovara UNIMARC polju 001. Identifikator sloga je obavezno polje.

Ponuđene opcije su:

- ISBN

- Identifikator sloga.
- Fizički izgled

4. 1. 7. 1. ISBN

ISBN je polje koje se unosi u skladu sa potrebama i praksom ustanove koja vrši obradu bibliografskih jedinica. Ovo polje sadrži međunarodni standardno knjižni broj. Odgovara standardu ISBD(M)- područje 8 i UNIMARC- polje 010.

Podaci koji se unose su:

- ISBN broj
- ISBN objašnjenje
- Uslovi nabavke
- Pogrešan broj

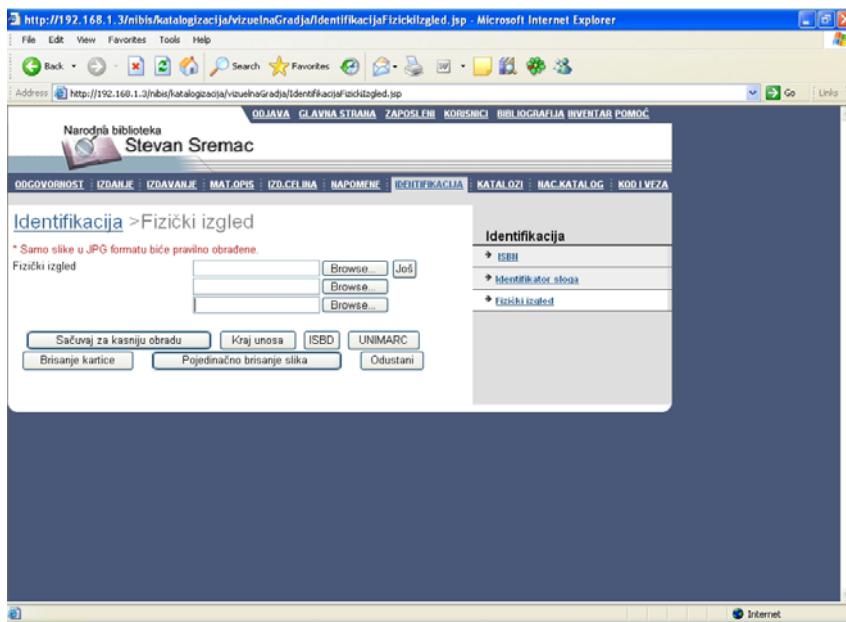
4. 1. 7. 2. Identifikator sloga

Unose se podaci o stanju sloga (ispravljeni ili izbrisani slog, prvi unos, novi slog, prethodno izdat slog višeg nivoa, publikacijski slog), vrsti sloga (tekstualna građa- štampana, tekstualna građa- rukopis, muzikalije- štampane, muzikalije- rukopis, kartografska građa- rukopis, projektovana filmska i video građa, zvučni snimci- nemuzički, zvučni snimci- muzički,

dvodimenzionalna grafika, kompjuterski medij, viševrsna građa, trodimenzionalne umetnine i vrednosti), bibliografskom nivou (analitička jedinica, omeđena publikacija, periodične publikacije i nizovi publikacija, sabrana dela), hijerarhijskom nivou (hijerarhijski odnos nije definisan, nema hijerarhijskog odnosa, slog na najvišem nivou, slog ispod najvišeg nivoa), potpunosti sloga (potpun nivo, podnivo 1, podnivo 2, podnivo 3), obliku kataloškog opisa (slog u potpunom ISBD obliku, slog nije u ISBD obliku, slog je u delimičnom ili nepotpunom ISBD obliku).

4. 1. 7. 3. Fizički izgled

Ovo polje omogućava unos slika sa .jpg ekspozicijom.

U računaru sa kog se podaci unose mora postojati slika (recimo) naslovne strane, skenirana ili download-ovana sa nekog medijuma, sajta itd. Slika se zatim obradi u bilo kom programu za obradu slika kako bi imala odgovarajuću rezoluciju i ostale performanse. Snima se obavezno u .jpg formatu, kako bi u programu bile pravilno obrađene. Dugme *Browse* vodi do mesta u računaru na kome se nalazi slika koju je potrebno prikazati. Iz prozora koji otvara dugme *Browse* bira se željena slika, a zatim se levim klikom miša odabere dugme *Open*. Na taj način se slikovni prikaz unosi u sistem.

Dugme *Još* kazuje da je polje ponovljivo. Pomoću njega se otvara mogućnost za unos još slika na isti način.

4. 1. 8. Katalozi

Blok se koristi za precizno definisanje odgovarajućih odrednica i klasifikacija bibliografske jedinice koja se obrađuje.

Autorski katalog sadrži imena fizičkih osoba, imena porodica i nazine zajedničkih tela koja su odgovorna za stvaranje opisane bibliografske jedinice, tj. sadrži polja za definisanje odrednica autorskog tipa.

Stručni katalog sadrži polja u koja se unose klasifikacioni brojevi koji se dodeljuju bibliografskoj jedinici. Prema shemi

Univerzalne decimalne klasifikacije, a uz naznaku izdanja, dodeljuje se UDK.

Predmetni katalog sadrži predmetne odrednice i predmetne rubrike pomoću kojih se predstavlja predmet, tema ili sadržaj publikacija iz bibliotečkog fonda.

Na ovoj se strani nalaze linkovi:

- *Alfabetski katalog* (ime autora- primarna odgovornost, ime autora- alternativna odgovornost, ime autora- sekundarna odgovornost, zajedničko telo- primarna odgovornost, zajedničko telo- alternativna odgovornost, prezime-primarna odgovornost, prezime- alternativna odgovornost, prezime- sekundarna odgovornost),
- *Stručni katalog* (UDK, DDK, klasifikacija Kongresne biblioteke, druge klasifikacije),
- *Predmetni katalog* (ime, naziv zajedničkog tela, prezime, ime/ naziv i stvarni naslov, tematska odrednica, geografska odrednica, vremenska odrednica, formalna odrednica, dodatne odrednice).

4. 1. 8. 1. Alfabetski katalog

4. 1. 8. 1. 1. Ime autora- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost

Na sva tri mesta popunjavaju se adekvatni podaci u identično naslovljenom prostoru za popunjavanje: prvi element unosa, deo imena koji nije prvi element unosa, lična obeležja osim datuma, rimski brojevi, datumi, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod koji se odnosi na vrstu autorstva.

Nakon toga bira se indikator za oblik imena, za šta su ponuđene dve mogućnosti:

- Unosi se lično ime ili ime pa prezime
- Unosi se prezime pa ime

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window displaying the 'Alfabetski katalog' (Alphabetical Catalog) page. The URL is <http://192.168.1.3/nibus/katalogizacija/AlfabetskiKatalog1.jsp>. The page has a header with tabs: ODGOVORNOST, IZDANJE, IZDAVANJE, MATOPIS, IZOCELINA, NAPOMENE, IDENTIFIKACIJA, KATALOZI, MAC-KATALOG, KOD I VIZA. Below the header, there's a left sidebar with a 'Biblioteka' icon and a 'Katalozi - Meni' sidebar on the right containing links like 'Alfabetski katalog', 'Ime autora - prim.odgovornost', etc. The main form area contains fields for 'Prvi element unosa' (Aleksandar), 'Deo imena koji nije prvi element unosa' (Basilic), 'Lična obeležja osim datuma' (Josi), 'Rimski brojevi' (empty), 'Datumi' (empty), 'Broj sloga pregledne kataloške jedinice' (empty), 'Kod koji se odnosi na vrstu autorstva' (070), and 'Indikator za oblik imena' with two radio button options: 'Unosi se lično ime ili ime pa prezime' (selected) and 'Unosi se prezime pa ime'. At the bottom are buttons for 'Sačuvaj za kasniju obradu', 'Kraj unosa', 'ISBD', 'UNIMARC', 'Brisanje kartice', and 'Odustani'.

4. 1. 8. 1. 2. Zajedničko telo- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost

Takođe su za sve tri solucije na isti način naslovljena polja predviđena za unos podataka, i to: prvi element unosa, pododrednice, dodatak nazivu- dopuna, redni broj sastanka, mesto sastanka, godina održavanja sastanka, premetnuti element, deo naziva koji nije prvi element unosa ni premetnuti element, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod koji se odnosi na vrstu autorstva.

Bira se indikator za vrstu zajedničkog tela:

- Naziv zajedničkog tela
- Sastanak

Bira se indikator za način unosa naziva:

- Naziv unet pod sedištem ili jurisdikcijom
- Naziv unet u izvornom redosledu

4. 1. 8. 1. 3. Prezime- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost

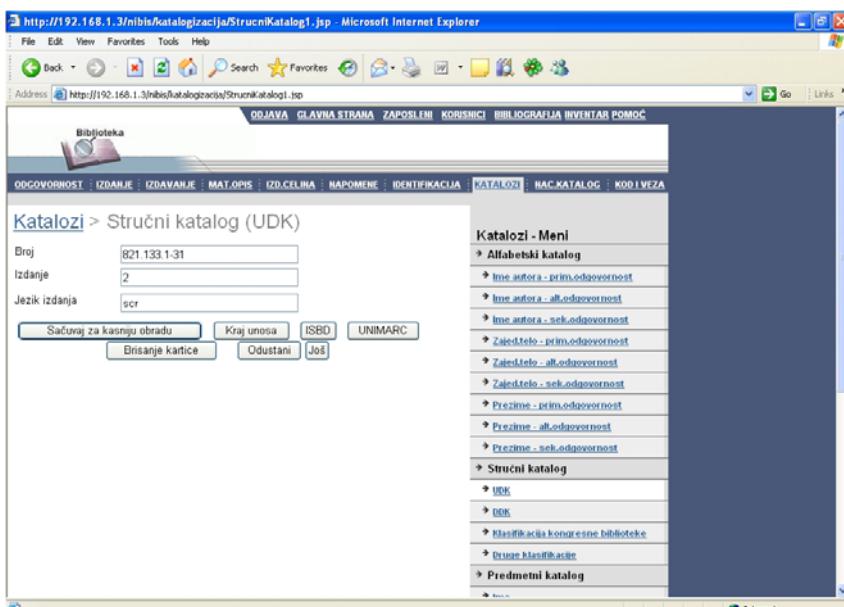
Polja predviđena za unos podataka u sva tri slučaja su: prvi element unosa, datumi, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod koji se odnosi na vrstu autorstva.

Polja se popunjavaju u zavisnosti od toga šta je za konkretnu publikaciju potrebno popuniti, tj. koje informacije pruža sama publikacija.

4. 1. 8. 2. Stručni katalog

4. 1. 8. 2. 1. UDK

Uzima se u obzir isključivo Univerzalna decimalna klasifikacija, tako da se u polje unose podaci o broju preuzetom iz UDK tablica, izdanju i jeziku izdanja tablica koje se koriste pri obradi bibliografskih jedinica.

4. 1. 8. 2. 2. DDK

Za bitan podatak prilikom popunjavanja smatra se DDK broj i izdanje tablica iz kojih se preuzima sam broj.

4. 1. 8. 2. 3. Klasifikacija Kongresne biblioteke

Unose se podaci klasifikovani u Kongresnoj biblioteci i to broj i broj knjige.

4. 1. 8. 2. 4. Druge klasifikacije

Ukoliko se javi potreba da se određene bibliografske jedinice klasifikuju po nekim drugim pravilima od prethodno navedenih, prateći standard takve obrade, unose se podaci o broju, broju knjige, ali se unosi i klasifikacijska pododrednica kao i kod sistema.

4. 1. 8. 3. Predmetni katalog

4. 1. 8. 3. 1. Ime

Podaci koji se unose u prostor predviđen za popunjavanje su: prvi element unosa, deo imena koji nije prvi element unosa, lična obeležja osim datuma, rimski brojevi, datumi, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledane kataloške

jedinice, kod sistema. Nakon toga bira se indikator za oblik imena:

- Unosi se lično ime ili ime pa prezime
- Unosi se prezime pa ime

4. 1. 8. 3. 2. Naziv zajedničkog tela

Unošenje podataka obavlja se tako što se popunjava predviđen upitnik: prvi element unosa, pododrednica, dodatak nazivu ili dopuna, redni broj sastanka, mesto sastanka, godina održavanja sastanka, premetnuti element, deo naziva koji nije prvi element unosa ni premetnuti element, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema.

Bira se indikator za vrstu zajedničkog tela:

- Naziv zajedničkog tela
- Sastanak

Takođe se bira način unosa naziva:

- Pometnuti oblik naziva
- Naziv unet pod sedištem ili jurisdikcijom
- Naziv unet u izvornom redosledu

4. 1. 8. 3. 3. Prezime

U skladu sa propisanim redosledom, pri unosu podataka beleži se: prvi element unosa, datumi, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice i kod sistema.

4. 1. 8. 3. 4. Ime/ naziv i stvarni naslov

U slučaju da je neophodno popunjavati prostor predviđen za unos podataka, ovde se upisuju podaci za povezivanje.

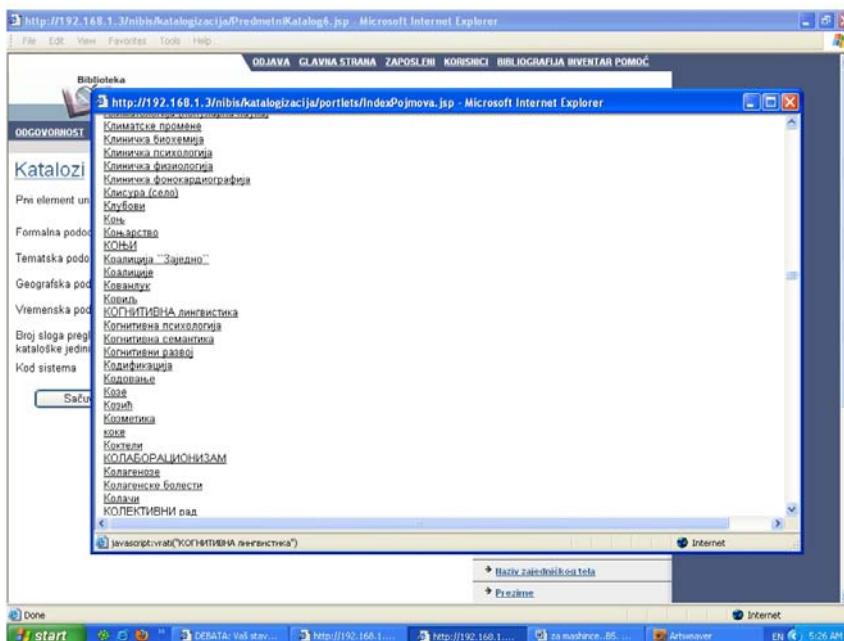
4. 1. 8. 3. 5. Stvarni naslov

Predviđeno je da se u odeljku stvarnog naslova unose podaci: prvi element unosa, oznaka dela, stvarni naslov dela, godina izdavanja, formalna pododrednica, jezik, različite informacije, verzija, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema.

4. 1. 8. 3. 6. Tematska, geografska, formalna i vremenska odrednica

U istoj tački (4.1.8.3.6) objašnjen je unos podataka za sve četiri vrste odrednica zbog identičnosti naziva za predviđeno popunjavanje podacima: prvi element unosa, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga preglede kataloške jedinice, kod sistema.

Pored prozora za popunjavanje prvog elementa unosa postavljen je link *Index pojmove* i preporučljivo je, radi unifikacije, koristiti sadržaj tog linka. Odabirom Indexa pojmove otvara se nov prozor sa pojmovima već unešenim. Odabirom adekvatnog pojma upisuje se, bez tipkanja, klikom miša, željeni pojam u polje *Prvi elemenat unosa*.

4.1.8.3.7. Dodatne odrednice

Najpre se popunjava polje *Predmetna odrednica* sa mogućnošću *Još* ukoliko ih ima više, a zatim se bira jezik i indikator (nivo nije određen, primarni izraz ili sekundarni izraz).

4. 1. 9. Nacionalni katalog

Nacionalni katalog ima izuzetni značaj za nacionalnu upotrebu. Kao celine izdvajaju se *autorski katalog*, *srodnici naslovi* i *predmetni katalog*.

Autorski katalog je najčešće upotrebljavan i to za određivanje opštih uputnica za oblik imena osobe, naziva zajedničkog tela ili imena porodice, a koji nemaju oblik koji su imali pri unošenju u blok *Katalozi*.

Srodnici naslovi se odnose na stvarne naslove koji postoje uz glavni stvarni naslov publikacije koja se katalogizira. Imaju funkciju dodatne tačke pristupa glavnom stvarnom naslovu koji je unet u delu *Naslov i odgovornost*. Podrazumeva beleženje stvarnih odrednica sporednog, uporednog i jedinstvenog stvarnog naslova i formalnih odrednica uglavnom za pojedine službene publikacije.

Predmetni katalog prati pravila predmetnog kataloga koji je u upotrebi, a koristi se za izradu opštih uputnica, tj. u polja se unosi onaj oblik predmetne odrednice pomoću kog je sa lakoćom moguće izvršiti uput na jedinstveni oblik.

U meniju se nalaze:

- *Autorski katalog* (ime autora- primarna odgovornost, ime autora- alternativna odgovornost, ime autora- sekundarna odgovornost, zajedničko telo- primarna odgovornost, zajedničko telo- alternativna odgovornost, zajedničko telo- sekundarna odgovornost, prezime- primarna odgovornost, prezime- alternativna odgovornost, prezime- sekundarna odgovornost),
- *Srođni naslovi* (jedinstveni stvarni naslov, zajednički stvarni naslov, formalna odrednica, uporedni stvarni naslov, omotni stvarni naslov, stvarni naslov na sporednoj stranici, stvarni naslov nad tekstrom, tekući stvarni naslov, hrpteni stvarni naslov, ostali naslovi, prošireni naslov, dodatni naslov, prevod naslova),
- *Predmetni katalog* (ime, naziv zajedničkog tela, prezime, ime/ naziv i stvarni naslov, tematska odrednica, geografska odrednica, vremenska odrednica, formalna odrednica, dodatne odrednice).

4. 1. 9. 1. Autorski katalog

4. 1. 9. 1. 1. Ime autora- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost

Podaci koji se unose naslovljeni su na isti način, a bibliotekar sam ispisuje adekvatne pojmove. Popunjava se: prvi element unosa, deo imena koji nije prvi element unosa, lična obeležja osim datuma, rimski brojevi, datumi, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod koji se odnosi na vrstu autorstva.

Posle toga bira se indikator za oblik imena: lično ime ili ime pa prezime- etimološki oblik, lično ime ili ime pa prezime-fonetski oblik, lično ime ili ime pa prezime- pseudonim, prezime pa ime- etimološki oblik, prezime pa ime- fonetski oblik, prezime pa ime- pseudonim, dvostruko ime autora, akronim, ostalo.

4. 1. 9. 1. 2. Zajedničko telo- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost

Kao i u prethodnom slučaju, bibliotekar pri obrađivanju opisane kataloške jedinice upisuje odgovarajuće podatke: prvi

element unosa, pododrednica, dodatak nazivu- dopuna, redni broj sastanka, mesto sastanka, godina održavanja sastanka, premetnuti element, deo naziva koji nije prvi element unosa ni premetnuti element, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod koji se odnosi na vrstu autorstva.

Obeležava se indikator za vrstu autorstva:

- Naziv zajedničkog tela
- Sastanak

Odabira se način unosa naziva:

- Naziv unet pod sedištem ili jurisdikcijom
- Naziv unet u izvornom redosledu

4. 1. 9. 1. 3. Prezime- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost

Ukoliko je za opisivanu bibliografsku jedinicu kompetentno *Prezime*, kao podatak koji je potrebno zapisati, popunjava se: prvi element unosa, datumi, broj sloga pregledne kataloške jedinice i kod koji se odnosi na vrstu autorstva.

4. 1. 9. 2. Srođni naslovi

4. 1. 9. 2. 1. Jedinstveni stvarni naslov

Unose se podaci: jedinstveni stvarni naslov, opšta oznaka građe, oznaka dela, stvarni naslov dela, godina izdavanja, formalna pododrednica, jezik, različite informacije, verzija, oznaka volumena, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, kod sistema, broj sloga pregledne kataloške jedinice.

Izabira se indikator za značajnost naslova:

- Naslov nije značajan
- Naslov je značajan

Bira se indikator za utvrđivanje glavne kataloške jedinice:

- Naslov nije upotrebljen kao odrednica glavne kataloške jedinice
- Naslov je upotrebljen kao odrednica glavne kataloške jedinice

http://192.168.1.3/nbis/katalogizacija/NacionalniKatalog10.jsp - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Search Favorites Go Links

Address http://192.168.1.3/nbis/katalogizacija/NacionalniKatalog10.jsp

ODGOVORNOST : IZDANJE : IZDAVANJE : MAT.OPIS : IZD.CELINA : NAPOMENE : IDENTIFIKACIJA : KATALOZI : HAK-KATALOG : KOD I VREZA

Biblioteka

Nacionalni katalog > Jedinstveni stvarni naslov

Jedinstveni stvarni naslov	BAPHABA
Opšta oznaka gradje	
Oznaka dela	
Stvarni naslov dela	
Godina izdavanja	
Formalna pododrednica	
Jezik	
Različite informacije	
Verzija	
Oznaka volumena	
Formalna pododrednica	
Tematska pododrednica	
Geografska pododrednica	
Vremenska pododrednica	
Kod sistema	
Broj slovoga pregledane kataloške jedinice	
Indikator za značajnost naslova	☐ Naslov nije značajan ☒ Naslov je značajan
Indikator za utvrđivanje glavne kataloške jedinice	☐ Naslov nije upotrebljen kao odrednica glavne kataloške jedinice ☒ Naslov je upotrebljen kao odrednica glavne kataloške jedinice
<input type="button" value="Sačuvaj za kasniju obradu"/> <input type="button" value="Kraj unosa"/> <input type="button" value="ISBD"/> <input type="button" value="UNIMARC"/> <input type="button" value="Brisanje kartice"/> <input type="button" value="Odustani"/>	

Nacionalni katalog - Meni

- ▶ Autorski katalog
- ▶ Ime autora - prim.odgovornost
- ▶ Ime autora - alt.odgovornost
- ▶ Ime autora - sek.odgovornost
- ▶ Zajedstvo - prim.odgovornost
- ▶ Zajedstvo - alt.odgovornost
- ▶ Prezime - prim.odgovornost
- ▶ Prezime - alt.odgovornost
- ▶ Prezime - sek.odgovornost
- ▶ Srodnici naslovi
- ▶ Jedinstveni stvarni naslov
- ▶ Zajednicki stvarni naslov
- ▶ Formalna odrednica
- ▶ Uporedni stvarni naslov
- ▶ Omotni stvarni naslov
- ▶ Prikaz naslova na sporednoj stranici
- ▶ Stvarni naslov nad tekstom
- ▶ Tekuci stvarni naslov
- ▶ Hujdeni stvarni naslov
- ▶ Ostali naslovi
- ▶ Prosireni naslov
- ▶ Podatni naslov
- ▶ Prevodni naslov
- ▶ Predmetni katalog
- ▶ Ime
- ▶ Naziv zajednickog tela
- ▶ Prezime
- ▶ Tematska odrednica
- ▶ Geografska odrednica
- ▶ Vremenska odrednica
- ▶ Formalna odrednica

4. 1. 9. 2. 2. Uporedni stvarni naslov

Predviđeno je da se kao osnovni podatak unese indikator za značajnost (1. naslov je značajan; 2. naslov nije značajan), uporedni stvarni naslov i jezik stvarnog naslova.

4. 1. 9. 2. 3. Omotni stvarni naslov

Osim indikatora za značajnost (1. naslov je značajan; 2. naslov nije značajan) unosi se kao podatak i omotni stvarni naslov i podnaslov.

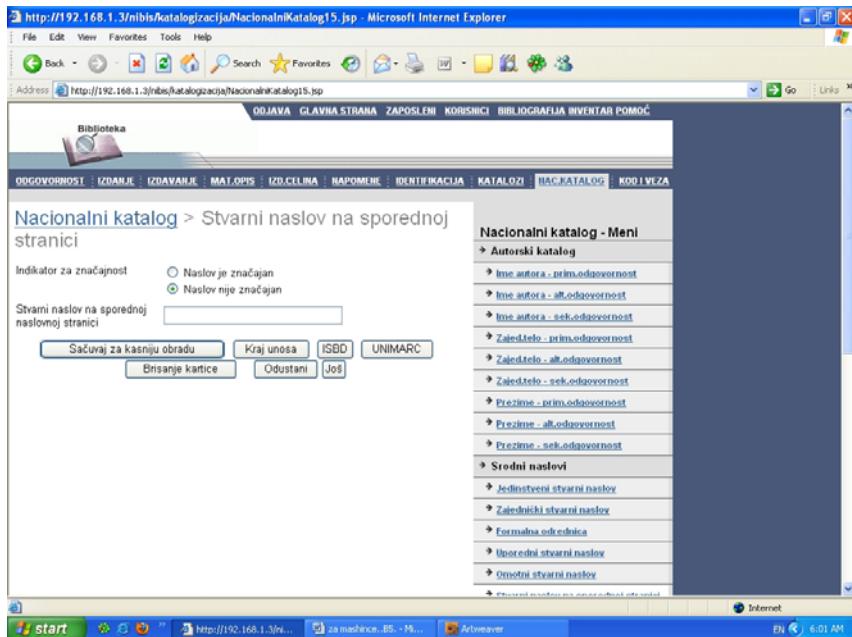
4. 1. 9. 2. 4. Stvarni naslov na sporednoj stranici, stvarni naslov nad tekstrom, tekući stvarni naslov, hrpteni stvarni naslov, ostali (sporedni stvarni) naslovi

Analogno prethodnim slučajevima i u ovom odeljku se bira indikator

- naslov je značajan ili
- naslov nije značajan,

Zatim se upisuje:

stvarni naslov na sporednoj naslovnoj stranici/
stvarni naslov nad tekstrom/
htpteni stvarni naslov/
ostali sporedni stvarni naslovi.

4. 1. 9. 2. 5. Prošireni naslov

Pored toga što se markira indikator da li je naslov značajan ili nije, takođe se markira indikator za oblik imena, i to:

- Inicijali
- Broj
- Skraćenica
- Drugi nelatinični simboli

Upisuje se zatim *Prošireni naslov* i *Jezik naslova*.

4. 1. 9. 2. 6. Dodatni naslov

Ukoliko se javi potreba da se unosi dodatni naslov neke bibliografske jedinice, osim unošenja ovog podatka markira se i indikator za značajnost, tj. da li je naslov značajan ili nije.

4. 1. 9. 2. 7. Prevod naslova

Po izboru indikatora za značajnost (da li je naslov značajan ili nije), upisuju se podaci: *Prevedeni naslov, Podnaslov, Oznaka dela, Stvarni naslov dela, Jezik prevedenog dela.*

4. 1. 9. 3. Predmetni katalog

4. 1. 9. 3. 1. Ime

Podaci koji se unose su: prvi element unosa, deo imena koji nije prvi element unosa, lična obeležja osim datuma, rimski brojevi, datumi, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema, jedinstveni oblik imena.

Nakon toga markira se indikator za oblik imena:

- Unosi se lično ime ili ime pa prezime
- Unosi se prezime pa ime

4. 1. 9. 3. 2. Naziv zajedničkog tela

Ukoliko se radi o zajedničkom telu, predviđeni podaci koji se unose su: prvi element unosa, pododrednica, dodatak nazivu ili dopuna, redni broj sastanka, mesto sastanka, godina održavanja sastanka, premetnuti element, deo naziva koji nije prvi element unosa ni premetnuti element, formalna pododrednica, temetska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema, jedinstveni oblik imena.

Potom se odabira indikator za vrstu zajedničkog tela:

- Naziv zajedničkog tela
- Sastanak

A zatim i indikator za način unosa naziva:

- Premetnuti oblik naziva
- Naziv unet pod sedištem ili jurisdikcijom
- Naziv unet u izvornom redosledu

4. 1. 9. 3. 3. Prezime

Pri obradi bibliografske jedinice u delu *Prezime* upisuju se sledeći podaci: prvi element unosa, datumi, formalna pododrednica, temetska pododrednica, geografska pododrednica,

vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema, jedinstveni oblik imena.

4. 1. 9. 3. 4. Tematska odrednica, geografska odrednica, vremenska odrednica, formalna odrednica

Podaci koji se unose u ovom prozoru su: prvi element unosa, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema, jedinstveni oblik imena.

4. 1. 10. Kod i veza

Sagledavaju se dve grupe podataka, međusobno nezavisne jedna od druge: *Kodirane informacije* i *Podaci za vezivanje*.

Kodirane informacije se odnose na kodirane elemente podataka o bibliografskoj jedinici koji su nepromenljive dužine. Obavezno je popuniti polja *Opšti podaci za obradu* i *Jezik predloška*, ali je preporučljivo uneti podatke u polje *Zemlja izdavanja I Kodirani podaci*.

Podaci za vezivanje sadrže veze ze stvaranje različitih odnosa među zapisima u okviru jedne baze podataka, a prikazuju se u numeričkom i tekstualnom obliku. Pri tome se opisuju tri kategorije odnosa:

- Vertikalni- hijerarhijski odnos delova prema celini
- Horizontalni- izražava odnos između drugih i sledećih izdanja u istom i različitim medijima
- Hronološki- vremenski odnos između pojedinih svezaka jedinice

4. 1. 10. 1. Kodirane informacije

4. 1. 10. 1. 1. Opšti podaci za obradu

Ova kartica je veoma važna za popunjavanje. Katalogizator treba podatke, koji se u ovo polje unose, popunjavati izuzetno pažljivo.

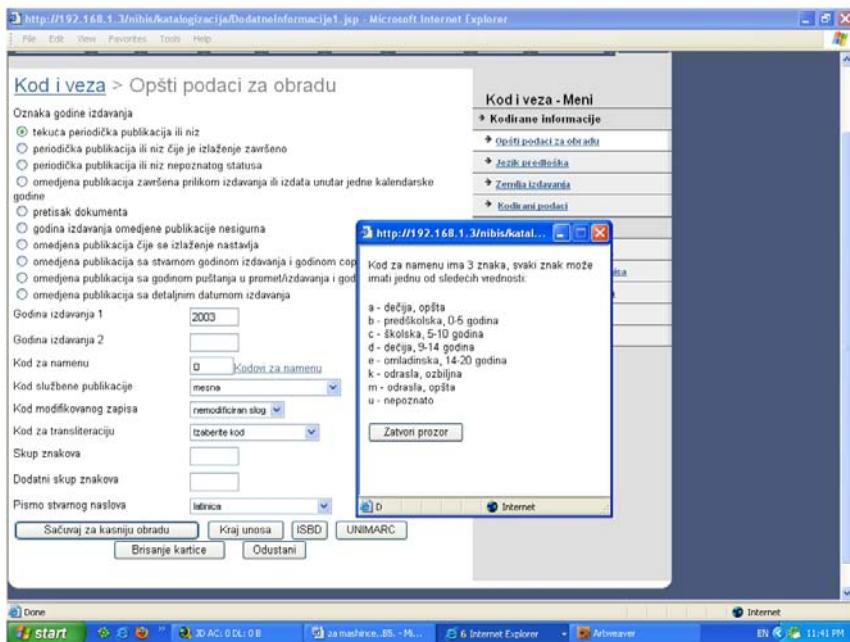
Najpre se markira godina izdavanja opisane bibliografske jedinice izborom jedne od ponuđenih mogućnosti:

- Tekuća periodična publikacija ili niz
- Periodična publikacija ili niz čije je izlaženje završeno
- Periodična publikacija ili niz nepoznatog statusa
- Omeđena publikacija završena prilikom izdavanja ili izdata unutar jedne kalendarske godine

- Pretisak dokumenta
- Godina izdavanja omeđene publikacije nesigurna
- Omeđena publikacija čije se izlaženje nastavlja
- Omeđena publikacija sa stvarnom godinom izdavanja i godinom copyright-a
- Omeđena publikacija sa godinom puštanja u promet/ izdavanja i godinom proizvodnje
- Omeđena publikacija sa detaljnim datumom izdavanja

Nakon toga upisuje se godina izdavanja 1 i eventualno godina izdavanja 2.

Kod za namenu bira se sa linka koji otvara prozor sa ponuđenim opcijama (a- dečja, opšta; b- predškolska, 0- 5 godina; c- školska, 5- 10 godina; d- dečja, 9- 14 godina; e- omladinska, 14- 20 godina; k- odrasla, ozbiljna; m- omladinska, opšta; n- nepoznato).

Selektuje se kod službene publikacije od ponuđenih:

- Federativna/ nacionalna
- Državna/ provincijska
- Pokrajinska/ kotarska
- Mesna
- Međumesna
- Međudržavna
- Vlada u izgnanstvu ili tajna vlada
- Nivo nije određen

- Nije službena publikacija
- Drugi nivoi državne službe

Obavezno se obeležava kod modifikovanog zapisa, tj. da li je slog modificiran ili slog nije modificiran. Slog je pri prvom unošenju podataka uvek nemodificiran. Kada se javi potreba da se bilo koji od unetih podataka posle izvesnog vremena promeni, odabira se opcija iz padajućeg menija da je kod modificiran.

Kod za transliteraciju bira se iz padajućeg menija:

- Transliteracija SO
- Druge transliteracije
- Mnogostrukе transliteracije
- Zapis nije transliteriran

Unose se podaci za skup znakova i za dodatni skup znakova, a potom bira pismo stvarnog naslova (latinica, cirilica-pismo nije određeno, cirilica- srpska, cirilica- makedonska, japansko pismo- nije određeno, japansko pismo- kanji, japansko pismo- kana, kinesko pismo, arapsko pismo, grčko pismo).

http://192.168.1.3/nibis/katalogizacija/DodataneInformacije1.jsp - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

ODGOVORNOSTI : IZDANJE : IZDAVANJE : MAT.OPIS : IZD.CELINA : NAPOMENE : IDENTIFIKACIJA : KATALOZI : NAC.KATALOG : KOD I VEZA

Kod i veza > Opšti podaci za obradu

Oznaka godine izdavanja

tekuća periodička publikacija ili niz
 periodička publikacija ili niz čije je izlaženje završeno
 periodička publikacija ili niz nepoznatog statusa
 omeđena publikacija završena priklicom izdavanja ili izdata unutar jedne kalendarske godine
 pretisak dokumenta
 godina izdavanja omeđene publikacije nesigurna
 omeđena publikacija čije se izlaženje nastavlja
 omeđena publikacija sa stvarnom godinom izdavanja i godinom copyright-a
 omeđena publikacija sa godinom puštanja u promet/izdavanja i godinom proizvodnje
 omeđena publikacija sa detaljnim datotomom izdavanja

Godina izdavanja 1: 2003

Godina izdavanja 2:

Kod za nazenu:

Kod službene publikacije: mena

Kod modifikovanog zapisa: nemodificiran slog

Kod za transliteraciju: Izaberite kod

Skup znakova:

Dodatni skup znakova:

Pismo stvarnog naslova: latnica

Sačuvaj za kasniju obradu | Kraj unosa | ISBD | UNIMARC

Brisanje kartice | Odustani

Kod i veza - Meni

- ↳ Kodirane informacije
- ↳ Opšti podaci za obradu
- ↳ Jezik predloška
- ↳ Zemlja izdavanja
- ↳ Kodirani podaci
- ↳ Podaci za vezivanje
- ↳ Izdavački niz i kolo, prilogi
- ↳ Prethodna kataloška jedinica
- ↳ Slediće i kataloška jedinica
- ↳ Druge izdatine
- ↳ Izbud

Internet

4. 1. 10. 1. 2. Jezik predloška

Markira se indikator za prevod:

- Publikacija je u izvornom jeziku
- Publikacija je prevod izvornog dela
- Publikacija sadrži prevode

Iz padajućeg menija bira se jezik teksta, jezik posrednog teksta, jezik izvornog dela, jezik sažetka, jezik popisa sadržaja, jezik naslovne strane, jezik glavnog stvarnog naslova, jezik libreta, jezik propratne građe, jezik podnaslova (albanski, bugarski, češki, engleski, francuski, italijanski, latinski, mađarski,

makedonski, nemački, poljski, romski, rumunski, ruski, slovački, slovenački, srpski- cirilica, srpski- latinica i tako dalje).

4. 1. 10. 1. 3. Zemlja izdavanja

Iz padajućeg menija odabira se zemlja izdavanja, a u posebnom polju bira se mesto izdavanja.

4. 1. 10. 1. 4. Kodirani podaci

Na ovoj kartici se popunjavaju sledeća polja: kodovi za ilustracije (a- ilustracije, b- geografske karte, c- portreti, d- navigacione karte, mape, grafikoni, e- planovi, f- tabele, g- note, h- faksimil, i- grbovi, j- genealoške table, k- obrasci, l- uzorci, m- zvučni snimci, n- prozirnici, o- iluminacije, y- publikacija nije ilustrovana, praznina- vrednost mesta se ne koristi), kodovi za oblik sadržaja (a- bibliografije, b- katalozi, c- kazala, d- sažeci, e- rečnici, f- enciklopedije, f- imenici, i- statistike, j- programirani udžbenici, k- patenti, l- standardi, m- disertacije ili teze, m2- magistarski radovi, m5- diplomski radovi, n- zakoni i zakonodavstvo, o- numeričke tablice, p- tehnički izveštaji, q- ispitna građa, r- književni prikaz- pregledi, s- ugovori, t- stripovi, u- pravilnici, v- priručnici, 8- separat, z- drugo, praznina- vrednost mesta se ne koristi), kod za konferenciju ili sastanak (publikacija nije za konferencije, publikacija je za konferencije), oznaka za spomenicu (nije spomenica, jeste spomenica), oznaka za kazalo (ne sadrži kazalo, sadrži kazalo), kod za oblik

književnog dela (roman, drama, eseji, humor, satira, pisma, pripovesti, poezija, govori, govorničke veštine, nije književni tekst, drugi i višestruki književni oblici), biografski kod (autobiografija, individualna biografija, zajednička biografija, sadrži biografske informacije, nije biografija) i tipologija dokumenta.

4. 1. 10. 2. Podaci za vezivanje

4. 1. 10. 2. 1. Izdavački niz i kolo, prilozi

Najpre se selektuje oznaka za štampanje:

- Beleška se ne štampa
- Beleška se štampa

Nakom toga popunjavaju se podaci: izdavačka celina, kolo, prilog, matična publikacija, dodatni, preštampani radovi.

4. 1. 10. 2. 2. Prethodna kataloška jedinica

Markira se oznaka za štampanje:

- Beleška se ne štampa
- Beleška se štampa

Podaci koji se ovde unose su:

- Nastavak
- Delimično je nastavak
- Nadomešta
- Delimično nadomešta
- Preuzimanje
- Delimično preuzimanje
- Nastaje spajanjem
- Odeljena od

4. 1. 10. 2. 3. Sledeća kataloška jedinica

Obeležava se da li se beleška štampa ili se beleška ne štampa markiranjem jedne od opcija, a potom se unose podaci:

- Nastavlja se kao
- Delimično se nastavlja kao
- Nadomeštена kao
- Delimično nadomeštена kao
- Preuzima je

- Delimično je preuzima
- Deli se na
- Spaja se i nastaje
- Vraća se na

4. 1. 10. 2. 4. Druga izdanja

Ukoliko postoji potreba da se popunjavaju podaci o drugim izdanjima, upisuju se podaci: druga izdanja u istom medijumu, druga izdanja u drugom medijumu, prevod, original, nakon markiranja da li se beleška štampa ili ne.

4. 1. 10. 2. 5. Nivoi

Po markiranju oznake za štampanje (beleška se ne štampa ili beleška se štampa), upisuju se podaci: skup, podskup, deo, analitički deo, na drugi način povezano.

4. 2. Bibliografska obrada serijskih publikacija

Bibliografska obrada serijskih publikacija u sistemu NIBIS ima grafički interfejs isti kao i kod bibliografske obrade monografskih publikacija, odnosno isti kao kod bibliografske obrade svih tipova građe. Princip rada je potpuno isti, razlikuje se ponuda za popunjavanjem polja.

I kod serijskih publikacija, kao i kod svih ostalih tipova građe, pre početka bibliografske obrade ponuđeni su padajući meniji za izbor operacije (unos novog zapisa, unos sličnog novog zapisa, dopuna, ažuriranje, brisanje, ispisivanje kataloških listića) i tipa građe (monografske publikacije, serijske publikacije, kartografska građa, stara i retka knjiga, muzikalije, vizuelna projekcija, filmovi i video snimci, mikrooblik, vizuelna građa, zvučna građa, rukopisna građa, kompjuterski formati, članci i drugi sastavni delovi).

4. 2. 1. Naslov i odgovornost

Odgovara standardu ISBD (M)- područje 1 i UNIMARC-polje 200.

Nakon odabira operacije i tipa građe- serijskih publikacija, klikne se *Nastavi* i dolazi se na prvu karticu u kojoj se popunjavaju podaci o naslovu i odgovornosti. Ukučava se glavni stvarni naslov, glavni stvarni naslov drugog autora, uporedni

stvarni naslov, podnaslov, prvi podatak o odgovornosti (obično za serijske publikacije tu stoji podatak osobe koja uređuje publikaciju), sledeći podatak o odgovornosti, oznaka dela, stvarni naslov dela, oznaka sveska. To prvo područje podataka o odgovornosti se odnosi na publikacije u čijim su glavnim naslovima navedeni naslovi sadržajno samostalnih radova sa zajedničkim nadređenim stvarnim naslovom, ukoliko postoji, ili bez njega. U pojasu opšte oznake građe štiklira se *Periodične publikacije*, a na kraju kartice se odabira da li je naslov značajan, u slučaju da se obrađuje anonimna publikacija ili u slučaju kada je za stvarni naslov potrebni izraditi i sporednu katalošku jedinicu, ili nije značajan.

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window with the URL <http://192.168.1.3/nibis/katalogizacija/ActionKatalogizacija.jsp?id=959&cmd=prikazKnjige>. The page is titled 'Naslov i odgovornost'. It contains several input fields and dropdown menus. On the right, there is a sidebar with text in Serbian. The sidebar is titled 'ISBD(M)-Područje 1' and 'UNIMARC-Pojme 200'. It provides instructions for handling periodicals and non-periodicals. The sidebar text is as follows:

Stvarni naslov i podaci o odgovornosti

Sadrži glavni stvarni naslov, opštu oznaku grada, podnaslov, uporedni stvari naslov, uporedni podnaslov, podatke o odgovornosti i elemente prvega područja u kataloškim opisima publikacija u čijim su glavnim naslovima navedeni naslovi sadržajno samostalnih radova sa zajedničkim nadređenim stvarnim naslovom ili bez njega.

Glavni stvarni naslov se smatra značajnim kod anonimnih publikacija i kad je za stvarni naslov potrebno izraditi sporednu katalošku jedinicu. U ostalim slučajevima smatra se da glavni stvarni naslov nije značajan.

ISBD(M)-Područje 1

UNIMARC-Pojme 200

Stvarni naslov i podaci o odgovornosti

Sadrži glavni stvarni naslov, opštu oznaku grada, podnaslov, uporedni stvari naslov, uporedni podnaslov, podatke o odgovornosti i elemente prvega područja u kataloškim opisima publikacija u čijim su glavnim naslovima navedeni naslovi sadržajno samostalnih radova sa zajedničkim nadređenim stvarnim naslovom ili bez njega.

Glavni stvarni naslov se smatra značajnim kod anonimnih publikacija i kad je za stvarni naslov potrebno izraditi sporednu katalošku jedinicu. U ostalim slučajevima smatra se da glavni stvarni naslov nije značajan.

Pri dnu strane, na svakoj kartici postoje opcije *Sacuvaj za kasniju obradu*, *Kraj unosa*, *ISBD*, *UNIMARC*, *Brisanje kartice i Odustani*.

Značenje ovih opcija detaljno je opisano u poglavlju Bibliografska obrada monografskih publikacija (str. 43).

O korišćenju dugmeta *Još* detaljno je dato uputstvo u poglavlju o monografskim publikacijama.

4. 2. 2. Izdanje

Odgovara standardu ISBD (M)- područje 2 i UNIMARC-polje 205.

Podaci koje je potrebno uneti u ovu karticu su:

Podatak o izdanju, Uporedni podatak o izdanju, Podatak o odgovornosti za izdanje, Sledeći podatak o odgovornosti za izdanje, dodatni podaci o izdanju i otisku, Numerički podaci (markira se da li jesu formatirani ili nisu formatirani), Oznaka godine i sveske i Izvor numeričkih podataka.

Ukoliko postoji više podataka za jedno polje, bira se opcija *JOŠ*, kako bi svi podaci imali pravo mesto u bazi, tj. kako bi se omogućilo pretraživanje po svim kriterijumima.

http://192.168.1.3/nibus/katalogizacija/IzdanjePeriodika.jsp - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Linka Internet

ODJAVLA GLAVNA STRANA ZAPOSLENI KORISNICI BIBLIOGRAFIJA INVENTAR POMOĆ

Biblioteka

ODGOVORNOST IZDAJE IZDAVANJE MAT.OPIS IZD.CELINA NAPOMENE IDENTIFIKACIJA KATALOZI NAC.KATALOG KOD I VEEZA

Izdanje

Podatak o izdanju	<input type="text"/>	ISBN(M) - Pedrušje 2
Uporedni podatak o izdanju	<input type="text"/> <input checked="" type="checkbox" value="1"/> Još	UNIMARC - polje 205
Podatak o odgovornosti za izdanje	<input type="text"/> <input checked="" type="checkbox" value="1"/> Još	Izdanje
Sledeći podatak o odgovornosti za izdanje	<input type="text"/> <input checked="" type="checkbox" value="1"/> Još	Sadrži podatke o izdanju jedinice, dodatni podatak o izdanju i podatke o odgovornosti koji se odnose na izdanje.
Dodatajni podaci o izdanju u otključku	<input type="text"/> <input checked="" type="checkbox" value="1"/> Još	
Numerički podaci	☐ Formatirani ☐ Nešto formatirani	
Oznaka godine i sveske	Год. 1, књ. 1, св. 1 (март 1894) год <input checked="" type="checkbox" value="1"/> Još	
Izvor numeričkih podataka	<input type="text"/> <input checked="" type="checkbox" value="1"/> Još	

4. 2. 3. Izdavanje

Odgovara standardu ISBD (M)- područje 4 i UNIMARC-polje 210.

Na ovoj kartici se nalaze svi podaci koji se odnose na izdavanje publikacije. Potrebno popuniti: mesto izdavanja, izdavač, godina izdavanja, mesto štampanja, adresa štampara, naziv štampara i godina štampanja.

4. 2. 4. Materijalni opis

Odgovara standardu ISBD (M)- područje 5 i UNIMARC-polje 215.

Ova kartica ima podatke o materijalnim karakteristikama jedinice i to: Posebna oznaka građe i opseg, Druge materijalne pojedinstvo, Dimenzije, Podatak o propratnoj građi.

U polja se, ustvari, unosi podatak za publikacije u jednom svesku, zatim za publikacije koje nemaju oblik sveska i za publikacije koje imaju uvez sa slobodnim listovima.

Ukoliko publikacija ima više svezaka, navodi se broj svezaka. U slučaju da se publikacija bibliografski obrađuje u jednom nivou, u okrugloj zagradi se upisuje podatak o obimu građe.

4. 2. 5. Izdavačka celina

Odgovara standardu ISBD (M)- područje 6 i UNIMARC-polje 225.

Koristi se u slučaju da publikacija pripada nekoj izdavačkoj celini, po obimu ograničenoj (omeđena izdavačka celina) ili neograničenoj (niz publikacija). Unose se sledeći podaci: Zajednički stvarni naslov, Uporedni zajednički stvarni naslov, Podnaslov izdavačke celine, Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdavačku celinu, Oznaka kola, Stvarni naslov kola, Numeracija u izdavačkoj celini, ISSN izdavačke celine, Jezik uporednog zajedničkog stvarnog naslova.

4. 2. 6. Napomene

Odgovara standardu ISBD (M)- područje 7 i UNIMARC-polje 3 _ _.

Na kartici napomena, pod posebnim linkovima, ponuđen je izbor *Opšta napomena* (promene podnaslova, promene urednika, promene vlasnika, promena štampara, promena mesta izdavanja i sl.), *Ostale napomene* (Napomene o podacima o odgovornosti, Napomene o bibliografiji/ sažecima koje sadrži publikacija, Napomene o spoljnim sažecima/ bibliografskim beleškama, Napomene o faksimilnom pretisku, Napomene o sadržaju, Napomena o doktorskoj disertaciji, magistarskom ili specijalističkom radu, Kratki sadržaj ili sinopsis, Preferirani navod opisane građe, Napomena o korisnicima kojima je namenjena publikacija) i *Napomene o učestalosti izlaženja* (Učestalost, Datum učestalosti).

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window with the URL <http://192.168.1.3/nibis/katalogizacija/Napomene1.jsp>. The page is titled 'Napomene > Opšte napomene'. The main content area contains a large amount of text describing an annotation. At the bottom of the page, there are several buttons: 'Sačuvaj za kasniju obradu' (Save for later processing), 'Kraj unosa' (End input), 'ISBN', 'UNIMARC', 'Brisanje kartice' (Delete card), and 'Odustani' (Cancel). The top of the screen shows a menu bar with File, Edit, View, Favorites, Tools, and Help, and a toolbar with icons for Back, Forward, Stop, Home, and Refresh.

Sve napomene se pišu jezikom i pismom kataloškog centra.

4. 2. 7. Identifikacija

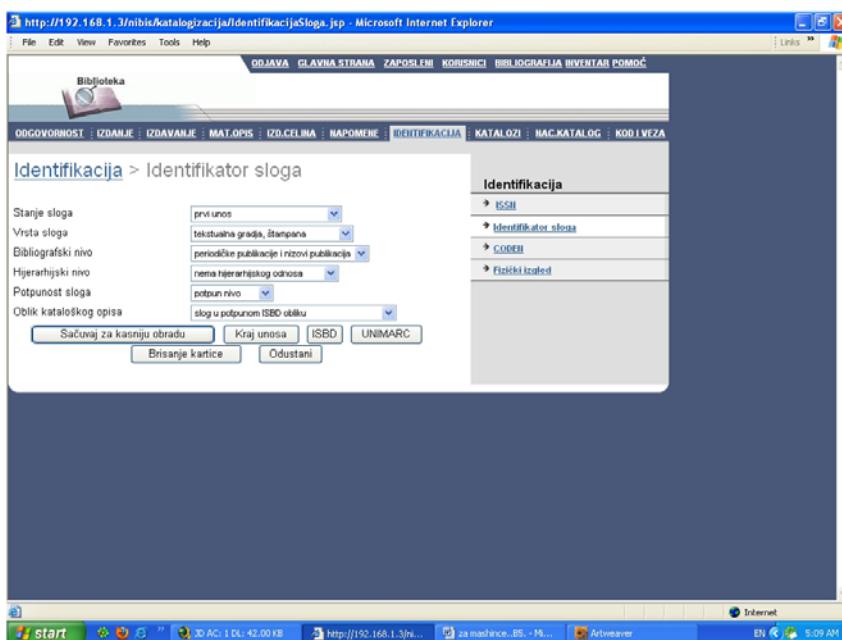
Kao što i naziv kartice kazuje, na ovom mestu se popunjavaju podaci koji su korisni pri identifikaciji konkretnе bibliografske jedinice.

Linkovima su povezane posebne kartice za

- *ISSN* (podaci koji se ukucavaju su ISSN broj, ISSN objašnjenje, Uslovi nabavke, Pogrešan broj, Poništen broj),
- *Identifikator sloga* (Stanje sloga- prvi unos, ispravljeni slog, izbrisani slog, novi slog, prethodno izdat slog višeg nivoa, prepublikacijski slog; Vrsta sloga-tekstualna građa, štampana, tekstuialna građa, rukopis, muzikalije, štampane, muzikalije, rukopis, kartografska građa, rukopis, projektovana filmska i video grada, zvučni snimci, nemuzički, zvučni snimci, muzički, dvodimenzionalna grafika, kompjuterski medij, viševersna građa, trodimenzionalne umetnine i retkosti; Bibliografski nivo- analitička jedinica, omeđena publikacija, periodične publikacije i nizovi publikacija, sabrana dela; Hijerarhijski nivo-hijerarhijski nivo nije definisan, nema hijerarhijskog odnosa, slog na najvišem nivou, slog ispod najvišeg nivoa; Potpunost sloga- potpun nivo, podnivo 1,

podnivo 2, ponovo 3; Oblik kataloškog opisa- slog u potpunom ISBD obliku, slog nije u ISBD obliku, slog je u delimičnom ili nepotpunom ISBD obliku),

- *CODEN* (CODEN broj, Pogresan CODEN) i
- *Fizički izgled* (preko dugmeta Browe bira se slika koja bi trebalo da prati bibliografski opis same publikacije-korični list, naslovna strana, poledina i sl. dugme *Još* omogućava unos više slika za jednu katalošku jedinicu. Karakteristika ove kartice je što postoji opcija za pojedinačno brisanje slika, tj. ukoliko je iz bilo kog razloga neophodno izbrisati neku od slika, bira se opcija koja bibliotekaru omogućava izbor slika za brisanje iz sistema).

Identifikator sloga odgovara UNIMARC polju 001, dok u ISBD-u ne postoji odgovarajuća analogija.

Izvor podataka odgovara UNIMARC polju 801, takođe ne postoji odgovarajuća analogija u ISBD-u. Oba polja su obavezna za popunjavanje.

4. 2. 8. Katalozi

Odeljak *Katalozi* katalogizator koristi kako bi klasifikovao bibliografske jedinice i kako bi dodelio odrednice. Ovaj odeljak ima tri izdvojene celine- *Autorski katalog*, *Stručni katalog* i *Predmetni katalog*.

4. 2. 8. 1. Alfabetski katalog

Pod linkovima se nalaze kartice za popunjavanje i to:

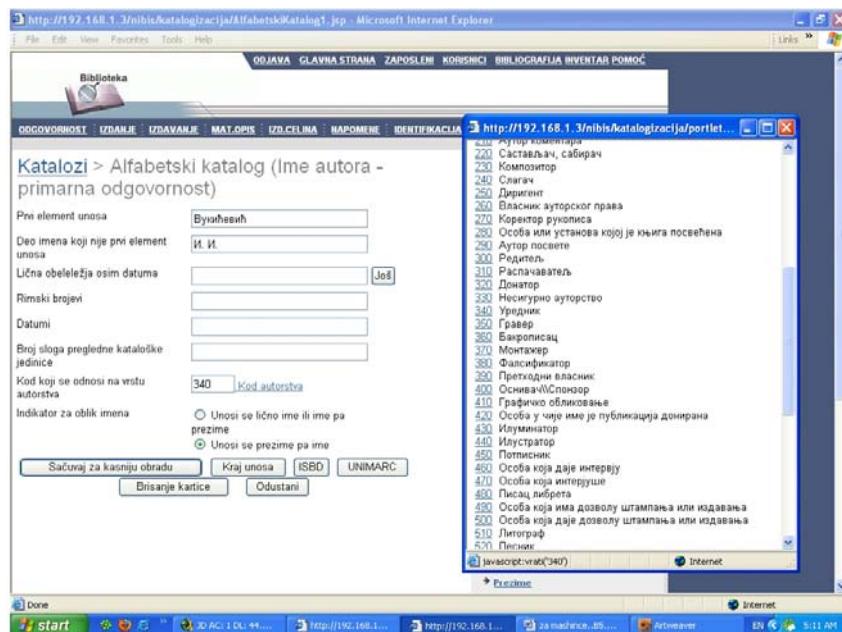
Ime autora- primarna odgovornost, Ime autora- alternativna odgovornost, Ime autora- sekundarna odgovornost, Zajedničko telo- primarna odgovornost, Zajedničko telo- alternativna odgovornost, Zajedničko telo- sekundarna odgovornost, Prezime- primarna odgovornost, Prezime- alternativna odgovornost, Prezime- sekundarna odgovornost.

4. 2. 8. 1. 1. Ime autora- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost

Na sva tri mesta popunjavaju se odgovarajući podaci u istovetno naslovljenom prostoru za ukucavanje: prvi element unosa, deo imena koji nije prvi element unosa, lična obeležja osim datuma, rimski brojevi, datumi, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod koji se odnosi na vrstu autorstva.

Kod koji se odnosi na vrstu autorstva bira se sa linka *Kod autorstva* jednostavnim klikom miša, a sastoji se iz tri znaka. Iz posebnog prozora koji se otvara, odabira se: priređivač, pisac beleški, aranžer, umetnik, cesianar, srođno ime, autor, autor uvoda, autor scenarija, bibliografski prethodnik, knjigoveznik, priprema uveza, priprema knjige, priprema omota, priprema tabela u knjizi, knjižar, kaligraf, kartograf, cenzurista, koreograf, autor komentara, sastavljač, sabirač, kompozitor, slagač, dirigent, vlasnik autorskog prava, korektor rukopisa, osoba ili ustanova kojoj je knjiga posvećena, autor posvete, reditelj, raspačavatelj, donator, nesigurno autorstvo, urednik, graver, bakropisac, montažer, falsifikator, prethodni vlasnik, osnivač/ sponzor, grafičko oblikovanje, osoba u čije ime je publikacija donirana, iluminator, ilustrator, potpisnik, osoba koja daje intervju, osoba koja intervjuje, pisac libreta, osoba koja ima dozvolu štampanja ili izdavanja, osoba koja daje dozvolu štampanja ili izdavanja, litograf, pesnik, graver u kovini, monitor/ ugovaratelj, pripovedač začetnik, drugo, proizvođač papira, izvođač, fotograf, štampač, štampač tabela, producent, korektor štampane građe, izdavač,

osoba kojoj su pisma upućena, tehnički urednik snimanja, rubrikator, scenarist, pisac, izvestilac, potpisnik, prevodilac, nacrt oka štampanog slova, tipograf, drvorezač.

Nakon toga bira se indikator za oblik imena, za šta su ponuđene dve mogućnosti:

- Unosi se lično ime ili ime pa prezime
- Unosi se prezime pa ime

**4.2.8.1.2. Zajedničko telo- primarna odgovornost,
alternativna odgovornost, sekundarna
odgovornost**

Takođe su za sve tri vrste odgovornosti na isti način naslovljena polja predviđena za unos podataka, i to:

prvi element unosa, pododrednice, dodatak nazivu- dopuna, redni broj sastanka, mesto sastanka, godina održavanja sastanka, premetnuti element, deo naziva koji nije prvi element unosa ni premetnuti element, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod koji se odnosi na vrstu autorstva. Kod autorstva opisan je u prethodnoj tački.

Bira se indikator za vrstu zajedničkog tela:

- Naziv zajedničkog tela
- Sastanak

Bira se indikator za način unosa naziva:

- Naziv unet pod sedištem ili jurisdikcijom
- Naziv unet u izvornom redosledu

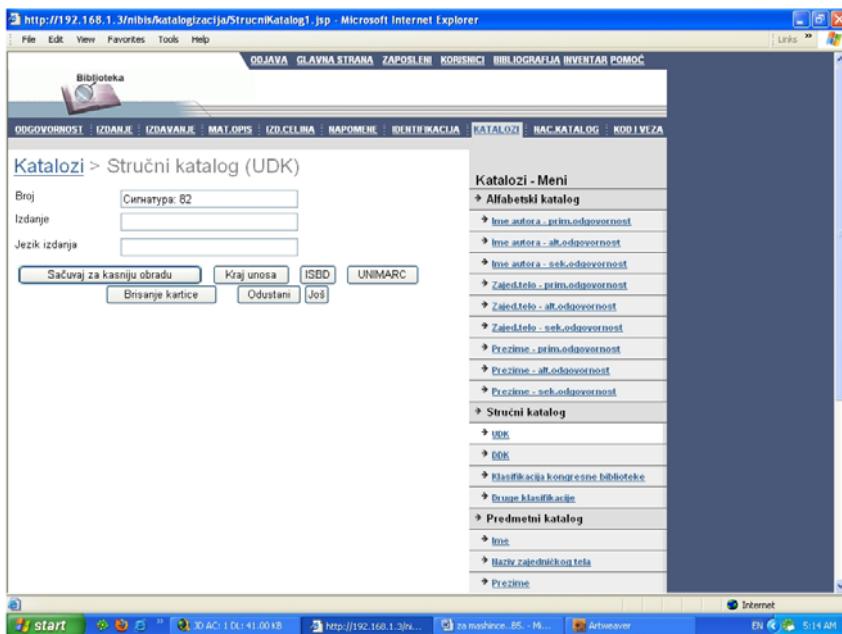
4. 2. 8. 1. 3. Prezime- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost

Polja predviđena za unos podataka u sva tri slučaja su: prvi element unosa, datumi, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod koji se odnosi na vrstu autorstva, a koji se odabira iz prozora nakon što se klikne na link za kod autorstva, kao i u prethodnim odeljcima.

Polja se popunjavaju u zavisnosti od toga šta je za konkretnu publikaciju potrebno popuniti, tj. koje informacije pruža sama publikacija.

4. 2. 8. 2. Stručni katalog

U ovom delu, za opisivanu bibliografsku jedinicu, određuje se UDK (izrađuje se isključivo po Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji, tako da se u polje unose podaci o broju preuzetom iz UDK tablica, izdanju i jeziku izdanja tablica koje se koriste pri obradi bibliografskih jedinica), DDK(za bitan podatak prilikom popunjavanja smatra se DDK broj i izdanje tablica iz kojih se preuzima sam broj), Klasifikacija kongresne biblioteke (ukucavaju se podaci klasifikovani u Kongresnoj biblioteci i to broj i broj knjige) i Druge klasifikacije (unose se podaci o broju, broju knjige, ali se unosi i klasifikacijska pododrednica kao i kod sistema).

4. 2. 8. 3. Predmetni katalog

4. 2. 8. 3. 1. Ime

Podaci koji se unose u ovaj deo programa su: prvi element unosa, deo imena koji nije prvi element unosa, lična obeležja osim datuma, rimski brojevi, datumi, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledane kataloške jedinice, kod sistema. Nakon toga bira se indikator za oblik imena:

- Unosi se lično ime ili ime pa prezime
- Unosi se prezime pa ime

4. 2. 8. 3. 2. Naziv zajedničkog tela

Unošenje podataka obavlja tako što se ukucavaju podaci u ponuđena polja: prvi element unosa, pododrednica, dodatak nazivu ili dopuna, redni broj sastanka, mesto sastanka, godina održavanja sastanka, premetnuti element, deo naziva koji nije prvi element unosa ni premetnuti element, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema.

Bira se indikator za vrstu zajedničkog tela:

- Naziv zajedničkog tela
- Sastanak

Takođe se bira način unosa naziva:

- Premetnuti oblik naziva
- Naziv unet pod sedištem ili jurisdikcijom
- Naziv unet u izvornom redosledu

4. 2. 8. 3. 3. Prezime

Predviđeni podaci za ovaj deo kataloga su: prvi element unosa, datumi, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice i kod sistema.

4. 2. 8. 3. 4. Ime/ naziv i stvarni naslov

Ukoliko katalogizator ima informaciju koja pripada ovom polju i smatra da je od važnosti da je unese u sistem, ovde upisuje podatke za povezivanje.

4. 2. 8. 3. 5. Stvarni naslov

Predviđeno je da se u odeljku stvarnog naslova unose podaci: prvi element unosa, oznaka dela, stvarni naslov dela, godina izdavanja, formalna pododrednica, jezik, različite informacije, verzija, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema.

4. 2. 8. 3. 6. Tematska, geografska, formalna i vremenska odrednica

Objašnjen je unos podataka za sve četiri vrste odrednica zbog identičnosti naziva za predviđeno popunjavanje podacima: prvi element unosa, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema.

Pored prozora za popunjavanje prvog elementa unosa postavljen je link *Index pojmove* koji otvara nov prozor sa

pojmovima. Klikom miša, željeni pojam se unosi u polje *Prvi elemenat unosa*.

4. 2. 8. 3. 7. Dodatne odrednice

Najpre se popunjava polje *Predmetna odrednica* sa mogućnošću *Još* ukoliko ih ima više, a zatim se bira jezik i indikator (nivo nije određen, primarni izraz ili sekundarni izraz).

4. 2. 9. Nacionalni katalog

Nacionalni katalog je polje koje se ne popunjava za sve bibliotečke jedinice. On je izuzetno značajan za nacionalnu upotrebu. Kao celine izdvajaju se *autorski katalog* (popunjava se ime autora- primarna odgovornost, ime autora- alternativna odgovornost, ime autora- sekundarna odgovornost, zajedničko telo- primarna odgovornost, zajedničko telo- alternativna odgovornost, zajedničko telo- sekundarna odgovornost, prezime- primarna odgovornost, prezime- alternativna odgovornost, prezime- sekundarna odgovornost),, *srođni naslovi* (popunjava se jedinstveni stvarni naslov, zajednički stvarni naslov, formalna odrednica, uporedni stvarni naslov, omotni stvarni naslov, stvarni naslov na sporednoj stranici, stvarni naslov nad tekstrom, tekući stvarni naslov, hrpteni stvarni naslov, ostali naslovi, prošireni naslov, dodatni naslov, prevod naslova), i *predmetni katalog*

(ime, naziv zajedničkog tela, prezime, ime/ naziv i stvarni naslov, tematska odrednica, geografska odrednica, vremenska odrednica, formalna odrednica, dodatne odrednice).

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window displaying the 'Nacionalni katalog' page from the 'nibilis' system. The URL in the address bar is <http://192.168.1.3/nibilis/katalogizacija/NacionalniKatalog.jsp>. The page has a blue header with the title 'Nacionalni katalog'. Below the header is a navigation menu with links: ODJAVA, GLAVNA STRANA, ZAPOSLEDI, KORISNICI, BIBLIOGRAFIJA, INVENTAR, POMOĆ, BIBLIOTEKA, and several tabs: OGLOGOVANOSTI, IZDANJE, IZDAVANJE, MAT.OPSIS, IZO.CELINA, NAPOMENE, IDENTIFIKACIJA, KATALOZI, RAK.KATALOG, and KOD.I.VEZA. The main content area contains text about the catalog's purpose and usage, followed by a detailed menu on the right side.

Nacionalni katalog

Služi za nacionalnu upotrebu.

Autorski katalog se upotrebljava za izradu opših uputnika za oblik imena osobe, naziva zajedničkog tela ili imena porodice koji se razlikuju od oblika unetog u Blok Katalozi.

Srođni naslovi sadrže stvarne naslove koji se javljaju na publikaciji uz glavni stvarni naslov jedinice koja se katalogizuje. Sadrže kao dodatne tačke pristupa glavnom stvarnom naslovu unetom u Tab Naslov i odgovornost. Upotrebljavaju se za beleženje stvarnih odrednica sporednog, uporednog i jedinstvenog stvarnog naslova i formnih odrednica nekih vrsta službenih publikacija.

Predmetni katalog se upotrebljava za izradu opših uputnika u skladu sa pravilima predmetnog kataloga koji su u upotrebi. Poja sadrže oblik predmetne odrednice sa kojeg je potrebno uputiti na jedinstveni oblik.

Nacionalni katalog - Meni

- Autorski katalog
 - Ime.autora - prim.odgovornost
 - Ime.autora - alt.odgovornost
 - Ime.autora - sek.odgovornost
 - Zajed.telo - prim.odgovornost
 - Zajed.telo - alt.odgovornost
 - Prezime - prim.odgovornost
 - Prezime - alt.odgovornost
 - Prezime - sek.odgovornost
- Strojni naslov
 - Jedinstveni stvarni naslov
 - Zajednicki stvarni naslov
 - Formalna odrednica
 - Uporedni stvarni naslov
 - Omotni stvarni naslov
 - Stvarni naslov na sporednoj stranici
 - Stvarni naslov nad tekstrom
 - Tekuci stvarni naslov
- Izpteni stvarni naslov
 - Ostali naslovi
 - Prostireni naslov
 - Dodatni naslov
 - Prevod naslova
 - Prethodni naslov
 - Klasicni naslov
 - Skraćeni naslov
- Predmetni katalog
 - Ime
 - Naziv zajedničkog tela
 - Prezime
 - Tematska odrednica
 - Geografska odrednica
 - Vremenska odrednica
 - Formalna odrednica

4. 2. 9. 1. Autorski katalog

4. 2. 9. 1. 1. Ime autora- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost

Svi su podaci naslovljeni na isti način u sve tri kartice, a katalogizator sam bira adekvatno mesto za unos. Popunjava se: prvi element unosa, deo imena koji nije prvi element unosa, lična obeležja osim datuma, rimski brojevi, datumi, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod koji se odnosi na vrstu autorstva.

Posle toga bira se indikator za oblik imena: lično ime ili ime pa prezime- etimološki oblik, lično ime ili ime pa prezime-fonetski oblik, lično ime ili ime pa prezime- pseudonim, prezime pa ime- etimološki oblik, prezime pa ime- fonetski oblik, prezime pa ime- pseudonim, dvostruko ime autora, akronim, ostalo.

4. 2. 9. 1. 2. Zajedničko telo- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost

U ovom odeljku, kao u prethodnom slučaju, katalogizator upisuje odgovarajuće podatke: prvi element unosa, pododrednica, dodatak nazivu- dopuna, redni broj sastanka, mesto sastanka, godina održavanja sastanka, premetnuti element, deo naziva koji nije prvi element unosa ni premetnuti element, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod koji se odnosi na vrstu autorstva.

Markira se zatim indikator za vrstu autorstva:

- Naziv zajedničkog tela
- Sastanak

Bira se indikator za način unosa naziva:

- Naziv unet pod sedištem ili jurisdikcijom
- Naziv unet u izvornom redosledu

4. 2. 9. 1. 3. Prezime- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost

U slučaju da je kompetentno *Prezime* kao podatak koji je potrebno zapisati i koji je potrebno kasnije pretražiti, popunjava se: prvi element unosa, datumi, broj sloga pregledne kataloške jedinice i kod koji se odnosi na vrstu autorstva.

4. 2. 9. 2. Srođni naslovi

4. 2. 9. 2. 1. Jedinstveni stvarni naslov

Ukučavaju se podaci: jedinstveni stvarni naslov, opšta oznaka građe, oznaka dela, stvarni naslov dela, godina izdavanja, formalna pododrednica, jezik, različite informacije, verzija, oznaka volumena, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska

pododrednica, kod sistema, broj sloga pregledne kataloške jedinice.

Bira se indikator za značajnost naslova:

- Naslov nije značajan
- Naslov je značajan

Bira se indikator za utvrđivanje glavne kataloške jedinice:

- Naslov nije upotrebljen kao odrednica glavne kataloške jedinice
- Naslov je upotrebljen kao odrednica glavne kataloške jedinice

4. 2. 9. 2. 2 Zajednički stvarni naslov

Najpre se markira indikator za vrstu zajedničkog stvarnog naslova (potpuno sabrana dela, izabrana dela ili izbor nekog drugog autora). Zatim se unosi Zajednički stvarni naslov, zajednički podnaslov, godina izdavanja, jezik prevedenog naslova i broj slogova pregledane kataloške jedinice.

4. 2. 9. 2. 3. Formalna odrednica

Pre unošenja podataka bira se indikator za značajnost naslova, tj. markira se *Formalna odrednica nije značajna* ili *Formalna odrednica je značajna*.

Nakon toga unosi se formalna odrednica, formalna pododrednica i godina.

4. 2. 9. 2. 4. Uporedni stvarni naslov

Predviđeno je da se kao osnovni podatak unese indikator za značajnost (1. naslov je značajan; 2. naslov nije značajan), uporedni stvarni naslov i jezik stvarnog naslova.

4. 2. 9. 2. 5. Omotni stvarni naslov

Osim indikatora za značajnost (1. naslov je značajan; 2. naslov nije značajan) unosi se kao podatak i omotni stvarni naslov i podnaslov.

4. 2. 9. 2. 6. Stvarni naslov na sporednoj stranici, stvarni naslov nad tekstrom, tekući stvarni naslov, hrpteni stvarni naslov, ostali (sporedni stvarni) naslovi

Kao i kod monografskih publikacija i kod serijskih publikacija se u ovom odeljku bira indikator da li je naslov značajan ili nije značajan, a zatim se upisuje stvarni naslov na sporednoj naslovnoj stranici/stvarni naslov nad tekstrom/ htpteni stvarni naslov/ ostali sporedni stvarni naslovi.

4. 2. 9. 2. 7. Prošireni naslov

Osim što se markira indikator da li je naslov značajan ili nije, takođe se markira indikator za oblik imena, i to:

- Inicijali
- Broj
- Skraćenica
- Drugi nelatinični simboli

Upisuje se zatim *Prošireni naslov* i *Jezik naslova*.

4. 2. 9. 2. 8. Dodatni naslov

U odnosu na potrebe obrade bibliografske jedinice, katalogizator unosi dodatni naslov bibliografske jedinice. Pored toga markira se i indikator za značajnost, tj. da li je naslov značajan ili nije.

4. 2. 9. 2. 9. Prevod naslova

Posle izbora indikatora za značajnost (da li je naslov značajan ili nije), unosi se: *Prevedeni naslov, Podnaslov, Oznaka dela, Stvarni naslov dela, Jezik prevedenog dela*.

4. 2. 9. 2. 10. Prethodni naslov

U ovom odeljku ponuđene opcije za indikator značajnosti su 1. Formatirani i 2. Nisu formatirani.

Unose se, zatim, podaci: Prethodni naslov, Podnaslov, Oznaka dela, Stvarni naslov dela, Volumen/ godišta prethodnih naslova, Različite informacije. ISSN prethodnih naslova.

4. 2. 9. 2. 11. Ključni naslov

Markira se indikator i to: Identičan je glavnom stvarnom naslovu ili Razlikuje se od glavnog stvarnog naslova. Nakon toga se popunjava Ključni naslov, Dopuna i Sveska/ datumi u vezi sa ključnim naslovom.

4. 2. 9. 2. 12. Skraćeni naslov

Podaci koji se ovde unose su Skraćeni naslov, Dopuna kojom se razlikuju skraćeni naslovi, Dopuna kojom se razlikuju inače identični skraćeni naslovi.

4. 2. 9. 3. Predmetni katalog

4. 2. 9. 3. 1. Ime

Ukucavaju se : prvi element unosa, deo imena koji nije prvi element unosa, lična obeležja osim datuma, rimski brojevi, datumi, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema, jedinstveni oblik imena.

Nakon toga bira se, od ponuđenih, jedan indikator za oblik imena:

- Unosi se lično ime ili ime pa prezime
- Unosi se prezime pa ime

4. 2. 9. 3. 2. Naziv zajedničkog tela

U slučaju da se radi o zajedničkom telu, što nije redak slučaj, unose se podaci: prvi element unosa, pododrednica, dodatak nazivu ili dopuna, redni broj sastanka, mesto sastanka, godina održavanja sastanka, premetnuti element, deo naziva koji nije prvi element unosa ni premetnuti element, formalna pododrednica, temetska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema, jedinstveni oblik imena.

Zatim se markira indikator za vrstu zajedničkog tela:

- Naziv zajedničkog tela
- Sastanak

A zatim i indikator za način unosa naziva:

- Premetnuti oblik naziva
- Naziv unet pod sedištem ili jurisdikcijom
- Naziv unet u izvornom redosledu

4. 2. 9. 3. 3. Prezime

U odeljku *Prezime*, pri katalogizaciji, upisuju se sledeći podaci: prvi element unosa, datumi, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema, jedinstveni oblik imena.

4. 2. 9. 3. 4. Tematska odrednica, geografska odrednica, vremenska odrednica, formalna odrednica

Za sve četiri odrednice isti su nazivi polja za unos: prvi element unosa, formalna pododrednica, tematska pododrednica, geografska pododrednica, vremenska pododrednica, broj sloga pregledne kataloške jedinice, kod sistema, jedinstveni oblik imena.

4. 2. 10. Kod i veza

Odeljak *Kod i veza* sastoji se od grupe podataka *Kodirane informacije* (kodirani podaci nepromenljive dužine) i grupe podataka *Podaci za vezivanje* (prikazuju se u numeričkom i tekstualnom obliku, a služe za stvaranje različitih odnosa među zapisima u okviru jedne baze podataka. Opisane su tri vrste odnosa: vertikalni- hijerarhijski odnos delova prema celini, horizontalni- izražava odnos između drugih i sledećih izdanja u istom i različitim medijima, hronološki- vremenski odnos između pojedinih svezaka jedinice).

4. 2. 10. 1. Kodirane informacije

4. 2. 10. 1. 1. Opšti podaci za obradu

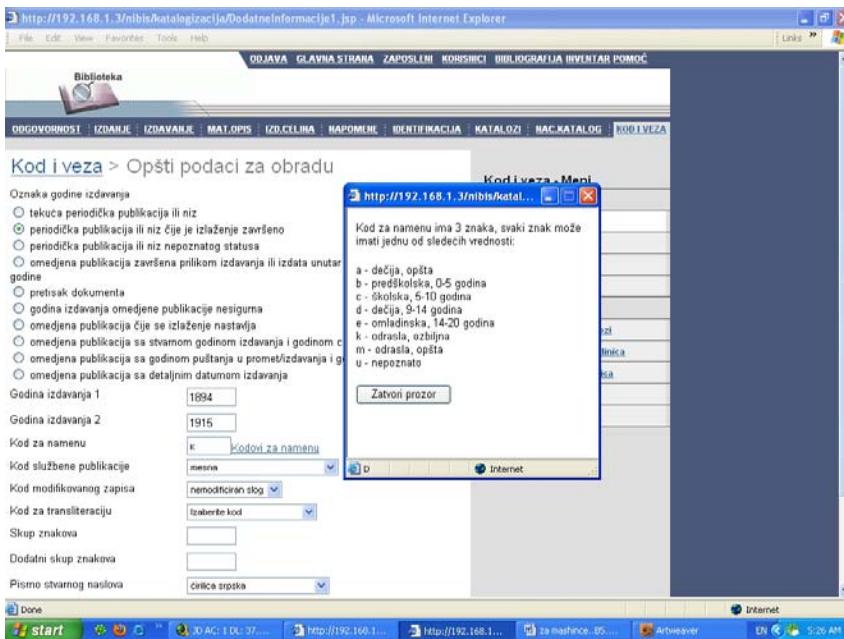
Najpre se bira godina izdavanja opisane bibliografske jedinice izborom jedne od ponuđenih mogućnosti:

- Tekuća periodična publikacija ili niz
- Periodična publikacija ili niz čije je izlaženje završeno
- Periodična publikacija ili niz nepoznatog statusa
- Omeđena publikacija završena prilikom izdavanja ili izdata unutar jedne kalendarske godine

- Pretisak dokumenta
- Godina izdavanja omeđene publikacije nesigurna
- Omeđena publikacija čije se izlaženje nastavlja
- Omeđena publikacija sa stvarnom godinom izdavanja i godinom copyright-a
- Omeđena publikacija sa godinom puštanja u promet/ izdavanja i godinom proizvodnje
- Omeđena publikacija sa detaljnim datumom izdavanja

Posle toga upisuje se godina izdavanja 1 i eventualno godina izdavanja 2.

Kod za namenu bira se sa tako što se levim klikom miša izabere link koji otvara prozor sa ponuđenim opcijama (a- dečja, opšta; b- predškolska, 0- 5 godina; c- školska, 5- 10 godina; d- dečja, 9- 14 godina; e- omladinska, 14- 20 godina; k- odrasla, ozbiljna; m- omladinska, opšta; n- nepoznato). Na osnovu publikacije katalogizator uoči koji kod mora da izabere, pa upisuje slovnu oznaku (a, b, c, d, e, k, m ili n) u polje označeno za tu svrhu, a zatim zatvara prozor sa kodovima klikom na dugme *Zatvor i prozor*, kako bi nastavio dalje sa obradom publikacije.

Iz padajućeg menija katalogizator selektuje kod službene publikacije:

- Federativna/ nacionalna
- Državna/ provincijska
- Pokrajinska/ kotarska
- Mesna
- Međumesna
- Međudržavna
- Vlada u izgnanstvu ili tajna vlada
- Nivo nije određen

- Nije službena publikacija
- Drugi nivoi državne službe

Obavezno je obeležiti kod modifikovanog zapisa, odnosno da li je slog modificiran ili slog nije modificiran. Slog je pri prvom unošenju podataka uvek nemodificiran. U slučaju da se javi potreba da se bilo koji od unetih podataka posle izvesnog vremena promeni, bira se opcija iz padajućeg menija da je kod modificiran.

Kod za transliteraciju bira se iz padajućeg menija:

- Transliteracija SO
- Druge transliteracije
- Mnogostrukе transliteracije
- Zapis nije transliteriran

Nakon toga ukucavaju se podaci za skup znakova i za dodatni skup znakova, a potom bira pismo stvarnog naslova (latinica, cirilica- pismo nije određeno, cirilica- srpska, cirilica- makedonska, japansko pismo- nije određeno, japansko pismo- kanji, japansko pismo- kana, kinesko pismo, arapsko pismo, grčko pismo).

4. 2. 10. 1. 2. Jezik predloška

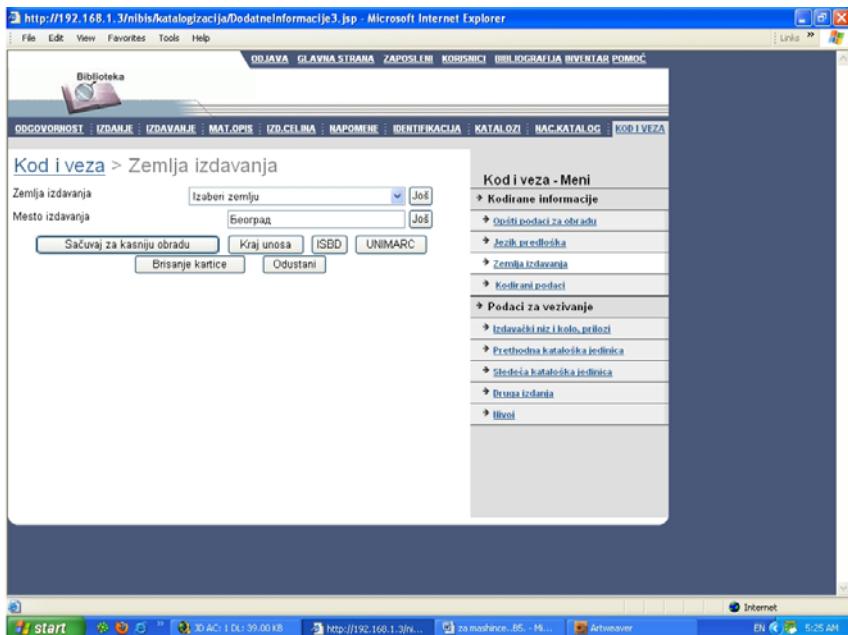
U odnosu na to za kakvu se bibliografsku jedinicu izrađuje kataloški opis, bira se indikator za prevod:

- Publikacija je u izvornom jeziku
- Publikacija je prevod izvornog dela
- Publikacija sadrži prevode

Naredni padajući meni nudi sledeći izbor: jezik teksta, jezik posrednog teksta, jezik izvornog dela, jezik sažetka, jezik popisa sadržaja, jezik naslovne strane, jezik glavnog stvarnog naslova, jezik libreta, jezik propratne građe, jezik podnaslova (albanski, bugarski, češki, engleski, francuski, italijanski, latinski, mađarski, makedonski, nemački, poljski, romski, rumunski, ruski, slovački, slovenački, srpski- cirilica, srpski- latinica i tako dalje).

2. 10. 1. 3. Zemlja izdavanja

Iz padajućeg menija odabira se zemlja izdavanja (Jugoslavija do 1992, Albanija, Austrija, Bosna I Hercegovina od 1992, Bugarska, Francuska, Grčka, Gvatemala, Hrvatska od 1992, Kraljevina Jugoslavija, Makedonija od 1993, Mađarska, Nemačka, Novi Zeland, Republika Češka, Rumunija, Rusija, Savezna republika Jugoslavija 1992- 2003, Slovenija od 1992, Sovjetski Savez, Španija, Srbija, Srbija do 1918, Srbija I Crna Gora 2003- , Turska, Ukrajina, Velika Britanija) , a u posebnom polju upisuje se mesto izdavanja.

4. 2. 10. 1. 4. Kodirani podaci

Ova kartica sadrži polja koja je potrebno birati iz padajućeg menija, markirati ili ukucavati.

Najpre se bira *Oznaka vrste periodične publikacije* (periodična publikacija, izdavačka celina, novine, ostalo, ni jedno od pomenutih).

Za *Učestalost izlaženja* bira se, takođe iz padajućeg menija, poseban kod: dnevno, dva puta nedeljno, nedeljno, svake druge nedelje, dva puta mesečno, mesečno, dvomesečno, četvorogodišnje, tri puta godišnje, polugodišnje, godišnje, dvogodišnje, trogodišnje, tri puta nedeljno, tri puta mesečno, nepoznato, neredovno, drugo).

Za Redovitost se vrši odabir između: redovno, uobičajeno neredovno, nepoznato ili neredovno.

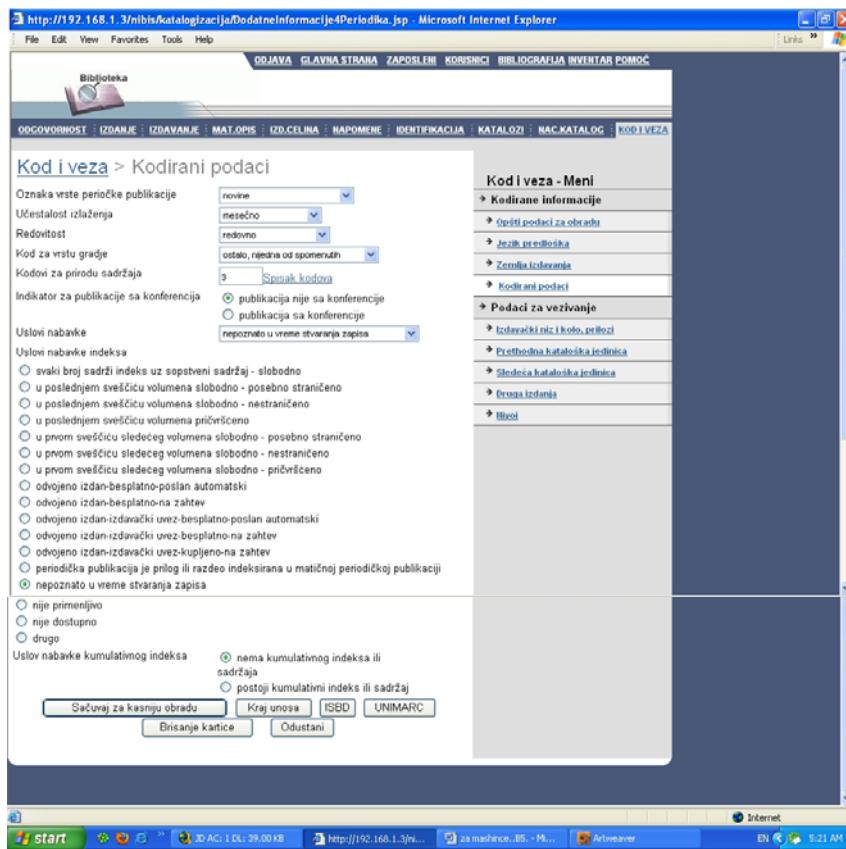
Kod za vrstu građe nalazi se u meniju, a bira se jedan od sledećih: bibliografije, katalog, indeks, sinopsis, rečnici, enciklopedije, imenjaci, godišnjaci, statistike, programirane vežbe, recenzije knjiga, zakonodavstvo, izveštaj o zakonima, zbirka zakona, pravni članci, parnice I sudski zapisi, biografije, književna kritika, strip, ostalo/ ni jedna od spomenutih.

Kodovi za prirodu sadržaja imaju tri znaka, a dati su pod linkom koji otvara spisak kodova koji se direktno bira. Spisak kodova sastoji se od: a- bibliografije, b- katalog, c- indeks, d- sinopsis, e- rečnici, f- enciklopedije, g- imenjaci, h- godišnjaci, i- statistike, j- programirane vežbe, k- recenzije knjiga, l- zakonodavstvo, m- izveštaj o zakonima, zbirka zakona, n- pravni članci, o- parnice i sudski zapisi, p- biografije, r- književna kritika, t- strip, z- ostalo/ ni jedna od spomenutih (praznina-vrednost mesta se ne koristi).

Posle toga markira se *Indikator za publikacije sa konferencija* i to: 1. publikacija nije sa konferencije ili 2. publikacija sa konferencije.

Uslovi nabavke, ponuđeni u padajućem meniju, su: u poslednjem sveščoću volumena- slobodan, u poslednjem sveščoću volumena- pričvršćen, u prvom sveščoću volumena- slobodan, u prvom sveščoću volumena- pričvršćen, odvojeno izdan- besplatno na zahtev, odvojeno izdan- besplatno poslan automatski, odvojeno izdan- kupljen na zahtev, nepoznato u

vreme stvaranja zapisa, nije primenljivo, naslovni list se ne izdaje, drugo.

Sledeće što program nudi je markiranje *Uslova nabavke indeksa*. Bira se samo jedna od ponuđenih opcija.

- Svaki broj sadrži indeks uz sopstveni sadržaj-slobodno,
- U poslednjem svešćiju volumena slobodno- posebno straničeno,

- U poslednjem sveščiću volumena slobodno-nestraničeno,
- U poslednjem sveščiću volumena pričvršćeno
- U prvom sveščiću sledećeg volumena slobodno- posebno straničeno,
- U prvom sveščiću sledećeg volumena slobodno- nestraničeno,
- U prvom sveščiću sledećeg volumena slobodno- pričvršćeno,
- Odvojeno izdan- besplatno- poslan automatski,
- Odvojeno izdan- besplatno- na zahtev,
- Odvojeno izdan- izdavački uvez- besplatno- poslan automatski,
- Odvojeno izdan- izdavački uvez- besplatno- na zahtev,
- Odvojeno izdan- izdavački uvez- kupljeno- na zahtev,
- Periodička publikacija je prilog ili razdeo indeksirana u matičnoj periodičkoj publikaciji,
- Nepoznato u vreme stvaranja zapisa,
- Nije primenljivo,

— Nije dostupno,

— Drugo.

Uslov nabavke kumulativnog indeksa može biti ili 1. nema kumulativnog indeksa ili sadržaja, ili 2. postoji kumulativni indeks ili sadržaj.

4. 2. 10. 2. Podaci za vezivanje

4. 2. 10. 2. 1. Izdavački niz i kolo, prilozi

Najpre se bira oznaka za štampanje:

- Beleška se ne štampa
- Beleška se štampa

Posle toga popunjavaju se podaci: izdavačka celina, kolo, prilog, matična publikacija, dodatni, preštampani radovi.

4. 2. 10. 2. 2. Prethodna kataloška jedinica

Markira se oznaka za štampanje:

- Beleška se ne štampa
- Beleška se štampa

Podaci koje je potrebno upisati su: nastavak, delimično je nastavak, nadomešta, delimično nadomešta, preuzimanje, delimično preuzimanje, nastaje spajanjem, odeljena od.

4. 2. 10. 2. 3. Sledeća kataloška jedinica

Markira se oznaka za štampanje:

- Beleška se ne štampa
- Beleška se štampa

Nakon toga popunjava se: nastavlja se kao, delimično se nastavlja kao, nadomeštena kao, delimično nadomeštena kao, preuzima je, delimično je preuzima, deli se na, spaja se i nastaje, vraća se na.

4. 2. 10. 2. 4. Druga izdanja

Markira se oznaka za štampanje:

- Beleška se ne štampa
- Beleška se štampa

U slučaju da postoji potreba da se popunjavaju podaci o drugim izdanjima, upisuju se podaci: druga izdanja u istom medijumu, druga izdanja u drugom medijumu, prevod, original.

4. 10. 2. 5. Nivoi

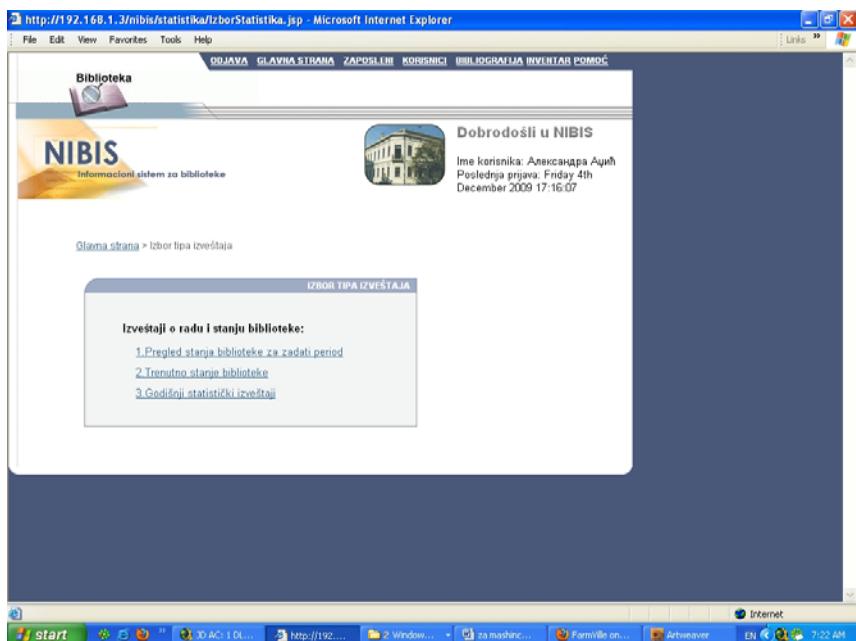
Markira se oznaka za štampanje:

- Beleška se ne štampa
- Beleška se štampa

Upisuju se podaci: skup, podskup, deo, analitički deo, na drugi način povezano.

5. Statistika

Statistika prikazuje stanje biblioteke za određeni period. Pri tome je odvojen linkovima deo gde se posmatra stanje biblioteke za zadati period, trenutno stanje biblioteke i godišnji statistički izveštaj.

5.1. Pregled stanja biblioteke za zadati period

Najpre se odabira period ukucavanjem početnog i krajnjeg dana, meseca i godine za koje treba da se prikaže izveštaj. Ponuđene opcije za posmatranje statistike date su u .pdf formatu, a prikazuju se:

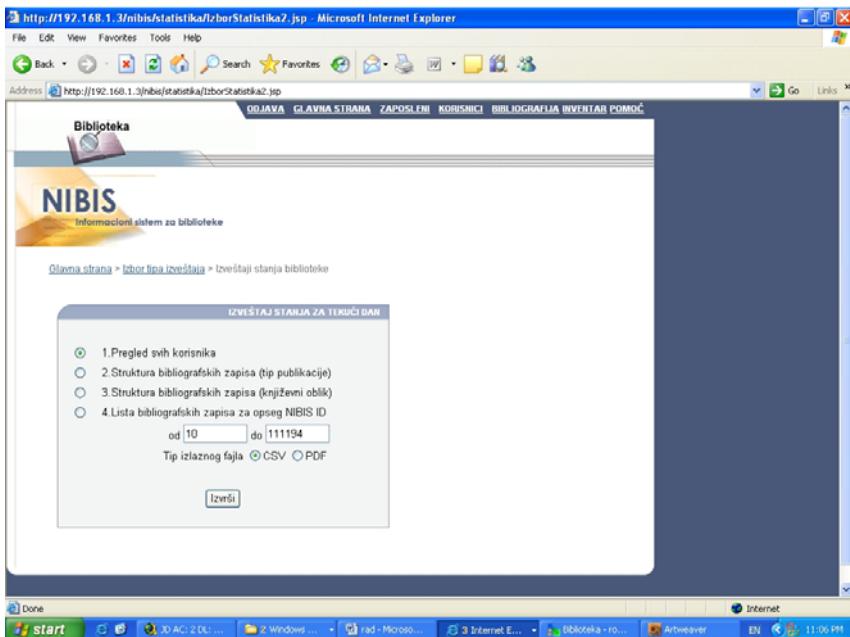
- Izveštaj o nabavljenim publikacijama
- Izveštaj o nabavljenim publikacijama po odeljenjima
- Broj unetih bibliografskih jedinica po radniku
- Broj verifikovanih bibliografskih jedinica po radniku
- Broj inventarisanih jedinica
- Broj inventarisanih i ažuriranih jedinica po radniku
- Izdate publikacije po fondovima i UDK
- Struktura bibliografskih zapisa (tip publikacije)
- Struktura bibliografskih zapisa (književni oblik)
- Broj izdavanja publikacija
- Izdate publikacije po korisniku
- Struktura korisnika

5. 2. Trenutno stanje biblioteke

Na ovom linku možemo se obavestiti o stanju biblioteke za tekući dan. Ponuđene st opcije:

- Pregled svih korisnika
- Struktura bibliografskih zapisa (tip publikacije)

- Struktura bibliografskih zapisa (književni oblik)

5. 3. Godišnji statistički izveštaj

Pri odlasku na ovaj link ukucava se godina za koju želimo da pogledamo statistički izveštaj. Pre klika na dugme *Izvrši*, markira se jedna od ponuđenih opcija:

- Pregled po danima za mesec (mesec se bira iz padajućeg menija)
- Kvartalni pregled po mesecima (početni i krajnji mesec se biraju iz padajućeg menija)
- Godišnji pregled po mesecima

6. Administracija zaposlenih

6. 1. Administracija odeljenja

Unose se samo osnovni podaci o odeljenjima: naziv odeljenja, adresa odeljenja, telefon 1, telefon 2 i mobilni telefon. Podaci bivaju zabeleženi u bazi podataka nakon klika na dugme *Pošalji*. Dugme *Odustani* vraća na Glavnu stranu.

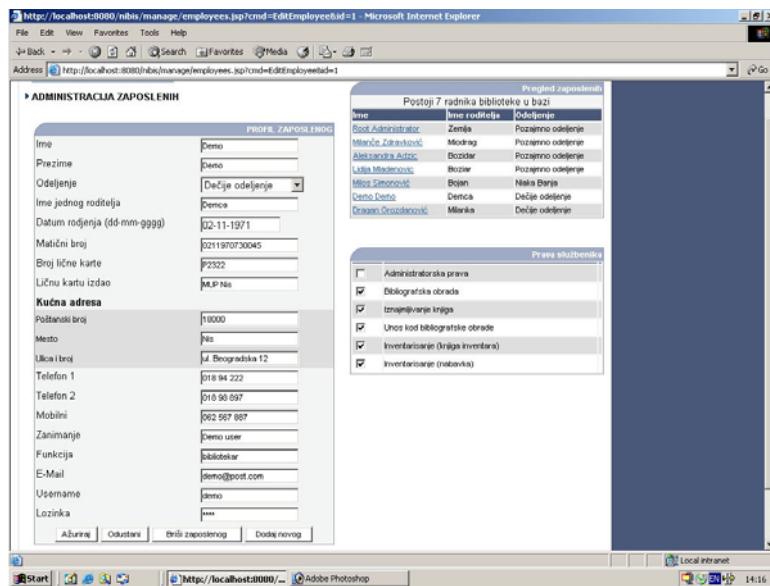
6. 2. Administracija zaposlenih

Unose se podaci o službenicima zaposlenim u biblioteci, ali i njihova ovlašćenja u radu. Svi podaci su podložni korekciji.

Upisuje se: ime, prezime, odeljenje, ime jednog roditelja, datum rođenja, matični broj, broj lične karte, kućna adresa (poštanski broj, mesto, ulica i broj), telefon, mobilni telefon, zanimanje, funkcija, e-mail, korisničko ime (username) i lozinka (password).

U istom prozoru, nakon odabira opcije *Pošalji* prikazano je ime zaposlenog, ime jednog roditelja i odeljenje u kom radi.

U drugom prozoru administrator dodeljuje prava koja službenik može upotrebiti pri radu u NIBIS- u izborom jedne od opcija: administratorska prava, bibliografska obrada, iznajmljivanje knjiga, inventarisanje (knjiga inventara), inventarisanje (nabavka).

Zaposleni se u sistem upisuje samo jednom. Ukoliko je potrebno, njegovi podaci mogu biti promenjeni ažuriranjem. Takođe se mogu promeniti i ovlašćenja za rad u programu, koja zaposleni u datom trenutku ima. Jedino je nemoguće izbrisati zaposlenog iz programa. Softver je napravljen tako da su delovi međusobno povezani. Zaposleni ima određena ovlašćenja i sve što u programu uradi ostaje zabeleženo. U delu programa koji radi statistiku, recimo, u svakom je trenutku vidljivo koliko je bibliotečkih jedinica zaposleni bibliografski obradio, tako da je njegov rad „vezan“ za njegovo ime. Brisanjem podataka o zaposlenom iz sistema stvorila bi se konfuzija sa svim jedinicama koje je zaposleni obradio, ili inventarisao i sl., tako da je programski izvedena nemogućnost brisanja jednom unešenih podataka o zaposlenim radnicima biblioteke.

7. Pomoć

Pod posebnim linkom nalaze se bazične informacije o samom programu, o načinu na koji funkcioniše, o upotrebi osnovnih komandi i ekspertskom timu koji je radio na nastanku i promovisanju programa. Link se nalazi na vidnom mestu tako da korisnik u svakom trenutku može pročitati njegov sadržaj. Prvoshodno je namenjen bibliotekarima, višim knjižničarima i knjižničarima kao početno uputstvo za korišćenje najvažnijih funkcija samog programa.

8. Pretraživanje bibliografskih jedinica od strane klijenata

Korisnici biblioteke imaju mogućnost pretraživanja bibliografskih jedinica u posebnom delu programa koji nije vezan za deo u kome bibliotekari, viši knjižničari i knjižničari obavljaju bibliotečko poslovanje. Pritom je ostavljena mogućnost pretraživanja po svim ključevima, a pod zasebnim linkovima za *Osnovno pretraživanje*, *Napredno pretraživanje* i *Pretraživanje po ISBN broju*.

U zavisnosti od podataka koje ima za bibliografsku jedinicu koju želi da pozajmi, korisnik se odlučuje za način na koji će vršiti pretraživanje. Sa potpunijim podacima veća je brzina pronalaženja željene publikacije, s tim što je za *Osnovno pretraživanje* uobičajeno dobijanje velikog broja pogodaka. Pri *Naprednom pretraživanju* broj pogodaka je ograničen isključivo početnim podacima o publikaciji koje korisnik unosi. *Pretraživanje po ISBN broju* namenjeno je korisnicima koji zahtevaju konkretnu bibliografsku jedinicu čiji ISBN broj znaju. Na taj način dolaze do karakteristika bibliografske jedinice koju žele da pozajme.

Pre nego što pristupe pretraživanju, korisnici moraju da se uloguju, tj. upišu u postavljenu prazninu svoje korisničko ime (username) i lozinku (password) koji su isti kao oni koje su prijavili bibliotečkom radniku pri upisu u sistem (deo programa *Administracija korisnika*). Po završetku pretraživanja, korisnik Biblioteke se odjavljuje na istom mestu na kom se ulogovao kako

bi se sledeći korisnik prijavio pod svojom lozinkom i korisničkim imenom i započeo svoje pretraživanje.

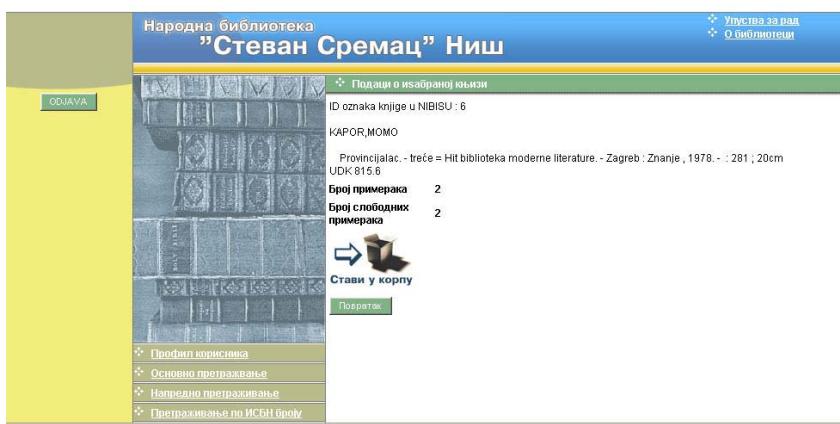
8. 1. Osnovno pretraživanje

Pri *Osnovnom pretraživanju* popunjavaju se svi ili pojedini podaci o bibliografskoj jedinici sa mogućnošću upisa: naslova, autora, izdavača, jezika (srpski- cirilica, srpski- latinica, engleski, nemački, slovenački, makedonski, ruski, francuski, češki, mađarski, rumunski, albanski, italijanski, poljski, slovački, bugarski, turski, španski, romski, latinski, višejezični), vrste građe (sve vrste građe, monografske publikacije, filmovi i video snimci, serijske publikacije, mikrooblik, kartografska građa, vizuelna građa, stara i retka knjiga, zvučna građa, muzikalije, rukopisna građa, vizuelna projekcija, kompjuterski formati), godina izdavanja (upisuje se konkretna godina, izdato od ili do konkretne godine izdavanja ili opseg u kome je publikacija izdata).

Broj zapisa po strani može biti pet, deset, dvadeset pet i pedeset.

The screenshot shows the homepage of the National Library "Svetozar Marković" Niš. At the top, there are links for "Usluge za vlasnike" and "O biblioteci". On the left, there is a sidebar with "Prijava" and "Pretraga" buttons. The main content area has a blue header "Народна библиотека \"Светозар Марковић\" Ниш". Below the header, there are two tabs: "Основно претраживање" (selected) and "Напредно претраживање". The "Основно претраживање" tab contains fields for "Наслов" (Title), "Аутор" (Author), "Издавач" (Publisher), "Језик" (Language), "Врста грађе" (Type of material), and "Година издавава" (Year of publication). There is also a checkbox for "Ћириличне ултите траке у латиничним записима" (Cyrillic input strips in Latin transcription) and a dropdown menu for "Изаберите језик" (Select language). At the bottom, there is a "Потврда" (Confirm) button and a "Број записа по страни" (Number of records per page) dropdown set to 10.

Nakon toga, klikne se na opciju *Potraži*, te se pod linkovima prikazuju rezultati pretraživanja. Odabirom linka (po autoru, naslovu, godini izdavanja i izdavaču) prikazuju se svi podaci o traženoj publikaciji koje je bibliotekar uneo pri bibliografskoj obradi jedinice. Pored toga, uočljiv je podatak koliki broj primeraka zahtevane publikacije u biblioteci postoji, kao i broj trenutno slobodnih primeraka. Ostavljena je mogućnost da korisnik odabere slobodan primerak publikacije i stavi u svoju korpu, nakon čega se prikazuje sadržaj korpe korisnika u posebnom prozoru. Sam korisnik može publikaciju iz korpe izbaciti, ili, čak, isprazniti celu korpu. Korpa korisnika vidljiva je bibliotekaru, a u odeljku sa podacima tog korisnika.

8.2. Napredno pretraživanje

Unose se dve ključne reči koje mogu biti tražene u sledećem: autor, naziv kolektivnog tela, naslov, ključne reči, izdavač, godina izdavanja, predmetne odrednice- sve, predmetne odrednice- lično ime, predmetne odrednice- naziv kolektivnog tela, zemlja izdavanja, jezik teksta, jezik izvornog dela, kod za autorstvo, UDK.

Operator *I*, *Ili* i *Ne* dozvoljava kombinovanjem podataka maksimalno sužavanje broja pogodaka, te brzo i jednostavno pronalaženje zahtevane bibliografske jedinice.

U posebnom delu popunjava se vrsta građe (sve vrste građe, monografske publikacije, filmovi i video snimci, serijske publikacije, mikrooblik, kartografska građa, vizuelna građa, stara i retka knjiga, zvučna građa, muzikalije, rukopisna građa, vizuelna projekcija, kompjuterski formati) i broj zapisa po strani (pet, deset, dvadeset pet i pedeset).

8. 3. Pretraživanje po ISBN broju

Namenjeno je korisnicima koji znaju ISBN broj konkretnе publikacije i koji, osim popunjavanja tog podatka, odabiraju iz padajućeg menija još jedino broj zapisa po strani (pet, deset, dvadeset pet, pedeset).

9. Razvojni tim

NIBIS je razvijen na Mašinskom fakultetu u Nišu, u okviru Laboratorije za razvoj aplikacija, Informacionog sistema.

Razvojni tim čine:

Prof. dr Miroslav Trajanović, direktor informacionog sistema

Mr Dragan Mišić, tim lider

Mr Milan Zdravković, dipl.ing., glavni projektant sistema

Mr Miloš Simonović, dipl.ing., projektant baze podataka

Lidija Mladenović, programer

Olivera Tošić, dipl.ing., programer

Dejan Pavković, dipl.ing., programer

Marijana Stojanović, dipl. bibliotekar-informatičar

Tokom razvoja NIBIS-a, razvojni tim je imao zadovoljstvo da dobije neprocenjivu stručnu pomoć od sledećih eksperata:

Zoran Živković, direktor, Univerzitetska biblioteka Nikola Tesla

Goran Đorđević, dipl.ing., programer

Aleksandra Adžić, dipl. ing., bibliotekar, Narodna biblioteka „Stevan Sremac“, Niš

**Prikaz unosa podataka prilikom bibliografske
obrade monografskih publikacija
u bibliotečkom programu NIBIS
kroz praktične primere**

**Bibliografska obrada publikacije
sa sadržajno samostalnim radovima više autora,
objedinjenih nadređenim
zajedničkim stvarnim naslovom**

Bibliotečki program NIBIS, u delu predviđenom za obradu bibliotečke građe, formiran je na osnovu UNIMARC standarda. Ovaj akronim za standard, anglosaksonskog porekla, ima značenje univerzalne mašinski čitljive katalogizacije, koji upućuje na njegovu intenciju da po izboru podataka (elemenata opisa) kao i po redosledu njihovog unosa bude mašinski (računarski) univerzalno čitljiv, odnosno prepoznatljiv i pretraživ. Ovaj standard predviđa polja označena ciframa i potpolja označena slovima abecede. Takva njegova struktura od katalogizatora-administratora zahteva poznavanje značenja tih oznaka radi odgovarajućeg unosa podataka. To podrazumeva izvesno praktično iskustvo u radu da bi se elementi unosa zapamtili, ili pak proveru iz priručnika sa pravilima UNIMARC standarda. U bibliotečkom programu NIBIS, korisnički orijentisanom, izvršena je zamena brojčanih i slovnih oznaka polja i potpolja objašnjениjima datim jezičkim definicijama (formulacijama). Ovakav koncept omogućava neuporedivo brže navikavanje na rad pri

unosu kataloškog opisa bibliotečke građe i izbegavanje eventualnih grešaka u odnosu na bibliotečke programe čija su polja i potpolja obeležena brojevima i slovima.

Ovde će biti prikazan način unosa podataka u bibliotečki program NIBIS prilikom kataloške obrade monografskih publikacija. Biće objašnjeni smisao i značenje unosa elemenata opisa koji postoje na konkretnoj knjizi, ali i drugih, kojih nema u posmatranom slučaju, ali koji se često javljaju u kataloškoj praksi.

Unošenjem svog šifrovanog imena administrator bibliografskog opisa otvara glavnu stranu programa, koja nudi sledeće aktivnosti:

- Administracija klijenata,
- Pretraživanje bibliografskih jedinica,
- Administracija bibliografskih jedinica,
- Statistički pregled.

Pre pristupanja unosa bibliografskih jedinica, u ovom slučaju unosa elemenata opisa monografske publikacije, neophodno je izvršiti pretraživanje baze podataka ranije unetih knjiga, da se ista knjiga ne bi dva puta unela. U tom cilju klikne se na komandu navedenu na glavnoj strani: **Pretraživanje bibliografskih jedinica**. Tada će se pojaviti tabela sa ponuđenim elementima pretraživanja: autor, naslov, izdavač, godina izdavanja.

Nakon izvršene provere i potvrđivanja da konkretna publikacija nije uneta, bira se klikom miša sa naslovne strane aktivnost sa nazivom: **Administracija bibliografskih jedinica**. Otvoriće se stranica **Bibliografska obrada**, na kojoj su dva menija:

- Obrada bibliografske jedinice,
- Izbor tipa građe.

Za ilustraciju postupka obrade monografske publikacije ovde će biti najpre uzet primer knjige sa naslovom: Историјска драма XIX века, књига 2. Njen ISBD ispis izgleda na sledeći način:

821.163.41-2

ИСТОРИЈСКА драма XIX века. Књ. 2 / приредила Марта Фрајнд. - 1. изд. - Београд : Нолит, 1987 (Љубљана : Младинска књига). - 297 стр. ; 20 см. - (Српска књижевност. Драма ; 8)

Библиографски подаци: стр. 273-277. - Речник: стр. 286-[298]. -

Библиографија: стр. 278-279. - Изабрана библиографија: стр. 283-285. - Садржај: Бој на Неготину или Смрт Ајдук Вељкова / Јован Драгашевић. Милош Обилић ; Сан на јави / Јован Суботић. Немања / Милош Цветић.

ISBN 86-19-01382-3. - ISBN 86-19-1390-4

821.163.41.09-2

- a) Милош Обилић (14 в)-У литератури
- b) Петровић, Хајдук Вељко (1780-1813)-У литератури
- c) Немањићи (породица)-У литератури

Potrebno je, levim klikom miša, izabrati prvu izreku: **Obrada bibliografske jedinice**, čime se otvara meni koji nudi nekoliko opcija:

- Unos novog zapisa
- Unos sličnog novog zapisa
- Dopuna
- Ažuriranje

Izbor opcije **Unos novog zapisa** prepostavlja situaciju da knjiga sa elementima opisa, sličnim onoj koju želimo uneti, u bazi podataka ne postoji, ili bar da katalogizator, na osnovu pretrage, smatra da nije racionalno neku ranije unetu knjigu smatrati sličnom onoj koja se unosi, te da je bolje odlučiti se za ovu opciju koja nudi sasvim prazna polja za unos podataka (elemenata opisa).

Opcija **Unos sličnog novog zapisa** znači da je katalogizator-administrator pretragom utvrdio postojanje dovoljno slične knjige i procenio da bi preslikavanje njenih elemenata opisa i zadržavanje identičnih podataka značilo značajno skraćenje posla i racionalizaciju u odnosu na unos svih podataka zapisa iznova. Nakanadna promena bi se odnosila samo na one elemente zapisa koji su karakteristični za knjigu koja se unosi.

Opcija **Dopuna** koristi se kada katalogizator nije završio kompletan unos podataka u jednom činu (u jednom aktu, neprekinutoj proceduri), već samo delimično. Tako nezavršen zapis aktivira se izborom opcije Dopuna, pa se na otvorenom spisku nezavršenih knjiga bira izraz Sopstvene knjige i klikne na njega, pri čemu se otvara spisak sopstvenih nezavršenih knjiga, a onda se klikom na konkretni naslov ulazi u nezavršen zapis tražene knjige, što omogućava dopunu i završetak zapisa do kraja.

Opcija **Ažuriranje** odnosi se na zapise koji su kompletno završeni, ali na kojima je potrebno uraditi izmene, ili ispraviti pogrešno unete podatke.

U našem primeru unosa monografske publikacije nije bilo dovoljno slične knjige i zato treba kliknuti na opciju: Unos novog zapisa. Odmah zatim neophodno je kliknuti na meni: Izbor tipa građe, koji nudi spisak svih predviđenih tipova bibliotečke građe, iz koga se bira izraz: Monografske publikacije. Potom se klikne na dugme: Nastavi, čime se otvara tabela za pretraživanje u kojoj možemo proveriti da li knjiga koju želimo uneti već ne postoji u bazi. Ako smo ovu pretragu ranije uradili, onda kliknemo na dugme: Dalje.

U samom vrhu prve strane kataloškog opisa u linearном, horizontalnom poretku, nabrojana su sva polja bibliografske obrade predviđena u računarskom automatizovanom zapisu:

- Odgovornost

- Izdanje
- Izdavanje
- Materijalni opis
- Izdavačka celina
- Napomene
- Identifikacija
- Katalozi
- Nacionalni katalog
- Kod i veza

Ovakav poredak polja nalazi se na vrhu svake od ovih nabrojanih stranica, ali naziv stranice na kojoj se katalogizator nalazi, to jest aktivne stranice, obeležen je plavim slovima na beloj podlozi, dok su nazivi svih ostalih neaktivnih stranica označeni belim slovima na tamnoj podlozi. Prelazak sa stranice na stranicu opisa postiže se klikom miša na željeni naziv. Postoji ekvivalentan odnos između područja u ISBD ispisu u formi kataloškog listića i polja u automatskom zapisu računara u sledećim stranicama: odgovornost, izdanje izdavanje, materijalni opis, izdavačka celina, napomene, identifikacija. Valja naglasiti da u navedenim područjima i poljima postoji razlika koja se sastoji u prisustvu nekih dodatnih podataka unosa u automatskom zapisu u odnosu na ISBD ispis. Stranica Katalozi predviđena je za unos individualne i kolektivne autorske odrednice, UDK indeksa za stručni katalog i predmetnih odrednica. Stranica Nacionalni katalog namenjena je za navođenje neusvojenih oblika individualne i kolektivne odrednice, kao i svih ostalih stvarnih naslova koji pored glavnog stvarnog naslova mogu postojati na različitim mestima na publikaciji, ali i za unos neusvojenih oblika predmetnih odrednica, pri čemu svaki od navedenih podataka može biti predmet relevantne potrebe za pretragom od strane klijenata biblioteke. Tako ova stranica predstavlja pandan (ekvivalentnu

funkciju) uputno-informativnom sistemu lisnog alfabetskog i predmetnog kataloga. Stranica Kod i veza je mesto predviđeno za evidentiranje kodiranih (šifrovanih) podataka o kataloškoj jedinici unapred određene dužine, kao i za uspostavljanje raznih odnosa između zapisa u okviru baze podataka, putem veza stvorenih u brojčanoj ili tekstualnoj formi.

Strana za unos prvog polja kataloškog opisa je **Naslov i odgovornost** i ekvivalentna je prvom ISBD(M) području, a odgovara polju 200 u UNIMARC formatu.

Prvo polje na ovoj strani je označeno izrazom: **Glavni stvarni naslov**, pa se beleži: Историјска драма XIX века. Polje je ponovljivo ako postoji više sadržajno samostalnih radova istog autora na naslovnoj strani, bez nadređenog zajedničkog stvarnog naslova, a ovde to nije slučaj.

The screenshot shows the 'Naslov i odgovornost' (Title and Responsibility) input screen. The main title field contains 'Историјска драма XIX века'. Below it, there are several dropdown menus and checkboxes for selecting publication types and formats. A large text area on the right provides detailed instructions for entering titles and responsibilities, mentioning 'glavni stvarni naslov' (main descriptive title), 'uporedni stvarni naslov' (auxiliary descriptive title), and 'podnaslov' (subtitle). It also specifies that the title must be entered in the first position. At the bottom, there are buttons for saving changes ('Sačuvaj za kasniju obradu'), exiting ('Kraj unosa'), and exiting without saving ('Odustani').

Ispod ovog elementa стоји израз: **Opšta oznaka građe** i ponuđeni spisak predviđenih tipova bibliotečke građe. Uz svaki tip građe je smešten kvadratić koji treba markirati levim klikom miša da bi se izvršio izbor. U ovom slučaju to treba učiniti u kvadratiću označenom sa: Monografske publikacije.

Nakon ovoga, na istoj stranici sledi polje: **Glavni stvarni naslov drugog autora**. Ovde je predviđeno ponovljivo mesto za unos naziva sadržajno samostalnih radova više autora bez nadređenog zajedničkog stvarnog naslova. Obzirom da tog elementa nema u ovom primeru, preskače se to polje.

Dalje nailazimo na polje: **Uporedni stvarni naslov**. Termin označava stvarni naslov identičan glavnom stvarnom naslovu, smeštenom na naslovnoj strani, ali iskazan na drugom jeziku ili pismu. Ovog elementa nema, pa se nastavlja dalje.

Preskačemo i polje za **Podnaslov**, jer u posmatranom primeru podnaslov ne postoji.

Naredno je polje označeno formulacijom: **Prvi podatak o odgovornosti**. Ovde se beleže nazivi individualnih ili kolektivnih autora koji u odnosu na publikaciju imaju ulogu primarne ili koautorske (alternativne) odgovornosti, ukoliko je publikacija zajednički rad. Unose se i nazivi autora sa sekundarnom odgovornošću (priredivač, urednik, sakupljač i slično) kod publikacija sa stvarnom odrednicom, onosno anonimnih dela- kada ulogu odrednice preuzima glavni stvarni naslov publikacije. Upravo je to slučaj sa publikacijom čija obrada se razmatra. Naime, radi se o publikaciji sa sadržajno samostalnim radovima više autora sa nadređenim zajedničkim stvarnim naslovom. Kod ovog tipa publikacije ulogu odrednice preuzima glavni stvarni naslov. Podatak o priredivaču, koji predstavlja sekundarni podatak o odgovornosti, unosi se u polje: Prvi podatak o odgovornosti, pa se beleži:

приредила Марта Фрајнд. Ако би постојало више истоврсних података о одговорности (што у овом примеру није slučaj), било примарних или секундарних, сvi se unose u ovo polje i odvajaju simbolom запета, razmak (,).

Sledi полje: **Sledeći podatak o odgovornosti** u које se unose подаци о секундарној одговорности, ако постоје, а ту спадају: prevodioci, pisci predgovora i pogovora, ilustratori i slično. Ni njih ovde nema, па се полje ostavlja празно.

У полje: **Oznaka dela** beležи се број тома, уколико је издата публикација издјелена у више томова, што је случај са разматраном публикацијом која се састоји из два тома. Унос се скраћено: Књ. 2. Ако сваки од томова вишетомне публикације има свој стварни наслов (који код ове публикације не постоји) унос се у полje које следи, обележено називом: **Stvarni naslov dela**.

Сваки од томова може бити подељен на више сvezaka, што у разматраном примеру није заступљено, али кад би том био издјелен на свеске, број свеске би се beležio u polju: **Oznaka sveske**.

На дну ове прве стране описа налазе се два круžна дугмента обележена изрекама: **Naslov nije značajan** и **Naslov je značajan**. Уколико је одредница индивидуална, колективна или формална, кликне се на дугме: Naslov nije značajan. У овом примеру треба кликнутi на дугме: Naslov je značajan, jer улогу одредnice игра главни стварни наслов, што се овим чином потврђује, а прва реч главног стварног наслова графички се истиче као редалика, што се види активацијом ISBD исписа.

Завршавајући унос података на свакој страни неопходно је кликнутi дугме које се налази на дну странице, а у коме је исписан израз: Sačuvaj za kasniju obradu.

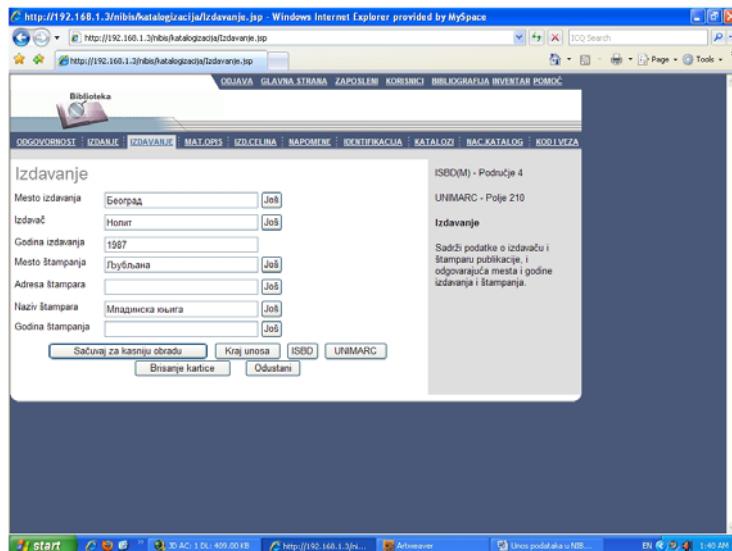
Klikom na link: **Izdanje** prelazi se na sledeću stranicu bibliografske obrade. Ona odgovara drugom ISBD(M) području, a po UNIMARC standardu predstavlja polje 205.

Polje: **Uporedni podatak o izdanju** služi za beleženje podataka o izdanju na drugom jeziku ili pismu u odnosu na jezik i pismo publikacije.

Polje: **Podatak o odgovornosti u vezi sa izdanjem** predviđeno je za beleženje naziva autora odgovornog za izmene po kojima se aktuelno izdanje razlikuje od prethodnog. Isto se odnosi i na sledeća dva polja na ovoj stranici.

Sada se mišem bira naredno područje: **Izdavanje**, po ISBD(M)-u područje četri, po UNIMARC standardu polje 210.

U ponuđena polja unosi se za: **Mesto izdavanja**: Београд, **Naziv izdavača**: Нолит, **Godina izdavanja**: 1987. **Mesto štampanja**: Љубљана i **Naziv stampara**: Младинска књига.

Polja: mesto izdavanja, izdavač, mesto štampanja i naziv štampara su ponovljiva, pa je moguće, klikom na komandu "Još", otvoriti novo polje, za slučaj da postoji više podataka iste vrste, tj. više mesta izdavanja, izdavača, mesta štampanja, štampara. Godina štampanja unosi se u slučaju kad nema godine izdavanja i to na njenom mestu, a ispred se ispisuje reč: štampano, ili u slučaju kad godina izdavanja i štampanja nisu iste, pri čemu se godina štampanja navodi u okrugloj zagradi posle godine izdavanja, a ispred te godine piše se reč: štampano.

U daljem radu aktivira se klikom naredna stranica- polje: **Materijalni opis**. To je drugo područje po ISBD(M) standardu, a u UNIMARC-u polje 215.

Posebna oznaka građe i opseg je polje gde se unosi: 297 ctp. Oznaka za posebnu oznaku građe unosi se kada publikacija nema formu knjige.

U polje: **Druge materijalne pojedinosti** unose se podaci o ilustracijama, ali pošto publikacija nije ilustrovana, polje ostaje prazno.

U polje: **Dimenzije** unosi se visina hrpta, koji u datom primeru iznosi: 20 cm.

Naredno je polje: **Izdavačka celina**. To je šesto područje po ISBD(M) standardu, a po UNIMARC- u polje 205. Stranica sadrži polja za podatke koji će biti navedeni.

Zajednički stvarni naslov izdavačke celine- u posmatranom primeru taj podatak postoji i nosi naziv: Српска књижевност, па se kao takav i unosi.

Uporedni zajednički stvarni naslov odnosi se na zajednički stvarni naslov izdavačke celine dat na drugom pismu ili na drugom jeziku, a unosi se u opis samo ako su svi oblici na istom mestu publikacije. Polje je ponovljivo za oblike na raznim jezicima. U primeru takav podatak ne postoji.

Podnaslov izdavačke celine bliže određuje značenje i smisao izdavačke celine. U primeru ga nema, pa se u polje ne unosi ništa.

Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdavačku celinu unose se samo kad je naziv izdavačke celine nedovoljno specifičan da bi jasno odredio (identifikovao) izdavačku celinu, a takvi nazivi su na primer: monografije, radovi, dokumenta, materijali i slično. Za posmatrni primer ovde se ništa ne unosi.

Oznaka kola odnosi se na deo numeracije izdavačke celine koji sadrži reč "kolo" (na primer: Kolo 1, Kolo III) i ne treba ga mešati sa nazivom kola.

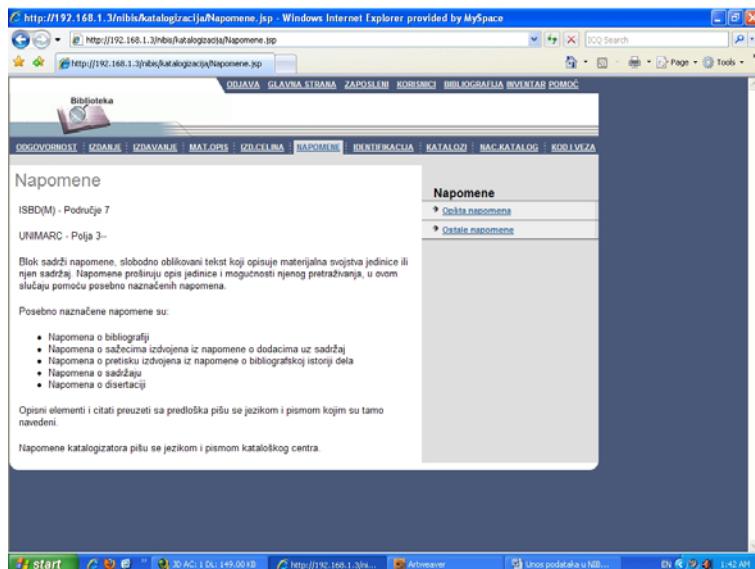
Stvarni naslov kola- predviđa unos naziva kola koje predstavlja podskup unutar skupa publikacija, a koji čini izdavačka celina sa nedovoljno definisanim i specifičnim nazivom da bi je odredio kao zasebnu izdavačku celinu (na primer to su nazivi: Odeljenje, Prilozi, Posebna izdanja, Serija, Drama, Proza, Poezija, Razred, Ciklus i slično). U posmatranom primeru stvarni naslov kola je: Драма, pa se tako i unosi.

Numeracija izdavačke celine predviđena je za unos brojčanih oznaka u sastavu izdavačke celine. Sa razmatrane knjige preuzima se broj: 8, koji je u knjizi zabeležen uz izdavačku celinu. Izrazi: sveska, broj, tom, knjiga unose se samo ako su navedeni uz cifru kojom je

označena izdavačka celina i to u vidu skraćenice: sv., br., t., knj. U posmatranom primeru ne postoje ovakvi izrazi.

Broj **ISSN izdavačke celine** (međunarodni standardni serijski broj) unosi se ako postoji.

U polje: **Napomene** ulazi se klikom na njegov naziv smešten na vrhu stranice. Ovo je sedmo područje po ISBD(M)-u, a po UNIMARC-u polje 3--. Na ovoj stranici program nudi dve grupe napomena: Opšte i Ostale.

U **Opšte napomene**, koje odgovaraju UNIMARC polju 300, potrebno je uneti (ako postoje):

1. **Napomene o prevodu ili preradi-** kada u prevedenoj publikaciji postoji stvarni naslov originala unosi se uz uvodnu izreku: Prevod dela.

2. **Napomene o glavnem naslovu i glavnem stvarnom naslovu**

a) Ako publikacija nema naslovnu stranu napomenom se ukazuje koji deo publikacije je uzet kao zamena za nju skraćenicama: Kor. nasl., Nasl. nad tekstrom, Početak teksta, Nasl. na pred. listu.

b) Ako stvarni naslov ne postoji na naslovnoj strani, niti njenoj zameni, pa je zato preuzet sa drugog mesta publikacije, napomenom se ukazuje odakle on potiče, a upotrijavlja se skraćenica: Stv. nasl. preuzet sa kor.; Stv. nasl. preuzet sa poleđine nasl. lista; Stv. nasl. preuzet iz kolofona.

c) Napomena o sporednom stvarnom naslovu koji je na istom jeziku i pismu kao glavni stvarni naslov. To je varijanta glavnog stvarnog naslova iskazanog drugim rečima i nije na naslovnoj strani. Uvodna izreka je: Kor. stv. nasl., Stv. nasl. u kolofonu i slično. Ako postoje još neki elementi prvog područja kataloškog opisa (podnaslov, autor, uporedni oblici), uvodna izreka je: Na kor., U kolofonu, Nad tekstrom i slično.

d) Napomena o sporednom stvarnom naslovu koji se po jeziku i pismu razlikuje od glavnog stvarnog naslova, a nije na naslovnoj strani, unosi se posle uvodne izreke: Na spor. nasl. str., Na poleđini nasl. lista, Na kor. i slično.

3. Napomene o podnaslovu beleže se u opisu kad je podnaslov nemoguće iz nekog razloga uneti u glavni opis (na primer: zajednički podnaslov sadržajno samostalnih radova raznih autora bez nadređenog naslova, ili kada, osim na naslovnoj strani, postoje podnaslovi i na drugim mestima u publikaciji).

4. Napomena o prištamprenom radu (to je sadržajno samostalni rad smešten uz glavni tekst, ima svoju naslovnu stranu, sa stvarnim naslovom glavnog teksta nije objedinjen nadređenim stvarnim naslovom). Uvodna izreka je Nasl. str. prištampanog teksta.

5. Napomene o književnoj vrsti, prirodi dela, povodu, jeziku i pismu publikacije- unose se kada se ova obeležja ne mogu saznati

iz glavnog kataloškog opisa. Iskazuju se slobodnim rečima, ili se citiraju iz teksta publikacije ako su u njemu data.

6. Napomene o izdanju: novom izdanju, novom otisku. Pod terminom: *Novi otisak* podrazumevju se primerci knjige štampane od istog štamparskog sloga- ili potpuno neizmenjene, ili sa izmenjenom naslovnom stranicom, izmenjenim impresumom, izdeljene u više tomova. U tom slučaju se u napomeni navodi izreka: Novi otisak. Ako se podatak o izdanju publikacije ne nalazi u primarnom ili sekundarnom izvoru, već u tercijalnom izvoru na publikaciji (predgovor, pogovor, tekst), informacija o tome daje se u napomeni citatom ili slobodnim rečima (Na primer: Prema predgovoru ovo je 3. izd.).

7. Napomene o bibliografskim karakteristikama dela, to jest o promeni opisnih elemenata u uzastopnim izdanjima. Ova napomena unosi se samo za naučne i stručne publikacije, ako se aktuelno izdanje razlikuje od ranijih izdanja po glavnom stvarnom naslovu ili godini izlaženja, ili drugom važnom elementu kataloškog opisa. U ovu vrstu napomena spada i informacija da je publikacija separat.

8. Napomene o materijalnom opisu uključuju napomenu o autorovoj slici kada se slike autora nalaze zajedno sa nekim drugim ilustracijama na numerisanim stranicama knjige, pa tada podatak o slici autora ide u napomenu o materijalnom opisu. U ovu grupu spada i napomena o smeru štampanja prištampanog teksta i označava se izrekom: Oba teksta štampana u međusobno obrnutim smerovima.

9. Napomene o dodacima uz sadržaj (predgovor, pogovor, rečnik, hronologija, beleška o autoru i slično).

10. Napomene o primerku podrazumevaju specifičnosti koje se odnose na primerak, defektan primerak, priveze, posvete i slično.

11. Tiraž publikacije.

U **ostale napomene**, koje odgovaraju UNIMARC polju 32-, beleže se:

1. Napomene o podacima o odgovornosti

a) Ako podatak o odgovornosti nije mogao biti unet u glavni opis jer se ne nalazi u primarnom izvoru (naslovna strana) ili sekundarnom izvoru (poleđina naslovne strane, preliminarne strane, kolofon, korice, hrbat), već je iz tercijalnog izvora (predgovor, pogovor, tekst), ili je iz izvora van knjige, ili u vidu citata- beleži se slobodnim rečima u napomeni.

b) Ako je ime individualnog autora u vidu pseudonima ili je nekompletno dato na knjizi, kao takvo upisuje se u opis (prvo područje), a u napomenu se unosi celo ili pravo ime i prezime autora uz prethodnu izreku: Puno ime autora, Pravo ime autora.

c) Kad ime autora potiče iz sekundarnog izvora, u prvo polje se unosi u uglastoj zagradi, a napomenom se obaveštava o mestu preuzimanja ovog podatka.

2. Napomena o bibliografiji i sažecima (rezimeima) koje sadrži publikacija. Ovde se beleže podaci o bibliografijama (kao i rezimeima) na jezicima različitim od jezika teksta publikacije.

3. Napomena o faksimilnom pretisku (fototipskom izdanju). Podatak da je publikacija fototipsko izdanje navodi se u napomeni u sledećim slučajevima:

I. Kad je podatak preuzet iz tercijalnog izvora (predgovor, pogovor, tekst).

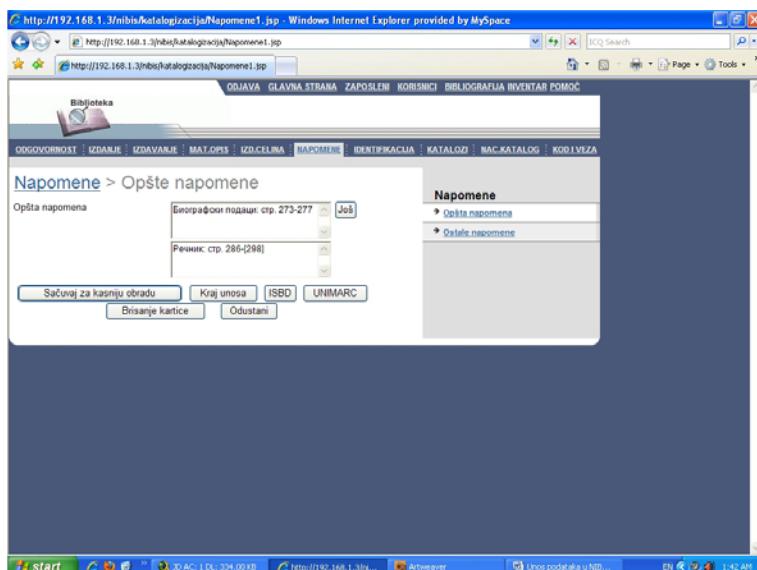
II. Kad u publikaciji nema podatka da je reč o fototipskom izdanju, ali se iz obeležija teksta vidi da jeste, ili se sazna iz izvora van publikacije.

III. Kad uz podatak o izdanju postoje opširniji podaci o korišćenoj grafičkoj tehnici za reprodukciju (fototipskog izdanja), ili potpuni impresum publikacije, bez obzira na izvor preuzimanja podataka.

4. **Napomene o sadržaju** je polje u koje se unose sadržajno samostalni radovi jednog ili više autora sa zajedničkim nadređenim stvarnim naslovom i prikiven rad.

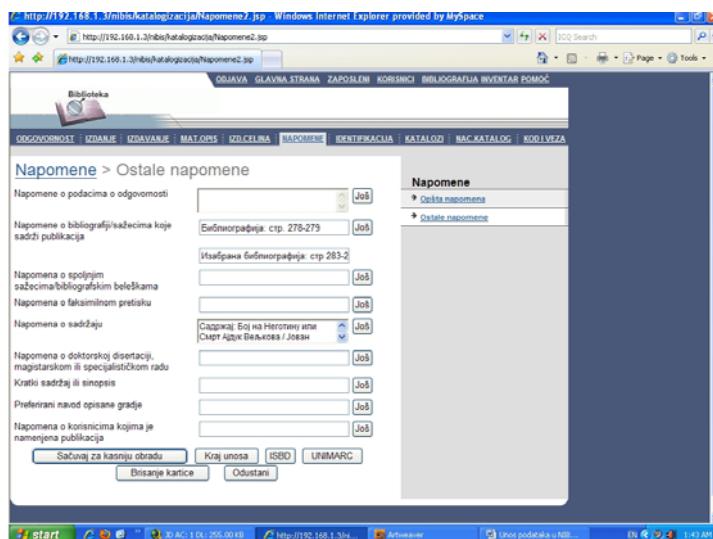
5. **Napomena o doktorskoj disertaciji, magistarskom ili specijalističkom radu** unosi se u bibliografski zapis kada elementi glavnog kataloškog opisa (podnaslov ili izdavačka celina) ne ukazuju da se radi o ovoj vrsti publikacija. U napomenu se beleže tipizirani podaci: vrsta rada (usvojene izreke u skraćenom obliku: Dokt. disert., Mag. rad, Specijalistički rad), naziv visokoškolske ustanove u kojoj je rad odbranjen (naziv fakulteta ili univerziteta), sedište visokoškolske ustanove (grad) i godina kada je rad odbranjen.

Od svih navedenih napomena u opisivanom primeru postoje podaci o biografiji i o rečniku i oni se unose u opšte napomene.

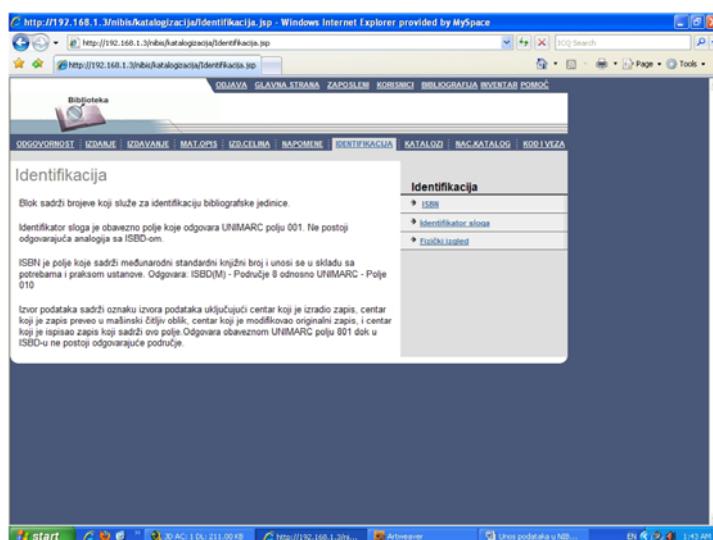
Od specijalnih (ostalih) napomena ukucavaju se podaci o bibliografijama i sadržajno samostalnim radovima raznih autora. Oni se unose uz uvodnu izreku: Sadržaj, pa se onda redom beleže nazivi radova (njihovi stvarni naslovi) i iza svakog od njih upisuju se

odgovarajući podaci o odgovornosti, pri čemu se između celina koje sačinjavaju naslov i autor stavlja simbol tačka, razmak.

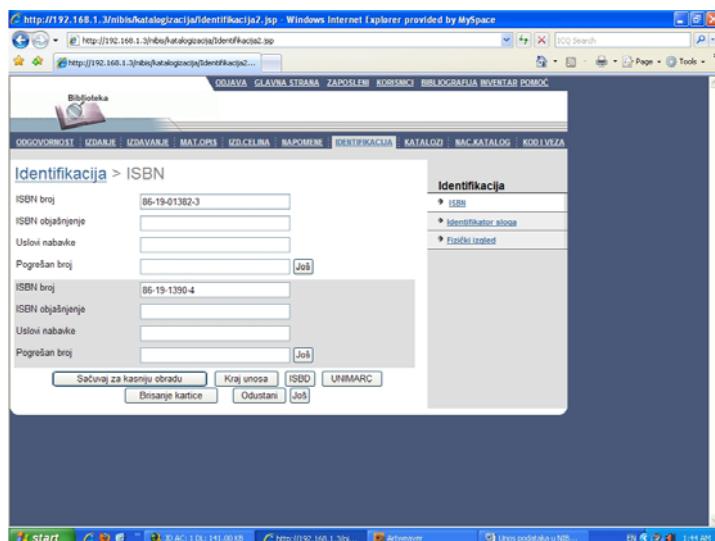
Unos podataka na ovoj stranici, kao i na prethodnim, završava se klikom na komandu: Sačuvaj za kasniju obradu.

Postupak rada produžava se klikom na polje za identifikaciju, pri čemu se otvara istoimeno naslovljena stranica: **Identifikacija**.

Na ovoj stranici nalazi se oznaka za aktivaciju unosa ISBN broja, koji odgovara osmom ISBD(M) području, odnosno UNIMARC polju 010, kao i oznaka za aktivaciju identifikatora sloga koji odgovara UNIMARC polju 001, a ne postoji ekvivalentno (odgovarajuće) područje u ISBD(M) standardu.

Klikom na oznaku **ISBN** otvara se mesto za unos ISBN broja (međunarodnog standardnog knjižnog broja). Na posmatranoj knjizi postoje odštampana dva ISBN broja. Oba se unose, jer je polje ponovljivo, klikom na komandu "Još".

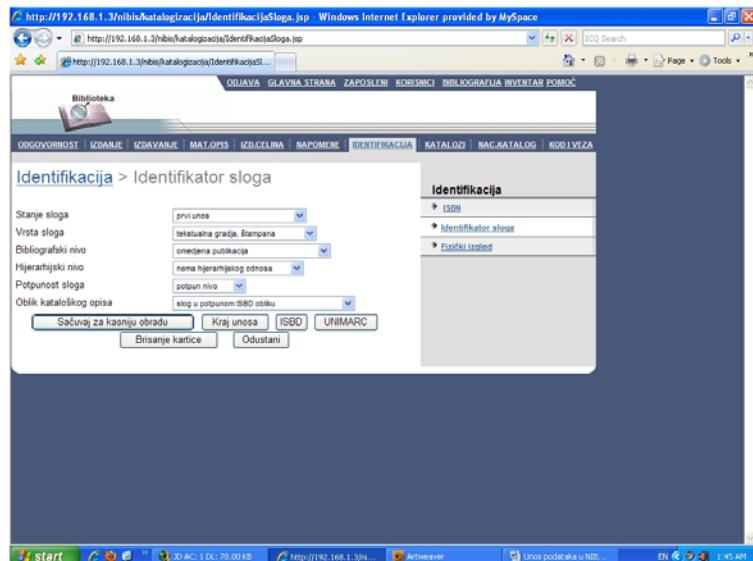
U nastavku se otvara polje sa nazivom: **Identifikator sloga**, pa se iz menija Stanje sloga bira opcija: prvi unos, jer je publikacija prvi put uneta u bazu podataka.

Iz menija **Vrsta sloga** bira se opcija: Tekstualna građa štampana.

Iz menija **Hijerarhijski nivo** bira se opcija: Nema hijerarhijskog odnosa.

Iz menija **Potpunost sloga** određuje se izreka: potpun nivo.

Zatim se iz menija označenog sa **Oblik kataloškog opisa** selektuje se opcija: Slog u potpunom ISBD obliku.

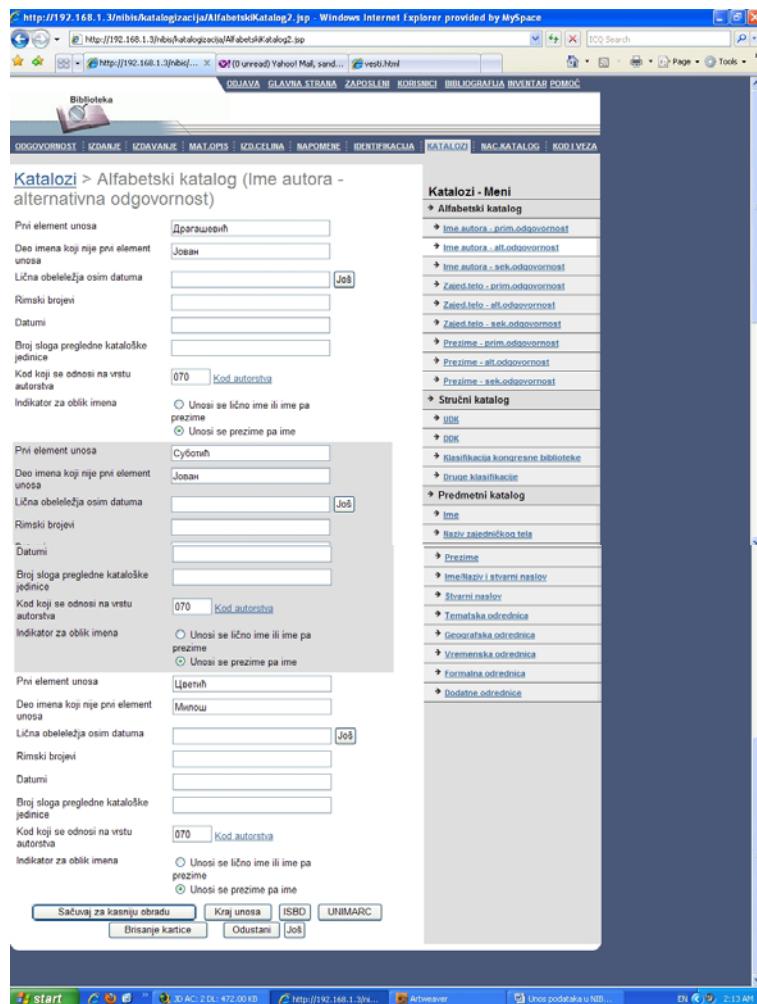

U nastavku unosa podataka aktivira se oznaka **Katalozi**, koja otvara stranicu Katalozi-meni, na kojoj je spisak mogućnosti za izbor odrednice alfabetskog kataloga, a date su i mogućnosti za unos alternativnih i sekundarnih podataka o odgovornosti (po UNIMARC-u područje7--), zatim za izbor polja za unos UDK broja (indeksa) za stručni katalog (po UNIMARC-u područje 675), kao i izbor vrste predmetne odrednice za predmetnu klasifikaciju sadržaja publikacije (po UNIMARC-u područje 60-).

Posmatrana publikacija se vodi pod stvarnom odrednicom (odrednica je glavni stvarni naslov).

Autori sadržajno samostalnih radova unose se na stranicu: **Ime autora alternativna odgovornost** koju otvaramo klikom na istoimenu oznaku sa spiska Katalozi meni, pri čemu je prvi element unosa prezime, a deo imena koji nije prvi element unosa je ime.

Klikom na komandu "Još" polje se ponavlja za evidentiranje sva tri autora (Драгашевић Јован, Суботић Јован, Ћветић Милош).

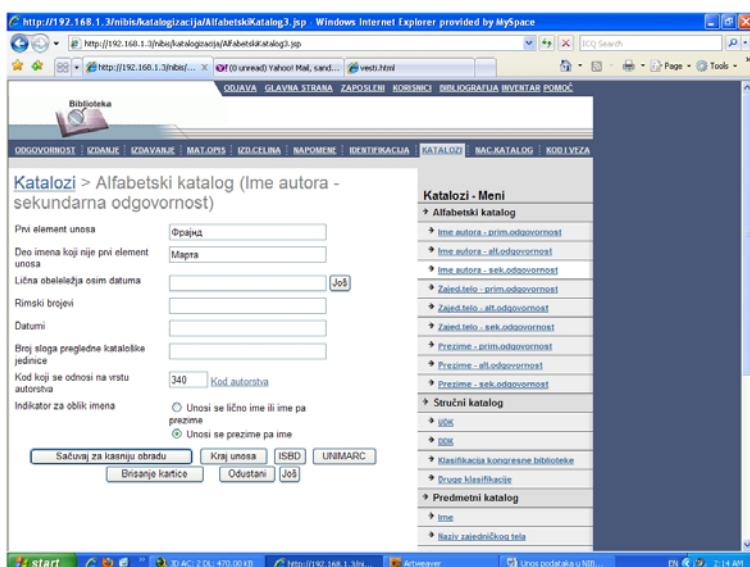

Zatim se klikom na **Kod autorstva**, iz menija označenog izrekom: **Kod koji se odnosi na vrstu autorstva**, otvara novi prozor sa ponuđenim brojčanim oznakama, od kojih svaki odgovara određenoj vrsti autorstva. U ovom slučaju se bira kod 070- autor dela.

Pored **Indikatora za oblik imena** nalaze se dva kružića. Pored prvog stoji tumačenje: Unosi se lično ime ili ime pa prezime, a pored

drugog: Unosi se prezime pa ime i na taj kružić treba kliknuti, jer je prvi element unosa bio prezime. Ovo treba da se uradi kod sva tri autora sadržajno samostalnih radova.

Podatak o priređivaču publikacije: Марта Фрајнд, koji spada u sekundarnu odgovornost, unosi se na stranicu: **Име автора-sekundarna odgovornost**.

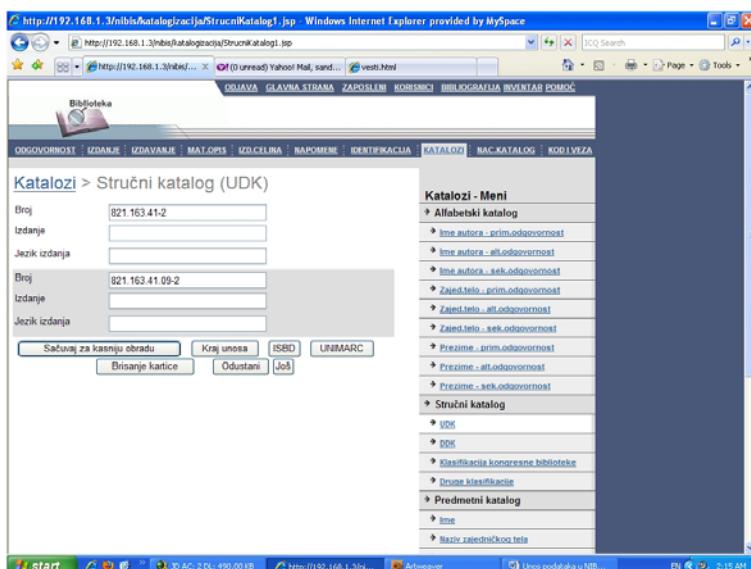
Prvi elemenat unosa je: Фрајнд, a deo imena koji nije prvi element unosa je ime: Марта.

Iz menija označenog sa: **Kod koji se odnosi na vrstu autorstva** otvara se ponuđeni spisak vrsta autorstava. Vrsta autorstva izražena je brojčanim oznakama i jezičkim objašnjenjima uz svako od njih. Levim klikom miša na odgovarajuću oznaku bira se: 340, sa značenjem priredivača.

Sledi **Indikator za oblik imena**, pored koga su dva kružića vertikalno postavljena jedan iznad drugog. Pored prvog stoji tumačenje: Unosi se lično ime ili ime pa prezime, a pored drugog:

Unosi se prezime pa ime i na taj kružić treba kliknuti, jer je prezime prvi element unosa.

U daljem procesu rada aktivira se sa menija: **Stručni katalog** oznaka UDK i otvara se stranica za unos brojčanog indeksa za klasifikaciju dokumenta po strukama, prema univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji.

Pored reči "Broj" upisuje se UDK broj: 821.163.41-2, koji knjigu klasificuje u srpsku književnost, žanr- drama, što znači da knjiga sadrži dramske tekstove srpskih autora.

Polja za UDK broj su ponovljiva. Pošto postoje kritički tekstovi uz drame sadržane u knjizi, aktivacijom komande "Još" otvara se novo mesto za UDK indeks. Tu se ukucava: 821.163.41.09-2, što označava kritiku srpske dramske književnosti.

Pored izraza Izdanje može se uneti izdanje korišćenih UDK tablica: 2b, što znači da je reč o srednjem (b) izdanju.

Kod izreke: Jezik izdanja može se navesti: scr - srpskohrvatsko izdanje UDK tablica.

U nastavku rada aktiviramo, iz menija za **Predmetni katalog** izreku: Ime. Otvara se stranica naslovljena sa: Predmetni katalog (ime). Ovo se čini stoga jer su u opisivanoj publikaciji, na literaran način, kroz dramski tekst, dati biografski podaci iz života istorijske ličnosti Miloša Obilića.

Katalozi > Predmetni katalog (ime)

Prvi element unosa

Ime: Miloš Obilić
Prezime: Obilić
Lična obležja osim datuma: Još
Rimski brojevi:
Datum: (14.06.)
Formalna pododrednica: У литејартији
Tematska pododrednica:
Geografska pododrednica:
Vremenska pododrednica:
Broj sloga pregledane kataloške jedinice:
Kod sistema:
Indikator za oblik imena:
 Unosi se lično ime ili ime pa prezime
 Unosi se prezime pa ime
Drugi element unosa

Ime: Јане Јовановић
Prezime: Јовановић
Lična obležja osim datuma: Još
Rimski brojevi:
Datum: (1780-1813)
Formalna pododrednica: У литејартији
Tematska pododrednica:
Geografska pododrednica:
Vremenska pododrednica:
Broj sloga pregledane kataloške jedinice:
Kod sistema:
Indikator za oblik imena:
 Unosi se lično ime ili ime pa prezime
 Unosi se prezime pa ime

Sačuvaj za kasniju obradu | Kraj unosa | ISBN | UNIMARC | Brisanje kartice | Odustani | Još

Katalozi - Meni

- Alfabetski katalog
- Ime autora - prim.odgovornost
- Ime autora - alt.odgovornost
- Ime autora - sek.odgovornost
- Zajed.foto - prim.odgovornost
- Zajed.foto - alt.odgovornost
- Zajed.foto - sek.odgovornost
- Prezime - prim.odgovornost
- Prezime - alt.odgovornost
- Prezime - sek.odgovornost
- Stručni katalog
- VSE
- DSB
- Klasifikacija konkretnе biblioteke
- Druge klasifikacije
- Predmetni katalog
- Ime
- Razni zajednički teži skladišta
- Ime-litizi i stvari naslov
- Stvarni naslov
- Tematska odrednica
- Geografska odrednica
- Vremenska odrednica
- Formalna odrednica
- Dodatake odrednice

Ovde se radi o imenskoj personalnoj predmetnoj odrednici. Celo ime i prezime se unosi kao prvi element unosa jer je reč o ličnosti iz srednjeg veka.

U polje: Datumi, prema pravilima imenske predmetne odrednice, unosi se godina rođenja i smrti, ali pošto se ona ne zna pouzdano, navodi se vek u kome je živeo u okrugloj zagradi.

Na mestu za formalnu pododrednicu unosi se: У литератури.

Kod izreke: Indikator za oblik imena klikne se na kružić pored koga стоји: Unosi se lično ime ili ime pa prezime.

Zatim se na dnu stranice za imensku predmetnu odrednicu klikom na komandu "Još" aktivira novo mesto za istu vrstu odrednice.

Naime, u drugom sadržajno samostalnom radu razmatrane knjige reč je o istorijskoj ličnosti prvog srpskog ustanka, vojskovodji Hajduku Veljku Petroviću, o čijoj biografiji se govori na literaran način u dramskoj formi. Prvi element unosa je: Петровић, a deo imena koji nije prvi element unosa je: Хајдук Вељко. Kod izreke: Datumi u okrugloj zagradi se unosi godina rođenja i smrti: (1780-1813).

Na mestu za formalnu pododrednicu beleži se izraz: У литератури, jer su biografski podaci dati u umetničkoj, književnoj interpretaciji.

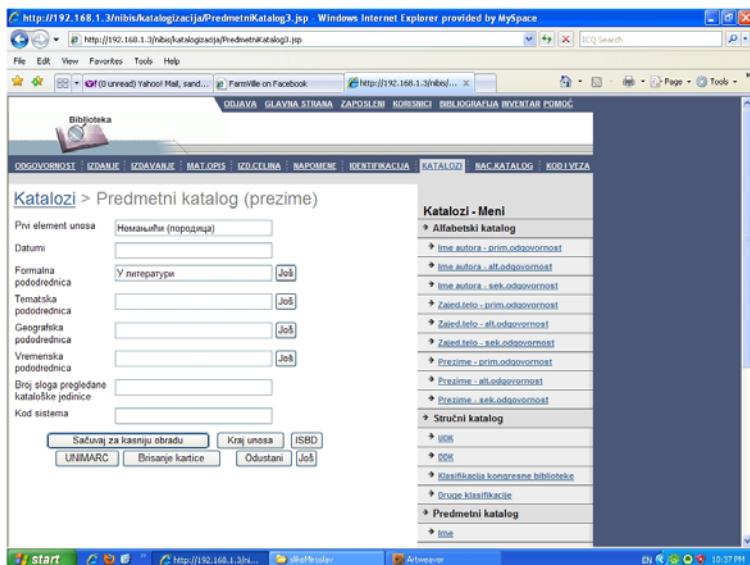
Kod izreke: Indikator za oblik imena klikne se na kružić pored koga piše: Unosi se prezime pa ime, jer je prezime prvi element unosa.

Iz menija: **Predmetni katalog** aktivira se izreka: Prezime. Otvara se stranica sa naslovom: Predmetni katalog (prezime).

Naime, treći sadržajno samostalni rad u knjizi je dramski tekst sa biografskim podacima o porodici Nemanjić, pa se zato bira personalna odrednica koja zastupa ime porodice- dinastije.

Kod izreke: Prvi element unosa beleži se: Немањићи (породица).

U polju označenom sa: Formalna pododrednica ispisuje se: У литератури.

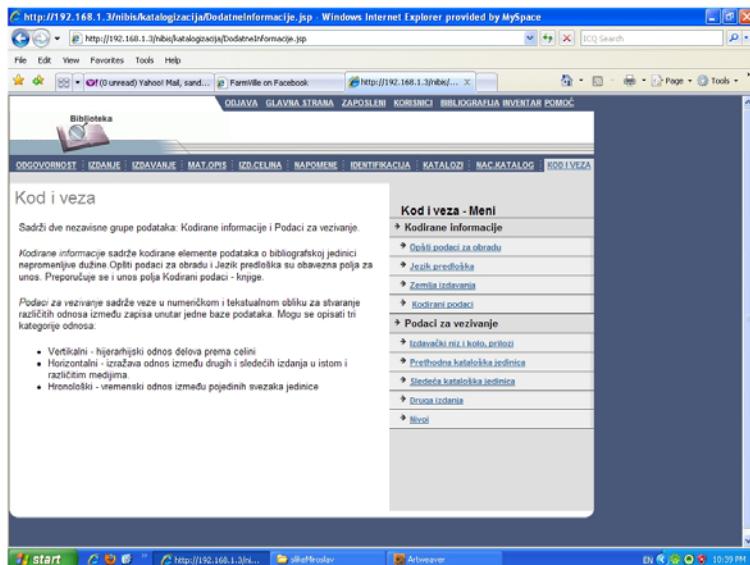

Klikom na naziv: **Nacionalni katalog** otvara se meni sa poljima za unos neusvojenih oblika individualnog i kolektivnog autora, ostalih stvarnih naslova koji na knjizi postoje osim glavnog stvarnog naslova, kao i neusvojenih oblika predmetnih odrednica. Razmatrani primer ne zahteva ovde unos podataka, te je ovo samo digresija učinjena radi sistematičnosti izlaganja.

Klikom na naziv: **Kod i veza** otvara se stranica sa istoimenim naslovom u zaglavlju. Na vrhu desne kolone ispisano je: Kod i vezameni.

On sadrži dve nezavisne grupe podataka:

- 1) Kodirane informacije,
- 2) Podaci za vezivanje.

Kodirane informacije obuhvataju šifrovane (kodirane) elemente za formiranje kataloške jedinice, nepromnljive dužine.

Podaci za vezivanje obuhvataju veze stvorene u brojčanoj ili tekstualnoj formi za uspostavljanje različitih relacija (odnosa) između zapisa, u okviru jedne baze podataka.

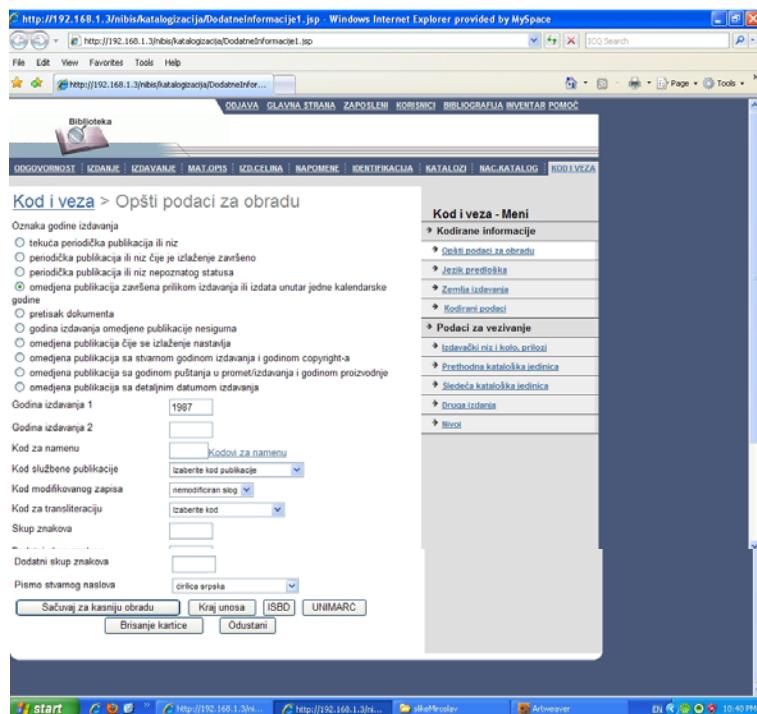
Ovde se podrazumevaju tri vrste odnosa:

- vertikalni - hijerarhijski odnos delova prema celini,
- horizontalni - odnos između drugih i sledećih izdanja u istom i drugom mediju,
- hronološki - vremenski odnos između pojedinih svezaka kataloške jedinice.

Klikom na izreku: **Opšti podaci za obradu** otvara se prva stranica iz grupe podataka sa nazivom: **Kodirane informacije**.

Ispod samog naslova stranice: Opšti podaci za obradu stoji izreka: **Oznaka godine izdavanja** za koju je predviđeno deset mogućnosti u vezi sa vremenskim relacijama izlaženja, odnosno izdavanja publikacije.

U slučaju razmatrane knjige klikne se na kružić pored koga je tumačenje: Omeđena publikacija završena prilikom izdavanja, ili izdata unutar jedne kalendarske godine.

Potom, u polje: **Godina izdavanja 1**, koje je predviđeno za godinu izdavanja publikacije, treba upisati: 1987.

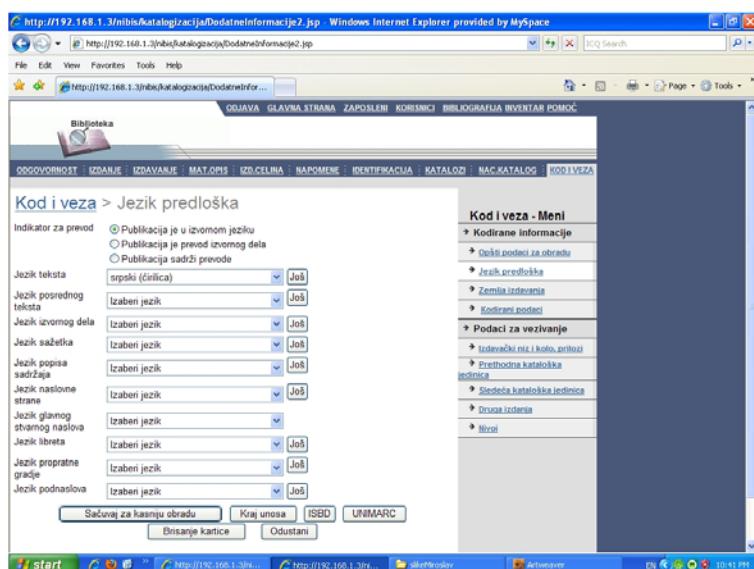
Polje: **Godina izdavanja 2** namenjeno je za unos godine izdavanja izvornog izdanja publikacije na osnovu koje je izrađeno fototipsko izdanje, preštampano izdanje, ili čiji deo je izdat u vidu separata. Dakle, ovo polje popunjava se kad se obrađuju fototipska izdanja, separati i preštampana izdanja, gde posmatrani primer ne spada.

Obavezno treba izabrati iz padajućeg menija Kod modifikovanog zapisa- Nemodificiran slog, koji kazuje da se zapis prvi put unosi u bazu podataka, tj. da do sada nikada nije bio

ažuriran. U slučaju da se ne radi o prvom unosu podataka, već o ažuriranju zapisa, iz istog padajućeg menija bira se opcija **Modificiran slog**.

U polje: **Pismo stvarnog naslova** upisuje se: Ćirilica, srpska.

Iz menija **Kod i veza** izabere se: **Jezik predloška** i otvara istoimeno naslovljena stranica.

Na njoj, pokraj izreke: **Indikator za prevod**, nalaze se, u vertikalnom nizu, tri kružića sa sledećim objašnjenjima sa desne strane svake od njih. Kraj prvog kružića стоји: Publikacija je u izvornom jeziku (podrazumeva da je jezik teksta u knjizi isti kao jezik na kome je delo u originalu stvoreno), kraj drugog: Publikacija je prevod izvornog dela (tekst publikacije predstavlja prevod sa originalnog jezika dela na neki drugi jezik, to jest na jezik teksta publikacije) i kod trećeg: Publikacija sadrži prevode (jeziku na kom su stvorenii) sadrži i prevedene tekstove sa drugih jezika. To može da znači bilo da je isti tekst uporedno dat na originalnom jeziku i preveden na drugi jezik, bilo da su neki tekstovi dati u originalnom

jeziku, a neki drugi prevedeni sa originalnog jezika, sakupljeni u istoj publikaciji).

Za posmatrani primer treba kliknuti na kružić sa objašnjenjem: Publikacija je u izvornom jeziku.

Izreka: **Jezik teksta** je naziv padajućeg menija koji nudi spisak jezika od kojih se klikom bira onaj na kome je publikacija izašla. U razmatranom primeru ovde treba izabrati: cirilica, srpska. Komanda "Još" omogućava da se izabere više jezika, što je slučaj kada se u publikaciji nalazi više tekstova originalno stvorenih na raznim jezicima, pa su kao takvi uneti u publikaciju. Za ovo su primer antologijske zbirke radova (tekstova) datih na originalnom jeziku u knjizi.

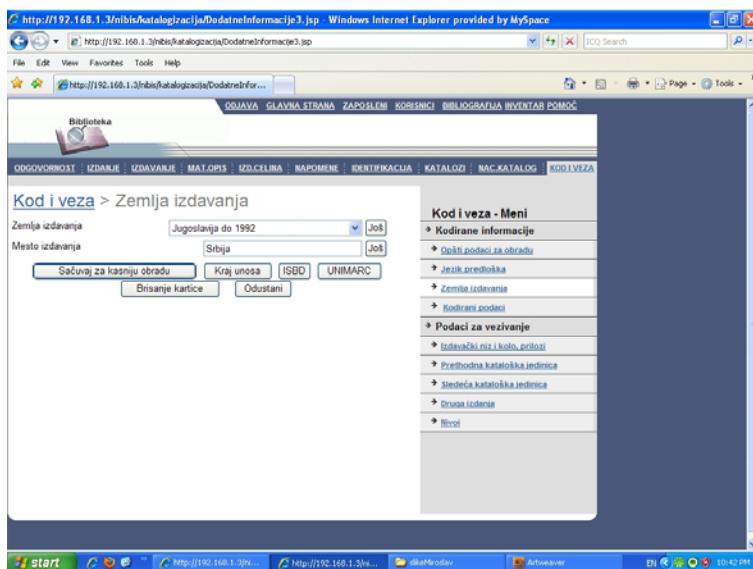
Izreka: **Jezik posrednog teksta** je naziv padajućeg menija za izbor jezika koji se koristi kada tekst publikacije ne predstavlja neposredan prevod sa jezika na kome je nastao, nego je preveden sa prevoda originala na neki drugi jezik. Komanda "Još" omogućava izbor više jezika za eventualno više posrednih prevoda sakupljenih u jednoj knjizi.

Izreka: **Jezik izvornog dela** je naziv padajućeg menija za izbor izvornog jezika na kome je delo stvoreno i koristi se kada tekst publikacije predstavlja prevod sa originalnog jezika na kome je delo stvoreno na neki drugi jezik, to jest na jezik teksta publikacije. Komanda "Još" omogućava izbor više jezika, za slučajeve kada knjiga sadrži tekstove prevedene sa više raznih jezika, na primer antologije tekstova prevedenih sa raznih jezika, ili zbornici radova prevedenih sa više jezika.

Izreka: **Jezik sažetka** naziv je padajućeg menija za odabir jezika na kome je rezime. U primeru koji se prikazuje knjiga ne sadrži rezime, pa se i ne unosi.

Iz menija Koda i veze klikom se otvara stranica sa naslovom: **Zemlja izdavanja**.

Na njenom početku, u gornjem delu, jedan iznad drugog, smeštena su dva iskaza: Zemlja izdavanja i Mesto izdavanja.

Prvi je naziv menija za izbor zemlje u kojoj je publikacija izdata i nudi unapred određen spisak zemalja. Ovo polje je ponovljivo u slučaju da je publikacija izdata u više zemalja.

U posmatranom primeru bira se: Jugoslavija do 1992.

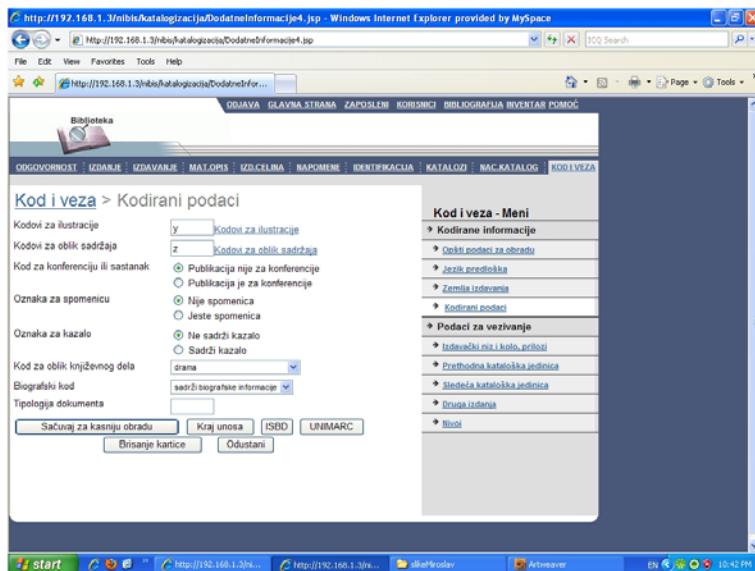
Drugi podatak na ovoj stranici označen iskazom: Mesto izdavanja je naziv polja u kome sam katalogizator ispisuje naziv republike ili pokrajine u kojoj je publikacija izdata ili štampana.

Kad publikacija nije štampana u republici u kojoj je izdata, tada se u polje beleži ime republike u kojoj je knjiga izdata, a izdavanjem komande "Još" otvara novo polje u kome se beleži ime republike ili pokrajine u kojoj je knjiga odštampana.

Razmatrni primer nalaže da se u polje: Mesto izdavanja unese-Srbija.

Iz menija Kod i veza bira se izreka: **Kodirani podaci**, čime se otvara istoimena stranica.

Na njoj je predviđen unos više podataka. Prvi po redu je meni sa nazivom: **Kodovi za ilustracije** koji nudi spisak raznih vrsta ilustrativnih priloga, od kojih je svaki označen slovom abecede.

Unos se vrši tako što katalogizator, vizuelno sa menija, odabere opciju saglasnu sagledanom stanju publikacije vezanom za prisustvo ili odsustvo određenih ilustrativnih priloga, zatvorí meni (spisak), a onda sam unese u polje, sa slovne tastature, abecednu oznaku ili oznake za vrstu ilustracija. Za konkretnu knjigu unosi se: y (ipsilon) - koji označava da publikacija nije ilustrovana.

Drugi po redu, na ovoj strani, je meni sa nazivom: **Kodovi za oblik sadržaja**, čija aktivacija pruža spisak raznih formi sadržaja publikacije (na primer: udžbenik, doktorska disertacija, priručnik i td.). Svaka od njih označena je jednim slovom abecede, a unos se vrši tako što katalogizator, kao i za ilustracije, vizuelno odabere kojoj vrsti sadržaja sa spiska knjiga pripada, zatim zatvorí meni i sa slovne

tastature unese u polje abecednu oznaku vrste oblika sadržaja. Za posmatranu publikaciju unosi se abecedno slovo: z (zet), koje znači: ostali oblici sadržaja (što znači da knjiga ne pripada ni jednoj konkretno navedenoj formi sadržaja). Tu se svrstavaju sve ostale knjige koje se ne uklapaju u spisak.

Sledi izreka: **Kod za konferenciju ili sastanak** i kraj nje su vertikalno smeštena dva kružića sa objašnjenjima uz prvi: Publikacija nije za konferencije, a uz drugi: Publikacija je za konferencije. Ovde se unosi informacija koja govori da li je publikacija svojim sadržajem u vezi sa nekom manifestacijom (na primer: kongresi, konferencije, stručni skupovi i slično), bilo da je reč o zborniku radova izloženih na manifestaciji, ili da je reč o planu i programu manifestacije, spisku izvođenih dela, filmova, pozorišnih predstava i slično. U primeru koji se prati treba kliknuti na kružić označen sa: Publikacija nije za konferencije.

Naredna je izreka: **Oznaka za spomenicu** uz koju su dva vertikalno postavljena kružića sa objašnjenjima, uz prvi: Nije spomenica i uz drugi: Jeste spomenica. Klikom na jedan od ovih kružića određuje se da li je publikacija spomenica ili nije. Razmatrana publikacija nije spomenica, pa se ta činjenica potvrđuje klikom na odgovarajući kružić. Spomenica je zbornik tekstova posvećen određenoj osobi, kolektivnom telu, ili događaju.

Sledeći podatak na ovoj stranici je označen izrekom: **Oznaka za kazalo** (registar), pored koje su vertikalno postavljena dva kružića sa objašnjenjem uz prvi: Ne sadrži kazalo i uz drugi: Sadrži kazalo. U posmatranom primeru treba kliknuti na kružić označen sa: Ne sadrži kazalo, jer u publikaciji ne postoji registar.

Registrar je alfabetski (azbučno ili abecedno) sređen spisak reči, imena, pojmove, naziva, upotrebljenih u publikaciji, sa navedenom stranicom gde se nalazi u publikaciji.

Sledeći podatak za unos na ovoj stranici naznačen je izrekom: **Kod za oblik književnog dela** koji, aktiviran klikom miša, daje spisak književnih rodova, sa kojeg, ako publikacija sadrži književno delo, treba odabratи kom književnom rodu ono pripada. Na spisku su: roman, pripovesti, drama, poezija, eseј i slično, a ako književno delo ne pripada ni jednom rodu sa spiska, ili sadrži više rodova, treba označiti opciju: drugi i višestruki književni oblici, no ako nije književni tekst onda se bira istoimena opcija. U posmatranom primeru publikacija sadrži književne, dramske tekstove, pa se bira opcija: Drama.

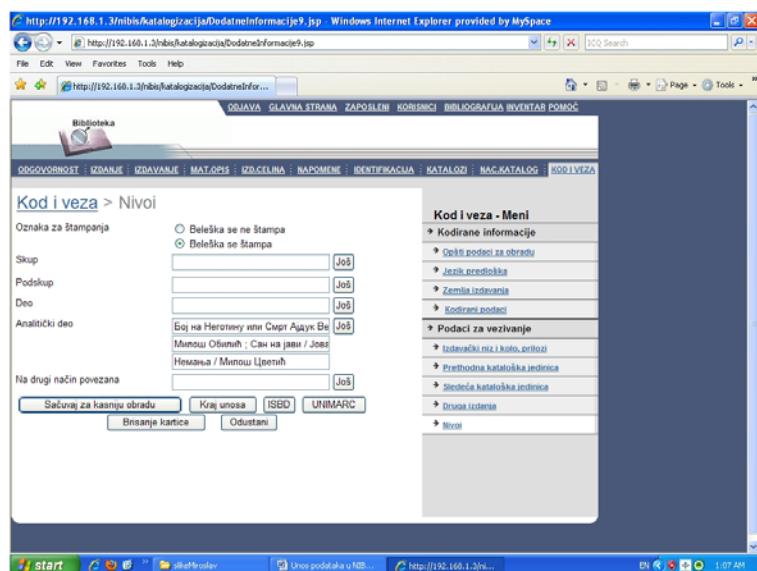
Podatak označen izrekom: **Biografski kod** sledeći je za unos na ovoj stranici i klikom na nju otvara se meni sa spiskom sa koga se bira vrsta biografije, ukoliko obrađivana publikacija spada u biografije. Oblik: "Sadrži biografske informacije" bira se kad u publikaciji postoji beleška o piscu. Upravo je to slučaj sa primerom koji se razmatra.

Iz menija: **Podaci za vezivanje** za obradu monografskih publikacija od interesa je, u određenim slučajevima, grupa podataka smeštena na stranici naslovljenoj izrazom: **Izdavački niz i kolo, prilozi**, koja se otvara klikom na komandu označenu istim nazivom. Na njoj je predviđen unos dva važna podatka ukoliko postoje (u posmatranom primeru ih nema):

1) U polju označenom izrekom: **Prilog**, unose se podaci o propratnoj građi koja je fizički odvojena od publikacije koja se katalogizuje i to u slučaju kada prilog ima karakter publikacije (koja ima veću važnost), pa je potreban širi (kompletnejji) kataloški opis. Na primer: rečnik, atlas, brošura i sl. U ISBD ispisu prikazuje se na drugom nivou ispod glavnog opisa, a prethodi mu simbol: povlaka, razmak, povlaka, razmak (- -).

2) U polje obeleženo izrekom: **Dodani, prištampani radovi** unose se opisni elementi prištampanih i prikrivenih radova istog autora, kao i glavni rad, ili više različitih autora i anonimnih dela. Ovde se unose stvarni naslovi i podaci o odgovornosti za prištampane i prikrivene radove. Kad postoji više ovakvih radova aktivacijom komande "Još" otvara se novo mesto (rubrika) za unos odgovarajućih podataka.

Iz menija: Podaci za vezivanje izabere se, zatim, izreka: **Nivoi** i otvara istoimenou naslovljena stranica.

Prvi podatak na njoj je označen objašnjenjem: **Oznaka za štampanje**, a desno od njega su dva kružića postavljena u vertikalnom nizu, od kojih pokraj prvog stoji: Beleška se ne štampa, a kraj drugog: Beleška se štampa. Ovom komandom određuje se da li će opisni elementi, ubeleženi na ovoj stranici, biti prikazani u ISBD ispisu. U prikazanom primeru treba kliknuti na: Beleška se ne štampa.

Mesto za unos podataka označeno izrazom: **Analitički deo** služi za ubeležavanje opisnih elemenata za publikacije koje u sebi imaju sadržajno samostalne radove jednog ili više autora, anonimne radove i sadržajno samostalna službena akta koja potiču iz raznih političko-teritorijalnih jedinica, objedinjeni zajedničkim nadređenim stvarnim naslovom.

Ovde se unose stvarni naslovi i odgovarajući podaci o odgovornosti. U razmatranom slučaju publikacija obuhvata sadržajno samostalne radove više autora (konkretno tri autora) objedinjene zajedničkim nadređenim stvarnim naslovom. U polje sa oznakom Analitički deo unosi se stvarni naslov prvog dela, a iza simbola razmak, kosa crta, razmak unosi se njegov autor: **Бој на Неготину или Смрт Ајдука Вељкова / Јован Драгашевић**. Aktivacijom komande "Još" otvara se novo polje u koje se unose sledeća dva stvarna naslova istog autora, razdvojena simbolom: razmak, tačka zarez, razmak. Zatim: razmak, kosa crta, razmak, pa se ukuca: **Милош Обилић ; Сан на јави / Јован Суботић**. Opet se klikom aktivira komanda "Još", čime se otvara novo polje za unos sadržajno samostalnog rada trećeg autora: **Немања / Милош Цветић**.

Po završetku rada, na ovoj strani kao i na svim prethodnim, treba kliknuti na komandu: **Sačuvaj za kasniju obradu**. Ovim je bibliografska obrada prikazane monografske publikacije završena i neophodno je zatvoriti zapis klikom na komandu: **Kraj unosa**.

Bibliografska obrada publikacije čiji je autor kolektivno telo

Prilikom prikaza sledećih primera monografskih publikacija za unos u bazu automatskog kataloga neće se ulaziti u razmatranje svih polja i postupaka u procesu rada, jer je to okvirno, u glavnim crtama već učinjeno kod prvog primera, nego će se govoriti samo o onim podacima koje je neophodno uneti kad je reč o aktuelnom primeru.

Biće prikazan bibliografski opis publikacije čiji je autor kolektivno telo koje gradi kolektivnu odrednicu. Kolektivno telo se definiše kao zajednica fizičkih lica i/ili organizacija, koja ima određen naziv, organizovanu strukturu i način delovanja, tj. vršenja određenih delatnosti, a pritom se najčešće nalazi u svojstvu pravnog lica. U kolektivna tela spadaju: ustanove, institucije, preduzeća, naučna i stručna društva, društvene organizacije, političke organizacije, političko-teritorijalne jedinice i sl. U širem smislu ovde ulaze i razni vidovi manifestacija: savetovanja, simpozijumi, sastanci i sl., koje imaju jasno određen naziv.

Publikacija čiji će bibliografski opis biti prikazan kao drugi primer je zbornik radova sa naučnog skupa, te spada u publikacije kolektivnog autorstva u širem smislu reči, jer zadovoljava uslove za obrazovanje kolektivne odrednice. Njen glavni stvarni naslov sa podnaslovom glasi: Niš i Vizantija : zbornik radova. 7, a ISBD ispis ima sledeći oblik:

930.85(497.11)(082)

НАУЧНИ скуп "Ниш и Византија" (7 ; Ниш ; 2008)

Ниш и Византија : зборник радова. 7 / Седми научни скуп "Ниш и Византија", Ниш, 3-5. јун 2008. [у оквиру прославе] Дани Св. Цара Константина и Царице Јелене ; уредник Миша Ракоција. - 1. изд. - Ниш : Град Ниш : Универзитет : Нишки културни центар, 2009 (Ниш : СВЕН). - 406 стр. : илустр. ; 24 см
На спор. насл. стр.: Niš and Byzantium. - Тираж 700. - Стр. 11-15:
Предговор / Миша Ракоција ; Foreword / Miša Rakocija. -
Напомене и библиографске референце уз сваки рад. -
Библиографија уз поједине радове. - Резимеи на срп., енгл. и итал. језику.

ISBN 978-86-83505-95-1 (НКЦ)

1. Дани Св. Цара Константина и Царице Јелене (7 ; Ниш ; 2008)-Аутор

a) Константин I Велики, римски цар (око 280-337)-
Зборници

b) Архитектура, византијска-Зборници

930.85(495.02)(082)

c) Уметност, византијска-Зборници

7.033.2(082)

d) Зидно сликарство-Србија-Средњи век-Зборници

72.03(082)

e) Црквена уметност-Балканскe државе-Зборници

75.052.046(497)(082)

f) Археолошки налази-Србија-Зборници

904"653"(497.11)(082)

g) Ниш-Културна историја-Зборници

Posle pretraživanja baze ranije unetih knjiga, da bi se izbegao duplirani unos iste knjige, sa glavne strane pokreće se klikom aktivost: **Administracija bibliografskih jedinica**, pa se otvara stranica naslovljena nazivom: **Bibliografska obrada**, na kojoj su dva menija: **Obrada bibliografske jedinice i Izbor tipa grade**, od kojih se klikom bira prva i tada se otvara meni sa četiri opcije: Unos novog zapisa, Unos sličnog novog zapisa, Dopuna i Ažuriranje. Pošto slične knjige nije bilo pokreće se opcija: **Unos novog zapisa**.

Potom je neophodno izabratи meni: **Izbor tipa grade** i sa otvorenog spiska svih predviđenih tipova bibliotečke građe izabratи izraz: monografske publikacije. Aktivira se komanda: Nastavi, koja prikazuje tabelu za pretraživanje, radi provere da li je knjiga već uneta.

Zatim se bira dugme: Dalje, koje je smešteno na dnu tabele. Ovo će dovesti do otvaranja stranice za unos prvog polja kataloškog opisa u čijem zaglavlju (na vrhu stranice) stoji naziv: **Naslov i odgovornost**.

Prvo polje na ovoj stranici označeno je izrazom: **Glavni stvarni naslov**, gde se beleži: Ниш и Византија.

Ispod ovog elementa naveden je izraz: **Opšta oznaka grade** sa ponuđenim spiskom predviđenih tipova bibliotečke građe. Uz svaki od njih nalazi se kvadratić koji treba markirati radi izbora, a ovde se to čini na kvadratiću sa oznakom: Monografske publikacije.

Na istoj stranici sledi polje: **Podnaslov**, gde se beleži podnaslov publikacije: зборник радова.

Naredno je polje sa oznakom: **Prvi podatak o odgovornosti**. Ovde se beleži naziv kolektivnog autora sa propratnim (pratećim) izrazima, koji u odnosu na publikaciju ima ulogu primarne odgovornosti i glasi: Седми научни скуп "Ниш и Византија", Ниш, 3-5. јун 2008. [у оквиру прославе] Дани Св. Цара Константина и

Царице Јелене. Наиме, publikacija je delo kolektivnog autora i predstavlja zbornik radova sa Naučnog skupa.

Sledi polje: **Sledeći podatak o odgovornosti** u koje se unose podaci o sekundarnoj odgovornosti, a u posmatranom primeru je reč o uredniku, pa se beleži: уредник Миша Ракоција.

The screenshot shows the NIBIS cataloging software interface. The main window has several input fields and dropdown menus. On the left, there are sections for 'Glavni stvari naslov' (Main title) containing 'Niš i Vizantija', 'Opšta oznaka gradije' (General classification mark) with 'Monografika publikacije' checked, 'Podnaslov' (Subtitle) with 'зборник радова' (Collection of papers), and 'Prvi podatak o odgovornosti' (First record of responsibility) with 'Седми научни склоп "Niš i Vizantija"' and 'уредник Миша Ракоција'. On the right, a large panel provides detailed instructions for entering responsibility data according to ISBD(M) and UNIMARC standards. It includes sections for 'Stvari naslovi i podaci o odgovornosti' (Title and data of responsibility) and 'Glavni stvari naslov se smatra značajnim kod anoničnih publikacija i kad je za stvari naslov potrebno izraditi sporednu katalošku jedinicu. U ostalim slučajevima smatra se da glavni stvari naslov nije značajan.' (The main title is considered significant for anonymous publications and when a separate catalog unit is needed for the title. In other cases, it is considered that the main title is not significant). At the bottom, there are buttons for 'Sačuvaj za kasniju obradu' (Save for later processing), 'Kraj unosa' (End entry), 'ISBD', 'UNIMARC', 'Brisanje kartice' (Delete card), and 'Odustani' (Cancel).

U polje: **Oznaka dela** unosi se broj toma (knjige), a u posmatranom primeru, na ovom mestu, beleži se: 7, jer je ovo sedma knjiga sa Naučnog skupa "Niš i Vizantija" koji se održao već sedmi put.

Pri dnu ove prve stranice opisa nalaze se dva kružna dugmeta naznačena izrazima: **Naslov nije značajan** i **Naslov je značajan**. Pošto je odrednica kolektivna treba kliknuti na dugme: Naslov nije

značajan. Po završetku unosa podataka na svakoj stranici bira se dugme: Sačuvaj za kasniju obradu.

Klikom na naziv: **Izdanje** otvara se sledeća stranica bibliografske obrade.

The screenshot shows a Windows Internet Explorer window with the URL <http://192.168.1.3/nibus/katalogizacija/Izdanje.jsp>. The page title is 'Izdanje'. The menu bar includes 'File', 'Edit', 'View', 'Favorites', 'Tools', and 'Help'. The toolbar includes icons for Back, Forward, Stop, Refresh, Home, and Favorites. The main content area has tabs: 'ODGOVORNOST', 'IZDANJE', 'IZDAVANJE : MAT.OPIS', 'IZD.CELINA', 'NAPOMENE', 'IDENTIFIKACIJA : KATALOZI', 'NAC.KATALOG', 'KOD I VZERA'. The 'IZDANJE' tab is selected. The form contains several input fields:

- Podatak o izdanju:
- Uporedni podatak o izdanju: [Još]
- Podatak o odgovornosti za izdanje: [Još]
- Sledeći podatak o odgovornosti za izdanje: [Još]
- Dodatajni podaci o izdanju i otklicu: [Još]

Below the form are several buttons: 'Sačuvaj za kasniju obradu', 'Kraj unosa', 'ISBD', 'UNIMARC', 'Brisanje kartice', and 'Odustani'. A right-hand sidebar displays information about the current record:

ISBD[M] - Područje 2
UNIMARC - polje 205
Izdanje
Sadži podatke o izdanju jedinice, dodatni podatci o izdanju i podatke o odgovornosti koji se odnose na izdanja.

Na ovoj stranici prvo je polje: **Podatak o izdanju** i tu treba uneti podatak: 1. izd.

U daljem radu bira se treće područje: **Izdavanje**, čime se otvara istoimena stranica.

Na njoj su ponuđena polja: **Mesto izdavanja** gde se unosi: Ниш. **Naziv izdavača** je polje gde se prvo unosi prvi izdavač: Град Ниш, ali pošto postoje još dva izdavača ove knjige, klikom na komandu "Još" pored istog polja otvara se novo mesto za unos u koje se upisuje: Универзитет, pa se zatim istim postupkom otvara treće mesto za unos trećeg istovrsnog podatka (izdavača): Нишки културни центар. Slede polja: **Godina izdavanja** u koje se beleži: 2009, **Mesto štampanja** u koje se unosi: Ниш i **Naziv stampara** u koje se ispisuje: СВЕН.

Izdavanje

Mesto izdavanja: Ниш
Izdavač: Град Ниш
Универзитет
Нишки културни центар
Godina izdavanja: 2009
Mesto štampanja: Ниш
Adresa štampera:
Naziv štampera: СВЕК
Godina štampanja: 2009

ISBD(M) - Područje 4
UNIMARC - Polje 210
Izdavanje
Sadri podatke o izdavaču i štampanju publike, i odgovarajuća mesta i godine izdavanja i štampanja.

Sačuvaj za kasniju obradu Kraj unosa ISBN UNIMARC
Brisanje kartice Odustani

U nastavku rada na bibliografskom zapisu, aktivira se klikom naredna stranica: **Materijalni opis**.

Materijalni opis

Posebna oznaka građe i opseg: 406 strp.
Druga materijalna pojedinstvi: in strp.
Dimenzije: 24 cm
Podatak o proratnoj građi:

ISBD(M) - Područje 5
UNIMARC - Polje 215
Materijalni opis
Sadri podatke o materijalnim karakteristikama jedinice
kao što su posebna oznaka
građe i obim za publikacije
u jednom svezku, za
publikacije koje imaju uvez
sa slobodnim listovima i za
publikacije koje nemaju
obim za jednu jedinicu
u više svezača navodi se
broj svezača, odnosno broj
svezača i u okrugloj zagradi
podatak o obimu građe kad
se talika publikacija opisuje
u jednom nizu.

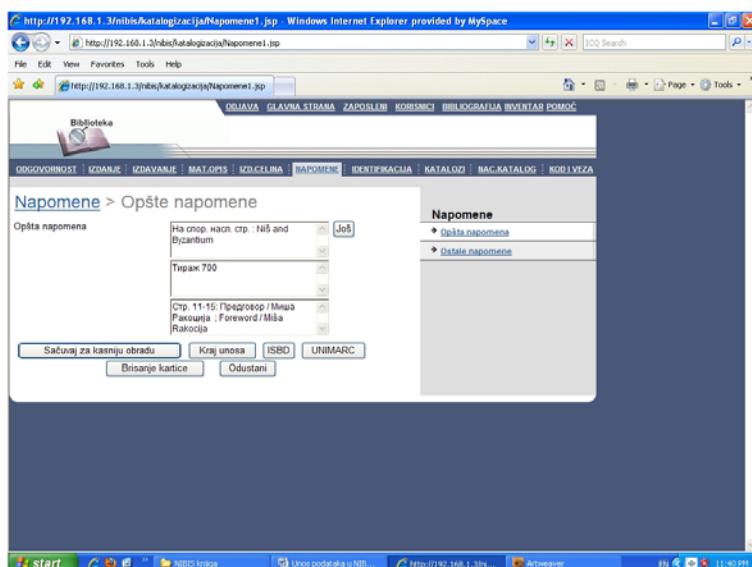
start NBSI Imaga Unos podataka u NB... http://192.168.1.3/nbsi... Aktivator 11:39 PM

Na ovoj stranici najpre je predviđeno polje: **Posebna oznaka građe i opseg**, u koje se unosi: 406 strp.

Drugo predviđeno polje je: **Druge materijalne pojedinosti**. Namenjeno je za evidentiranje ilustrativnih priloga, pa se ovde beleži: илустр.

Treće polje je: **Dimenzije** i tu se unosi visina hrpta knjige: 24 cm.

Na stranici: **Napomene** nude se dve grupe napomena označene izrazima: Opšte i Ostale.

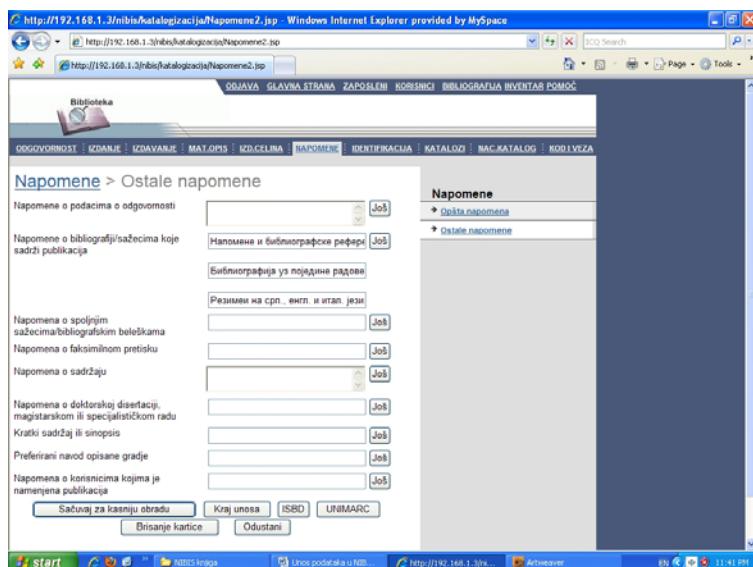

Izbor linka: **Opšte napomene** vodi do istoimene stranice, na kojoj se komandom "Još" otvara ponovljiva rubrika za unos ove grupe napomena. Razmatrana publikacija ima sporednu naslovnu stranu, tj. stranu paralelnu sa naslovnom, na kojoj se nalazi stvarni naslov koji je isti po značenju kao glavni stvarni naslov, ali je izražen na drugom (engleskom) jeziku. Napomena o njemu spada u opšte napomene i navodi se uz prethodnu izreku iza koje je dvotačka: Ha спор насл. стр.: Niš and Byzantium.

Klikom na komandu "Još" otvara se još jedno polje u koje se unosi podatak o tiražu: Tiraž 700. Ponovnim izborom dugmeta "Još"

otvara se novo polje opštih napomena u koje se beleži: Str. 11-15: Предговор / Миша Ракоција ; Foreword / Miša Rakocija.

Potom se bira link: **Ostale napomene**. U polje: **Napomene o bibliografiji, sažecima koje sadrži publikacija** unosi se formulacija: Napomene i bibliografske reference uz svaki rad.

Ovo polje je ponovljivo, pa se komandom "Još" otvara novo mesto za unos napomene koja glasi: Bibliografija uz pojedine radove, a istim postupkom u ponovljeno polje unosi se istovrsna napomena: Rezimei na srp., engl. i ital . jeziku.

Bibliografski unos produžava se klikom na polje za identifikaciju, pri čemu se otvara istoimena stranica: **Identifikacija**.

Na ovoj stranici nalazi se oznaka za aktivaciju unosa **ISBN broja**, kao i oznaka za aktivaciju identifikatora sloga.

Aktivacijom oznake za unos ISBN broja otvara se mesto za njegov unos, gde se upisuje: 978-86-83505-95-1.

Identifikacija > ISBN

ISBN broj: 978-86-83505-95-1

ISBN objašnjenje: (HKU)

Uslovi načinak:

Pogrešan broj: [] [Jes]

Sačuvaj za kasniju obradu | Kraj unosa | ISBD | UNIMARC

Brisanje kartice | Odustani | Jes

Identifikacija

- ISBN
- Identifikator sloga
- Fizički izdaci

Ispod njega je polje sa oznakom **ISBN objašnjenje** u koje se u okrugloj zagradi unosi: (HKU), čime se ukazuje da navedeni ISBN broj pripada Niškom kulturnom centru, kao jednom od tri navedena izdavača.

U nastavku se otvara polje sa nazivom: **Identifikator sloga**

Identifikacija > Identifikator sloga

Stanje sloga: prvi unos

Vrsta sloga: tekstualna gradja, Istrampa

Bibliografski nivo: označena publikacija

Hipermetnički nivo: nema hipermetničkog odnosa

Potpunost sloga: potpun nivo

Oblast kataloškog opisa: slog u potpunom ISBN okazu

Sačuvaj za kasniju obradu | Kraj unosa | ISBD | UNIMARC

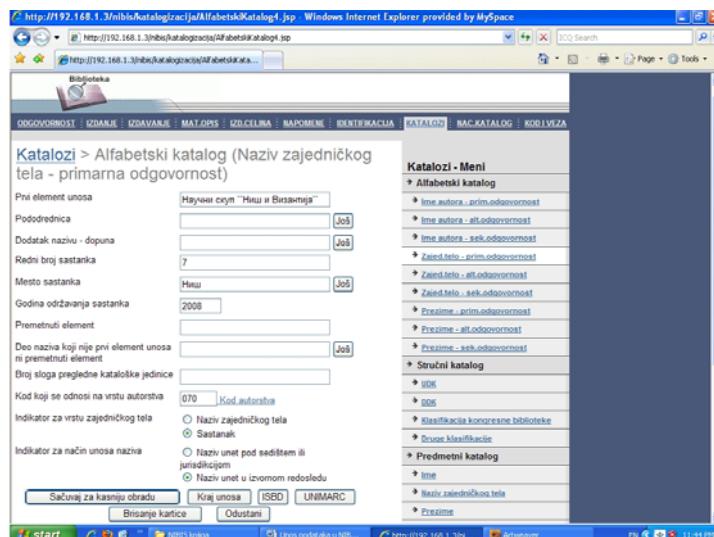
Brisanje kartice | Odustani

Identifikacija

- ISBN
- Identifikator sloga
- Fizički izdaci

Iz menija: **Stanje sloga** bira se opcija: Prvi unos, jer je publikacija prvi put uneta u bazu, bez naknadnih intervencija (izmena). Iz menija: **Vrsta sloga** bira se opcija: tekstualna građa štampana. Iz menija: **Hijerarhijski nivo** bira se opcija: Nema hijerarhijskog odnosa. Iz menija: **Potpunost sloga** određuje se izreka: Potpun nivo. Iz menija označenog sa: **Oblik kataloškog opisa** selektuje se opcija: Slog u potpunom ISBD obliku.

U daljem radu na unosu podataka aktivira se oznaka: **Katalozi**, koja otvara stranicu: **Katalozi- meni**, na kojoj je spisak mogućnosti za izbor odrednice alfabetskog kataloga. Autor ove publikacije (zbornika) je kolektivno telo (naziv naučnog skupa), a ono se unosi na stranicu: **Zajedničko telo- primarna odgovornost**, koja se otvara klikom miša na istoimenu izreku sa spiska: Katalozi-meni.

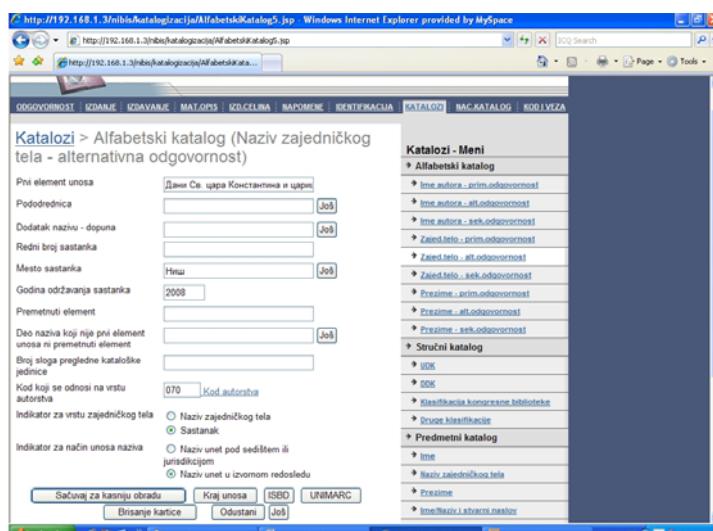
Na ovoj stranici u polje: **Naziv zajedničkog tela- primarna odgovornost**, za **Prvi elemenat unosa** beleži se: Научни скуп "Ниш и Византија". U polje: **Redni broj sastanka** unosi se: 7, u polje:

Mesto sastanka: Ниш i u polje: **Godina održavanja sastanka:** 2008.

Sa menija: **Kod koji se odnosi na vrstu autorstva** klikne se na: 070, sa značenjem: autor. Zatim sledi izreka: **Indikator za vrstu zajedničkog tela** i kraj njega dva vertikalno postavljena kružića sa objašnjjenjima uz svaki od njih i to uz prvi: **Naziv zajedničkog tela**, a uz drugi: **Sastanak**. Pošto je kod ovog primera reč o Naučnom skupu, treba kliknuti na drugi kružić označen sa: Sastanak.

Posle ovoga na redu je izreka: **Indikator za način unosa naziva**, pokraj koga su dva vertikalno smeštena kružića sa objašnjjenjem (tumačenjem) uz prvi: **Naziv unet pod sedištem ili jurisdikcijom**, a uz drugi: **Naziv unet u izvornom redosledu**, pa za posmatrni slučaj treba kliknuti na ovaj drugi kružić.

Pošto se Naučni skup "Niš i Vizantija" odigrava (odvija) u okviru šire manifestacije: Dani Sv. Cara Konstantina i Carice Jelene, ovu širu manifestaciju treba tretirati kao koautora Naučnog skupa i kao takva se unosi u polje naslovljeno: **Naziv zajedničkog tela-alternativna odgovornost**. Zato treba iz spiska: Katalozi- meni kliknuti na ovu izreku, pa će se otvoriti istoimena stranica.

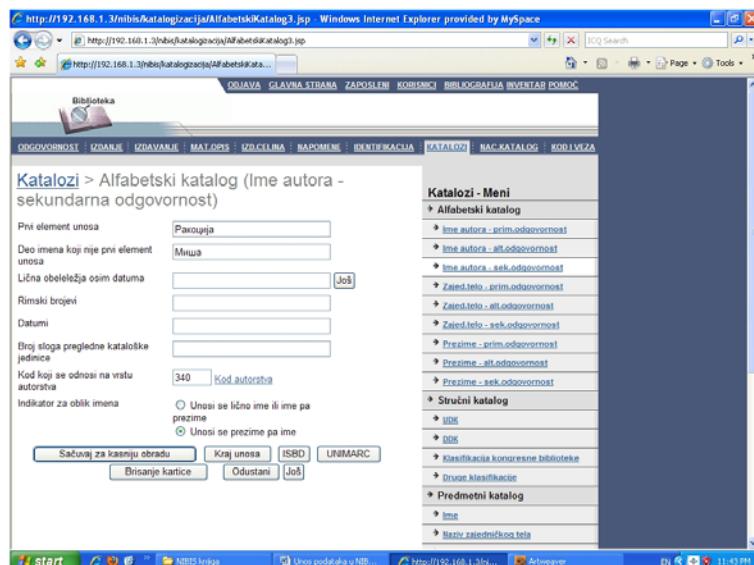

Na njoj u polje: **Prvi element unosa** beleži se: Дани Св. Цара Константина и Царице Јелене. U polje: **Mesto sastanka** unosi se: Ниш. U polje: **Godina održavanja sastanka** upisuje se: 2008. **Kod koji se odnosi na vrstu autorstva** je: 070 (autor).

U nastavku ove stranice, jedno iznad drugog, su dva objašnjenja: **Indikator za vrstu zajedničkog tela i Indikator za način unosa**. Kraj prvog objašnjenja su dva vertikalno postavljeni kružića sa izrekama: **Naziv zajedničkog tela** uz prvi kružić i **Sastanak** uz drugi. Treba kliknuti na drugi kružić, jer je reč o sastanku.

Kraj drugog objašnjenja su takođe dva vertikalno postavljeni kružića, sa izrekama uz prvi: **Naziv unet pod sedištem ili jurisdikcijom**, a uz drugi kružić: **Naziv unet u izvornom redosledu**. Treba kliknuti na ovaj drugi.

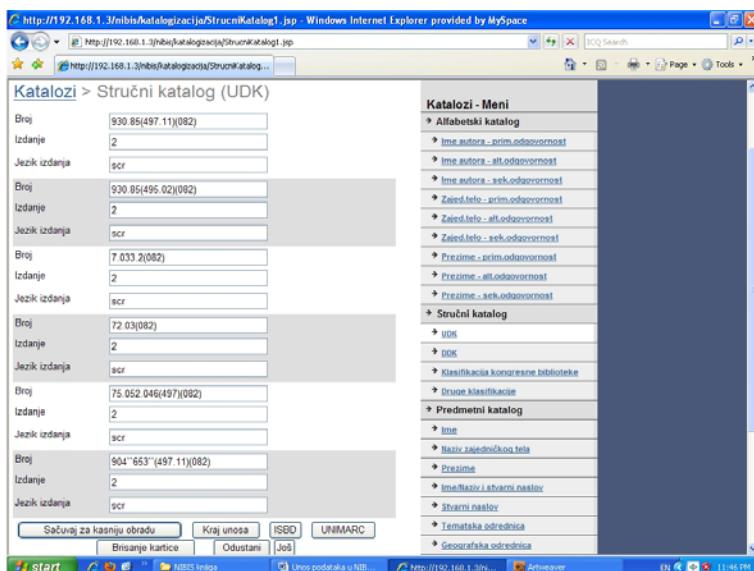
U nastavku rada sa spiska: Katalozi- meni treba kliknuti na link: **Ime autora- sekundarna odgovornost**, što vodi do stranice naslovljene sa: **Alfabetski katalog (ime autora sekundarna odgovornost)**.

Ovde se u polje: **Prvi element unosa** upisuje prezime: Ракоција, a u rpolje koja sledi: **Deo imena koji nije prvi element unosa** beleži se ime: Миша. Naime, u posmatranom slučaju Миша Rakocija je urednik publikacije, što predstavlja sekundarnu odgovornost prema publikaciji.

Kod koji se odnosi na vrstu autorstva je: 340 (urednik), a **Kod za oblik imena**: Unosi se prezime pa ime.

Sa menija: **Stručni katalog** aktivira se link: UDK, čime se otvara stranica za unos brojčanog indeksa za klasifikaciju publikacije po strukama prema Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji.

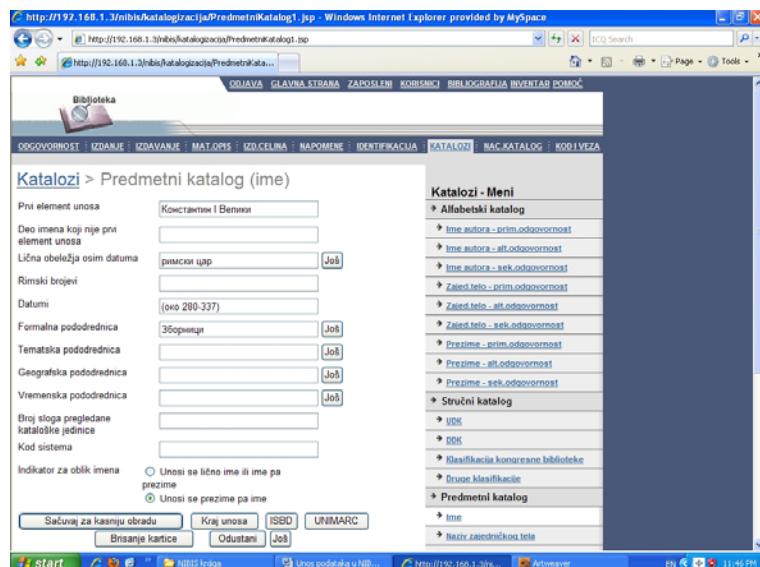

U polje: **Broj** unosi se prvi UDK broj: 930.85(495.02)(082), koji govori da publikacija spada u oblast označenu kao kulturna istorija Vizantije i da je po obliku zbornik radova.

U polje: **Izdanje** unosi se: 2b, (tj. da je korišćeno drugo srednje izdanje UDK tablica).

Pošto publikacija zadire u više oblasti, odnosno naučnih disciplina, neophodno joj je dodeliti još četiri UDK broja da bi se prikazale sve pozicije naučnog tretiranja razmatrane teme, a reč je o zbivanjima u srednjevekovnom Nišu i Vizantiji. U donjem delu ove stranice nalazi se komanda "Još", kojom se ponavljaju sva polja stranice za unos UDK broja. Ovim postupkom unose se ostala četiri UDK broja: 7.033.2(082), sa značenjem: vizantijska srednjevekovna umetnost; 72.03(082), koji označava stilove u razvoju arhitekture (vizantijski); 75.052.046(497)(082), koji označava zidno slikarstvo na Balkanu; 904"653"(497.11)(082), sa značenjem: kulturni (arheološki) ostaci iz srednjeg veka na teritoriji Srbije.

U nastavku rada, sa spiska: **Predmetni katalog** aktivira se link: Ime, što vodi do stranice sa naslovom: **Predmetni katalog (ime)**. Ovde se unose podaci o Konstantinu Velikom, rimskom caru, utemeljitelju hrišćanstva, o kome, između ostalog, ovaj zbornik govori.

U polje: **Prvi element unosa** beleži se: Константин I Велики.
U polje: **Lično obeležje osim datuma** unosi se: римски цар. U polje: **Datumi**, a po pravilima imenske predmetne odrednice, treba upisati godinu rođenja i smrti, međutim kako se one pouzdano ne znaju, u okrugloj zagradi se stavlja: (око 280-337).

Publikacija je po svojoj formi zbornik, jer sadrži više radova raznih autora, pa se u polje: **Formalna pododrednica** unosi reč: Зборници. Kod izreke: **Indikator za oblik imena** klikne se na kružić pored koga стоји (piše): Unosi se lično ime ili ime pa prezime, jer je prvi element unosa bio lično ime cara, Konstantin I Veliki.

Iz menija: Predmetni katalog bira se link: **Tematska odrednica**, pa se otvara stranica sa naslovom: **Predmetni katalog (tematska odrednica)**.

Publikacija koja se ovde prikazuje razmatra više tema iz istorije Vizantije i srednjevekovne istorije ondašnjeg Niša (vizantijsku arhitekturu, umetnost, crkvenu umetnost i zidno slikarstvo i arheološke nalaze iz tog vremena). Ovde postoji ukupno pet predmetnih tematskih odrednica.

Najpre se unosi prva i to u polje: **Prvi element unosa** beleži se: Архитектура, византијска. Na mestu za **formalnu pododrednicu** ispisuje se reč: Зборници. Izdavanjem komande "Još", koja je na dnu ove stranice, otvaraju se nova mesta za unos ostalih predmetnih tematskih odrednica i to sledećim redom:

Na drugoj novootvorenoj istovrsnoj stranici, u polje: **Prvi element unosa** beleži se: Уметност, византијска, a u polje: **Formalna pododrednica** reč: Зборници.

Komandom "Još" otvara se treća istovrsna stranica, a na njoj u polje: **Prvi element unosa** ispisuje se: Зидно сликарство.

Zatim u polja: **Geografska pododrednica** piše se: Србија,
Vremenska pododrednica: Средњи век i **Formalna pododrednica:**
Зборници.

The screenshot displays a library cataloging interface. At the top, there's a navigation bar with links like 'JAVA', 'GLAVNA STRANA', 'ZAPOSLENI', 'KORISNICI', 'BIBLIOGRAFIJA', 'INVENTAR', 'POMOĆ', and 'ODGOVORNOST'. Below this is a main menu with categories: 'IZDANJE', 'IZDAVANJE', 'MATOPS', 'IZDELINA', 'NAPOMENE', 'IDENTIFIKACIJA', 'KATALOZI', 'NAC-KATALOG', and 'KOD IZVEZA'. The current section is 'Katalozi > Predmetni katalog (tematska odrednica)'. The interface includes several input fields for entering cataloging data, such as 'Prvi element unosa' (Arhitektura, vizantijска), 'Formalna pododrednica' (Зборници), 'Tematska pododrednica' (Србија), 'Geografska pododrednica' (Балкански државе), 'Vremenska pododrednica' (Средњи век), 'Broj sloga pregleđane kataloške jedinice' (1), and 'Kod sistema' (empty). There are also dropdown menus for 'Index' and 'pomorva'. At the bottom, there are buttons for 'Sačuvaj za kasniju obradu', 'Kraj unosa', 'ISBD', 'UNIMARC', 'Brisanje kartice', and 'Odustani'. A sidebar on the right is titled 'Katalozi - Meni' and lists various navigation links: 'Alfabetski katalog', 'Ime autora - prim.odgovornost', 'Ime autora - alt.odgovornost', 'Ime autora - sek.odgovornost', 'Zavod.telo - prim.odgovornost', 'Zavod.telo - alt.odgovornost', 'Zavod.telo - sek.odgovornost', 'Prezime - prim.odgovornost', 'Prezime - alt.odgovornost', 'Prezime - sek.odgovornost', 'Stručni katalog', 'UDK', 'DOI', 'Klasifikacija konkretnе biblioteke', 'Druge klasifikacije', 'Predmetni katalog', 'Ime', 'Naziv zajedničkog tela', 'Prezime', 'Ime/naziv i stvarni naslov', 'Stvarni naslov', 'Tematska odrednica', 'Geografska odrednica', 'Vremenska odrednica', 'Formalna odrednica', and 'Dodataće odrednice'.

Klikom na komandu "Još" pojavljuje se četvrta istovrsna stranica na kojoj se u polje **Prvi element unosa** beleži: Црквена

уметност, dok u polja za pododrednice ukucava se, najpre na mesta za **geografsku pododrednicu**: Балканске државе, а на mestu za **formalnu pododrednicu**: Зборници. Коначно, komandom "Још" otvara se peta stranica za tematsku predmetnu odrednicu gde se kao **Prvi element unosa** ispisuje: Археолошки налази, u polje **Geografska pododrednica** beleži se: Србија, a na mestu **Formalna pododrednica** ukucava se: Зборници.

Pošto publikacija prikazuje i kulturnu istoriju srednjevekovne teritorije Ниша, treba sa spiska: Predmetni katalog aktivirati link: **Geografska odrednica**.

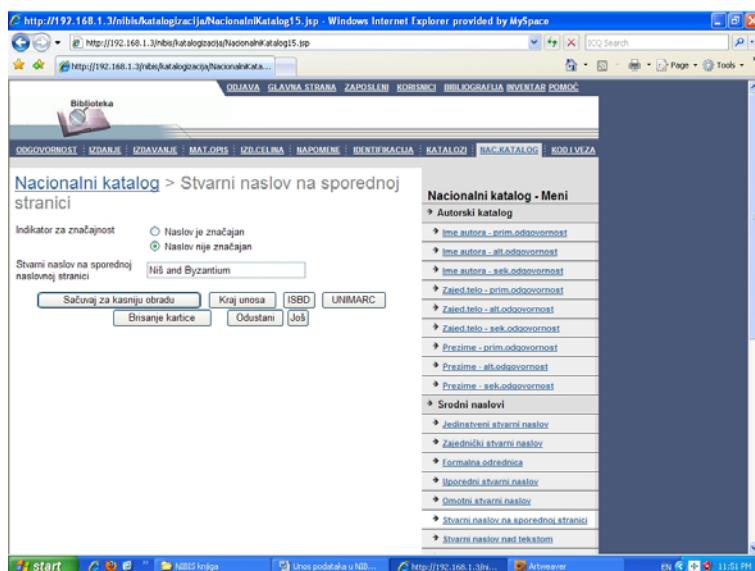

Prvi elemenat unosa- beleži se: Ниш; u polje **Tematska pododrednica**: Културна историја, dok se u polje **Formalna pododrednica** unosi: Зборници.

Stranica **Nacionalni katalog** predviđena je za izbor polja za navođenje neusvojenih oblika individualne i kolektivne odrednice, kao i svih ostalih stvarnih naslova koji pored glavnog stvarnog naslova mogu postojati na raznim mestima publikacije, ali takođe i za

evidentiranje neusvojenih oblika predmetnih odrednica, pri čemu svaki od navedenih podataka može biti predmet interesovanja za pretragu od strane korisnika bibliotečke građe. Na taj način, ova stranica je ekvivalent uputno-informativnog sistema linijskog alfabetorskog i predmetnog kataloga.

Publikacija, koja se kao primer razmatra, sadrži elemente koji se unose u nacionalni katalog i to: Stvarni naslov na sporednoj naslovnoj stranici i neusvojene oblike predmetnih odrednica.

Klikom na link: Nacionalni katalog, otvara se stranica sa naslovom: **Nacionalni katalog- meni**, koji pruža spisak za izbor elemenata unosa, a on se sastoji iz tri grupe podataka naznačenih naslovima: 1) Autorski katalog; 2) Srodni naslovi i 3) Predmetni katalog.

Sa segmenta spiska naslovljenog nazivom: **Srodni naslovi** treba izabrati link: **Stvarni naslov na sporednoj nalovnoj stranici**, koji otvara istoimenu stranicu. Na njoj je najpre objašnjenje: **Indikator za značajnost**, sa čije su desne strane, u vertikalnom rasporedu, dva

kružića sa tumačenjima; kraj gornjeg: Naslov je značajan, a kraj donjeg: Naslov nije značajan, a čija je svrha da ukaže da li sporedni stvarni naslov treba da bude ili ne odrednica sporedne kataloške jedinice. Ovde treba kliknuti na dugme: Naslov nije značajan.

Na ovoj stranici sledi polje: **Stvarni naslov na sporednoj naslovnoj strani** i tu se unosi: Niš and Byzantium.

Sa spiska: Nacionalni katalog- meni, odnosno njegovog segmenta Predmetni katalog, treba aktivirati link: **Ime**, što vodi do stranice: **Nacionalni katalog- ime**.

The screenshot shows a Windows Internet Explorer window with the URL <http://192.168.1.3/nibis/katalogizacija/NacionalniKatalog23.jsp>. The title bar says "Nacionalni katalog > Ime". The main content area has a form with fields for first name, middle name, date of birth, death date, and other personal details. A sidebar on the right lists menu items related to author names. At the bottom, there are buttons for saving, exiting, and printing.

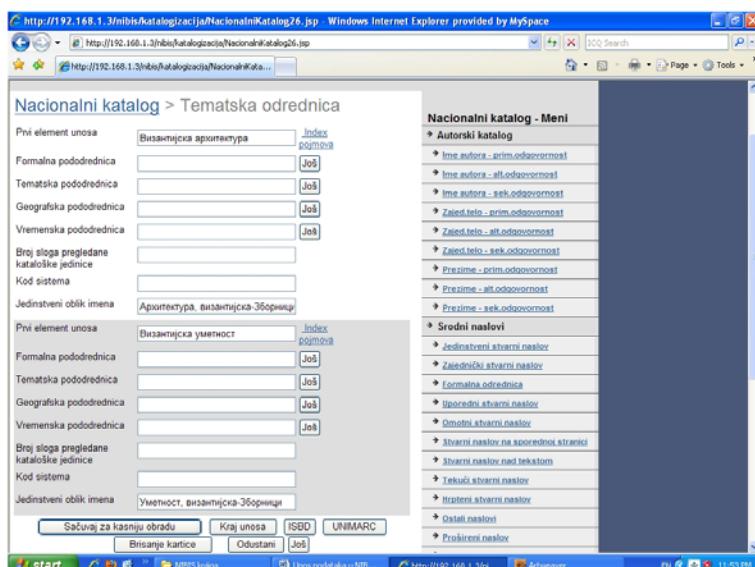
Na njoj je polje: **Prvi element unosa** u koje se beleži originalni latinski oblik imena Cara Konstantina Velikog, koji glasi: Flavius Valerius Constantinus Magnus. U polje **Lična obeležja osim datuma** unosi se: римски цар, a u polje: **Datumi**- godine rođenja i smrti u okrugloj zagradi: (око 280-337).

Na donjem delu stranice smešteno je polje: **Jedinstveni oblik imena**, u koje se unosi usvojen oblik ličnog imena (personalne

predmetne odrednice) Cara Konstantina Velikog, sa pododrednicom: Константин I Велики, римски цар (око 280-337)- Зборници.

Pri samom dnu stranice je: **Indikator za oblik imena** i tu treba kliknuti na kružić kraj koga je objašnjenje: Unosi se ime pa prezime, jer je to uobičajen redosled unosa sastavnih delova imena carskih velikodostojnika.

Sa spiska: Nacionalni katalog- meni, odnosno njegov del: Predmetni katalog, klikom se izabira link: **Tematska odrednica**, čime se otvara stranica naslovljena sa: **Nacionalni katalog-tematska odrednica**. U zapisu razmatranog primera (publikacije), postoje neusvojeni oblici za dve tematske odrednice, a upravo je ova stranica predvidjena za njihovo evidentiranje.

Na ovoj stranici, prvo po redu je polje: **Prvi element unosa**, gde se beleži: Византијска архитектура. Na donjem delu stranice je mesto za unos usvojene odrednice: **Jedinstveni oblik**, gde se beleži: Архитектура, византијска- Зборници. Klikom na komandu "Još" otvara se nov istovrsni odeljak za unos neusvojenog oblika druge

tematske predmetne odrednice. U polje: **Prvi element unosa** ispisuje se neusvojen oblik: Византијска уметност, a u polje **Jedinstven oblik-** usvojena odrednica: Уметност, византијска- Зборници.

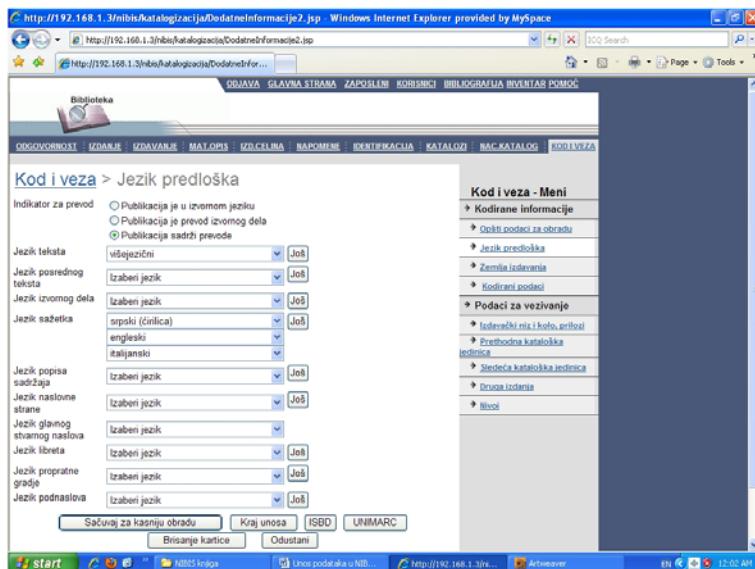
Iz gornjeg horizontalnog menija, u nastavku rada, treba kliknuti na naziv: **Kod i veza**, što vodi do istoimene naslovne stranice, a na njoj, na vrhu desne kolone, stoji formulacija: **Kod i veza- meni**. On sadrži dve nezavisne grupe podataka.

Iz prve grupe naslovljene sa: **Kodirane informacije**, kliknuti na link: **Opšti podaci za obradu**. Pojavljuje se istoimena stranica.

The screenshot shows a web interface for managing publication codes. The main area contains fields for 'Godina izdavanja 1' (2009), 'Godina izdavanja 2' (empty), 'Kod za nazenu' (empty), 'Kod službene publikacije' (empty), 'Kod modifikovanog zapisa' (empty), 'Kod za transliteraciju' (empty), 'Skup znakova' (empty), 'Dodatni skup znakova' (empty), and 'Pismo stvarnog naslova' (empty). Below these are buttons for 'Sačuvaj za kasniju obradu', 'Kraj unosa', 'ISBN', and 'UNIMARC'. A sidebar on the right lists navigation links under 'Kod i veza - Meni': Kodirane informacije, Opšti podaci za obradu, Jezik predefinisan, Zemlja izdavanja, Kodirani podaci, Podaci za vezivanje, Izdavački niz i kolo, prilozi, Prethodna katalogička jedinica, Slediće katalogička jedinica, Druga izdania, and Nitro.

Ispod samog naslova stranice stoji: **Oznaka godine izdavanja** za koju je predviđeno deset mogućnosti u vezi sa vremenskim relacijama izlaženja, odnosno izdavanja publikacije. U posmatranom primeru treba kliknuti na kružić sa objašnjnjem: Omeđena publikacija završena prilikom izdavanja ili izdata unutar jedne kalendarske godine. Zatim, u polje predviđeno za godinu izdavanja publikacije: **Godina izdavanja 1**, treba uneti: 2004. Iz menija: **Pismo stvarnog naslova**, bira se: cirilica, srpska.

Iz spiska: Kod i veza-meni, klikom se bira: **Jezik predloška**, čime se otvara istoimeno naslovljena stranica.

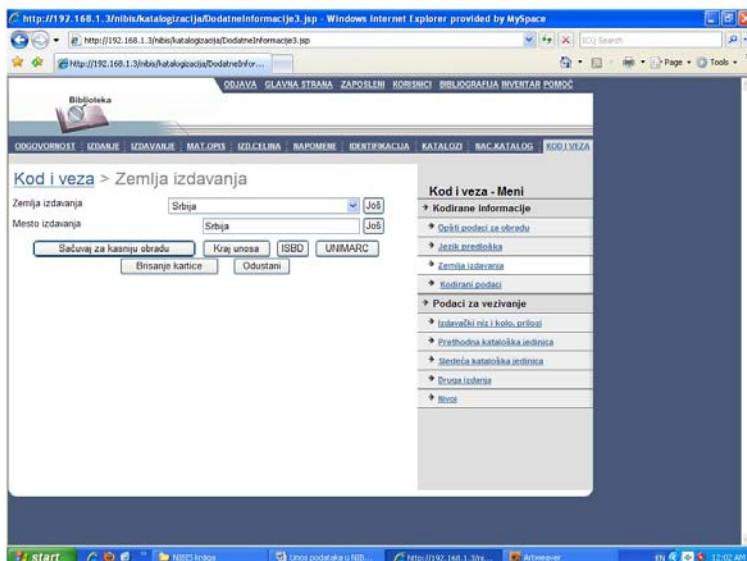
Na njenom početku je najpre: **Indikator za prevod**, gde se nalaze, u vertikalnom nizu, tri kružića sa objašnjenjima smeštenim sa desne strane svakog od njih. Kraj prvog kružića stoji: Publikacija je u izvornom jeziku, kraj drugog: Publikacija je prevod izvornog dela i kraj trećeg kružića: Publikacija sadrži prevode. Za posmatrani primer treba kliknuti na kružić sa objašnjenjem: **Publikacija sadrži prevode**. Ovako formulisana izreka ukazuje da knjiga (tj. zbornik radova), pored tekstova datih na originalnom jeziku (jeziku na kome su stvorenii, tj. nastali), sadrži i prevedene tekstove sa drugih jezika. To može da znači da je isti tekst uporedo dat na originalnom jeziku i preveden na drugi jezik u istoj publikaciji, ali i da su neki tekstovi dati na originalnom jeziku, a neki drugi prevedeni sa originalnog jezika takođe sakupljeni u istoj publikaciji.

Sledeći meni na stranici Jezik predloška je: **Jezik teksta** i on puža spisak jezika od kojih se bira onaj na kome je publikacija izašla.

U razmatranom primeru treba izabrati opciju: **više jezični**, jer je tekst publikacije, odnosno referati u njoj, na više od tri jezika, uključujući i srpski jezik.

Naredni meni na ovoj stranici je: **Jezik sažetka** i on nudi jezike na kome su dati rezime. U primeru koji se prikazuje, knjiga, tj. zbornik radova, sadrži rezimee na srpskom, engleskom i italijanskom jeziku. Rezimei na sva tri jezika evidentiraju se tako što se iz menija izabere jezik rezimea, pa se, budući da je meni ponovljiv, komandom "Još" otvara mesto za rezime na sledećem jeziku. Ovaj postupak se ponavlja dok se svi jezici rezimea ne registruju (evidentiraju).

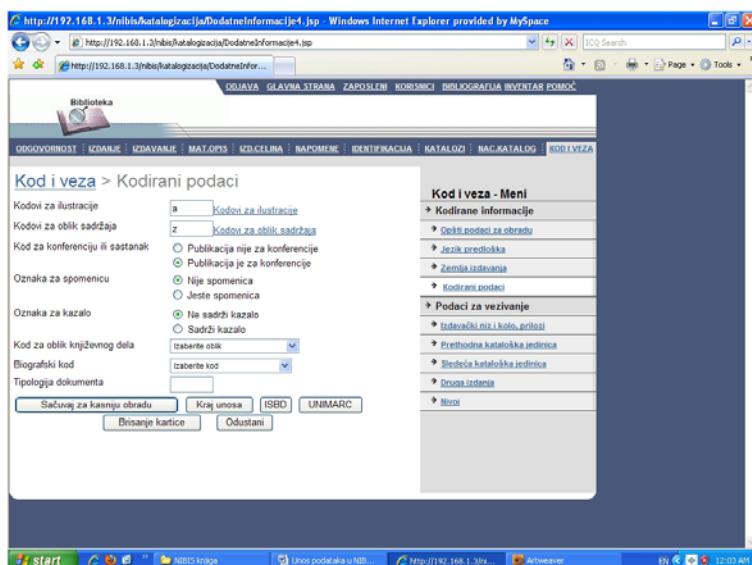
Iz spiska: Kod i veza- meni, levim klikom miša se otvara stranica sa naslovom: **Zemlja izdavanja**.

U gornjem delu, jedan iznad drugog, smeštena su dva iskaza: **Zemlja izdavanja** i **Mesto izdavanja**. Prvi je naziv menija za izbor zemlje u kojoj je publikacija izdata i nudi unapred određen niz (spisak) zemalja. U posmatranom primeru treba izabrati: Srbija. Drugi podatak na ovoj stranici, označen iskazom: Mesto izdavanja je

naziv polja i tu sam katalogizator ispisuje naziv republike ili pokrajine u kojoj je publikacija izdata ili štampana. Razmatrani primer diktira (nalaže) da se u ovo polje unese: Srbija.

Zatim se sa spiska Kod i veza- meni bira link: **Kodirani podaci**.

Prvi po redu je meni sa nazivom: **Kodovi za ilustracije**, koji daje spisak raznih vrsta ilustrativnih priloga, od kojih je svaki označen slovom abecede. Meni se zatvori, a slovo koje označava izabrani ilustrativni prilog unosi se u polje. Za razmatrani primer unosi se slovo: a, koje označava da je publikacija ilustrovana.

Sledeći je meni sa nazivom: **Kodovi za oblik sadržaja**, čija aktivacija pruža spisak raznih formi sadržaja publikacije, od kojih je svaka označena jednim slovom abecede. Vizuelno se odabere kojoj vrsti sadržaja sa spiska knjiga pripada, pa se zatvori meni i sa slovne tastature unese u polje abecedna oznaka vrste oblika sadržaja. Za razmatranu publikaciju unosi se abecedno slovo: Z (zet), koje znači: Ostali oblici sadržaja, jer knjiga ne pripada ni jednoj konkretno ponuđenoj formi sadržaja sa spiska.

Na ovoj stranici sledi izreka: **Kod za konferenciju ili sastanak** i pored nje su vertikalno postavljena dva kružića, sa objašnjenjima uz prvi: Publikacija nije za konferencije, a uz drugi: Publikacija je za konferencije. U prikazanom slučaju reč je o publikaciji koja predstavlja zbornik radova sa naučnog skupa: "Niš i Vizantija", radi čega treba markirati kružić označen sa: Publikacija je za konferencije.

Naredna je izreka: **Oznaka za spomenicu**, pored koje su dva vertikalno postavljena kružića sa objašnjenjima, uz prvi: Nije spomenica i uz drugi: Jeste spomenica. Razmatrana publikacija nije spomenica, pa se to evidentira markiranjem odgovarajućeg kružića.

Podatak koji sledi na ovoj stranici označen je izrekom: **Oznaka za kazalo** (registar), pred koje su vertikalno postavljena dva kružića sa objašnjenjima, uz prvi: Ne sadrži kazalo i uz drugi: Sadrži kazalo. U razmatranom prikazanom primeru treba markirati kružić sa oznakom: Ne sadrži kazalo, jer u publikaciji ne postoji registar.

Naredni podatak za unos na ovoj stranici je: **Kod za oblik književnog dela**. To je meni koji, aktiviran klikom miša, pruža spisak književnih rodova, sa kojeg, ako publikacija sadrži književno delo, treba izabrati kome književnom rodu pripada. U posmatranom primeru publikacija nije književni tekst, pa se iz menija ta opcija bira.

Biografski kod sledeći je za unos na ovoj stranici. Ovaj meni pruža spisak vrsta biografija, ukoliko obrađivana publikacija spada u biografije. Posmatrana publikacija nije biografija, ali sadrži neke biografske podatke, pa treba kliknuti na opciju: Sadrži biografske informacije.

Rad na ovoj stranici, kao i na svim prethodnim karticama, završava se aktivacijom komande: Sačuvaj za kasniju obradu.

Ovim su iscrpljeni svi podaci neophodni za bibliografski opis prikazivane publikacije pa treba izdati komandu: **Kraj unosa**, čime se zapis zatvara.

Bibliografski unos publikacije individualnog autora

Treći primer za prikaz je publikacija čiji glavni stvarni naslov glasi: Postanak vrsta pomoću prirodnog odabiranja ili održavanje povlađivanih rasa u borbi za život, a čiji je autor Čarls Darwin. ISBD ispis ove knjige ima sledeći oblik:

575.8

ДАРВИН, Чарлс

Postanak vrsta pomoću prirodnog odabiranja ili održavanje povlađivanih rasa u borbi za život / Čarls Darwin ; [preveo s engleskog Nedeljko Divac]. - Niš : Niški kulturni centar, 2004 (Niš : Punta). - 668 str. ; 20cm

Prevod dela: The origin of Species / Charles Darwin. - Kor. i hrpt.
stv. nasl.: Postanak vrsta. - Tiraž 500. - Rečnik glavnih naučnih izraza
upotrebljenih u ovoj knjizi: str. 649-668.
ISBN 86-83505-21-9 (karton)

- a) Еволуција-Филогенија
- b) Еволуција-Дарвинова теорија

Najpre treba pretražiti bazu ranije unetih monografskih publikacija, da se ne bi ponovio unos iste knjige.

Klikom miša sa glavne strane izabrati aktivnost:
Administracija bibliografskih jedinica.

Otvara se stranica naslovljena sa: **Bibliografska obrada** na kojoj su dva polja: **Obrada bibliografske jedinice** i **Izbor tipa građe**. Klikom miša aktivira se prvi naziv i otvara se meni sa četiri opcije. U primeru unosa knjige koji se razmatra, treba birati opciju: **Unos novog zapisa**. Zatim, sa padajućeg menija: Izbor tipa građe svih predviđenih tipova bibliotečke građe, bira se izraz: **Monografske publikacije**.

Aktivira se komanda: **Nastavi**, koja daje tabelu za pretraživanje radi provere da li je knjiga već uneta, što je već učinjeno.

Dugme: **Dalje**, smešteno na dnu tabele, vodi do stranice za unos prvog polja kataloškog opisa, u čijem zaglavlju (pri vrhu strane) stoji naziv: **Naslov i odgovornost**.

The screenshot shows a Windows Internet Explorer window displaying a cataloging form. The URL in the address bar is <http://192.168.1.3/nibis/katalogizacija/ACTIONKatalogizacija.jsp>. The page title is "Naslov i odgovornost". The form fields include:

- Glavni stvari naslov:** Postanak vrsta pomoću prirodnog odabiranja ili održavanje. This field is highlighted with a red border.
- Opšta oznaka građe:** A list of checkboxes for different types of publications, including Monografske publikacije (selected), Periodičke publikacije, Kartografska građa, Stara i retka knjiga, Muzikalije, Vizuelna projekcija, and Clanci i drugi sastani delovi.
- Glavni stvari naslov drugog autora:** A text input field containing "Carla Datin".
- Uporedni stvari naslov:** A text input field.
- Podnaslov:** A text input field.
- Pri podatak o odgovornosti:** A text input field containing "Carla Datin".
- Sledeći podatak o odgovornosti:** A text input field containing "[prevo sa engleskog Nedelic Dvac]."
- Oznaka dela:** A text input field.
- Stvari naslov dela:** A text input field.
- Oznaka sveska:** A text input field.
- Naslov nije značajan:** A radio button.
- Naslov je značajan:** A radio button.
- Sačuvaj za kasniju obradu:** A button.
- Kraj unosa:** A button.
- ISBD:** A button.
- UNIMARC:** A button.
- Brisanje kartice:** A button.
- Oduzeti:** A button.

To the right of the form, there is a large text area with instructions in two columns:

ISBD(M)-Područje 1
UNIMARC-Pojce 200

Stvari naslov i podaci o odgovornosti

Sadrži glavni stvari naslov, opštu
oznaku građe, podnaslov, uporedni
stvari naslov, uporedni podnaslov,
podatke o odgovornosti i elemente
prvog podatka u katalogučkom opisu
publikacije. Osim glavnog
naslova u ovom podoručju sadržano
samo stanični radovi sa zajedničkim
nadređenim stvariim naslovom ili bez
njega.

Glavni stvari naslov se smatra
značajnim kod anoničnih publikacija i
kad je za stvari naslov potrebno
izraditi spondu katalošku jedinicu. U
ostalim slučajevima smatra se da
glavni stvari naslov nije značajan.

Prvo polje na ovoj stranici označeno je izrazom: **Glavni stvari naslov**, gde se upisuje: Postanak vrsta pomoću prirodnog odabiranja ili održavanje povlađivanih rasa u borbi za život.

Ispod ovog elementa naveden je izraz: **Opšta oznaka građe** sa ponuđenim spiskom predviđenih tipova bibliotečke građe, a uz svaki

od njih smešten je kvadratić. U cilju izbora, u ovom slučaju treba markirati: Monografske publikacije.

Naredno je polje: **Prvi podatak o odgovornosti**. Ovde se beleži naziv individualnog autora: Ćarls Darwin.

Sledi polje: **Sledeći podatak o odgovornosti** u koje se unose podaci o sekundarnoj odgovornosti. U posmatranom primeru radi se o prevodiocu dela sa originala na engleskom jeziku, pa se beleži u uglastoj zagradi (jer podatak nije preuzet sa naslovne strane): [preveo s engleskog Nedeljko Divac].

Pri dnu ove prve stranice opisa postoje dva kružna dugmeta označena izrazima: **Naslov nije značajan** i **Naslov je značajan**. U primeru čiji se unos prati odrednica je individualni autor, pa treba kliknuti na dugme: Naslov nije značajan.

Po završetku unosa (evidentiranja) podataka na prvoj kartici, kao i na svim ostalim karticama, bira se dugme u kome je upisan izraz: Sačuvaj za kasniju obradu.

Rad se produžava izborom, područja: **Izdavanje**, čime se otvara istoimena stranica.

Http://192.168.1.3/nibus/katalogizacija/izdavanje.jsp - Windows Internet Explorer provided by MySpace

Biblioteka

ODGOVORNOST : IZDANJE : **IZDAVANJE** : MAT.OPIS : IZD.CELINA : NAPOMENE : IDENTIFIKACIJA : KATALOZI : NAC.KATALOG : KOR.IZVEZA

Izdavanje

Mesto izdavanja: Niš

Izdavač: Niški kulturni centar

Godina izdavanja: 2004

Mesto štampanja: Niš

Adresa štampera:

Naziv štampera: Punta

Godina štampanja:

ISBD(M) - Područje 4
UNIMARC - Polje 210

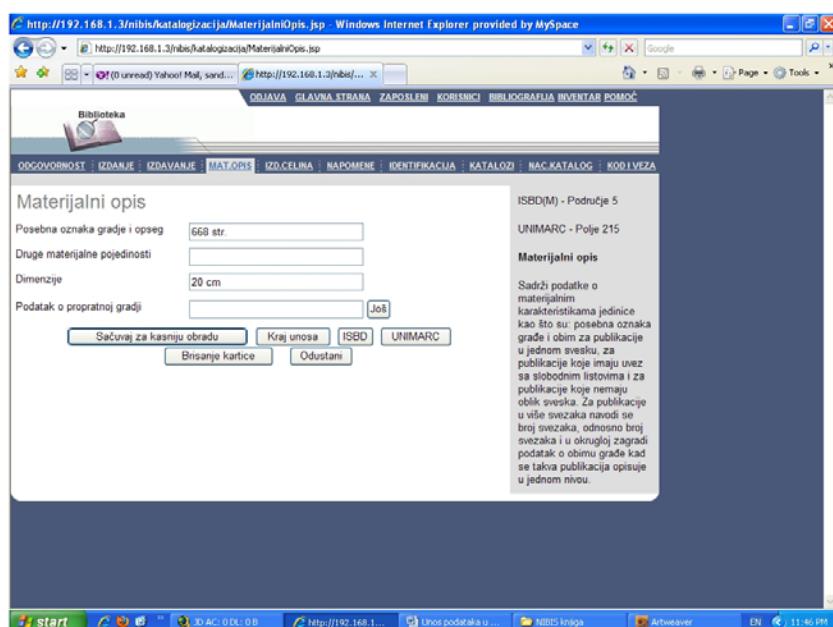
Izdavanje

Sadrži podatke o izdavaču i štampanu publikaciju, i odgovarajuća mesta i godine izdavanja i štampanja.

Sačuvaj za kasniju obradu Kraj unosa ISBN UNIMARC
 Brisanje kartice Odustani

Na njoj postoje polja: **Mesto izdavanja** gde se unosi: Niš, potom: **Naziv izdavača** gde se unosi: Niški kulturni centar, pa zatim slede polja: **Godina izdavanja** gde se beleži: 2004, **Mesto štampanja** gde se unosi: Niš i konačno **Naziv štampara** gde se upisuje. Punta.

U produžetku rada na unosu bibliografskog zapisa bira se naredna stranica: **Materijalni opis**.

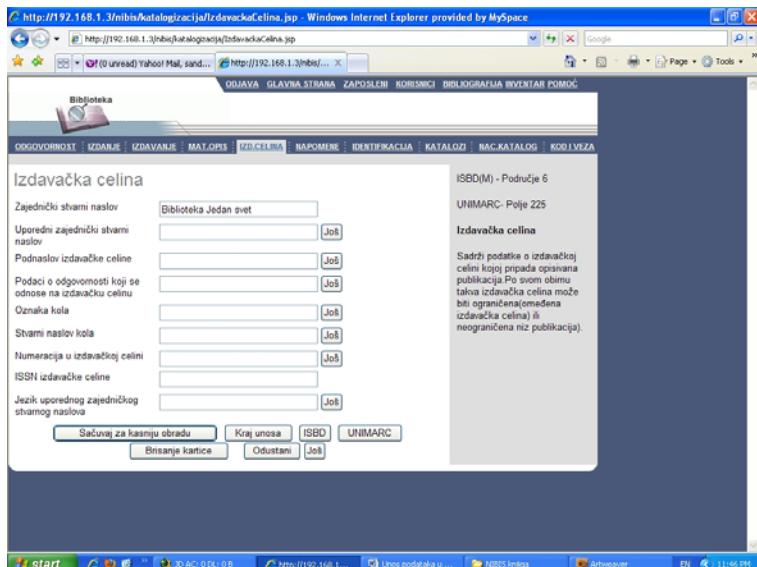
Na ovoj stranici prvo predviđeno polje je: **Posebna oznaka građe i opseg**, u koje se beleži: 668 str.

Drugo po redu je polje: **Druge materijalne pojedinosti** koje je određeno za registrovanje ilustrativnih priloga i tu se ne beleži ništa, jer knjiga nije ilustrovana.

Treće polje je označeno sa: **Dimenziye** i tu se unosi visina hrpta knjige: 20 cm.

Sada sledi stranica: **Izdavačka celina**, koja se aktivira klikom miša na odgovarajući link, pa se pojavljuju polja za unos podataka.

U polje označeno sa: **Zajednički stvarni naslov izdavačke celine**, sa publikacije se unosi naziv: Biblioteka Jedan svet.

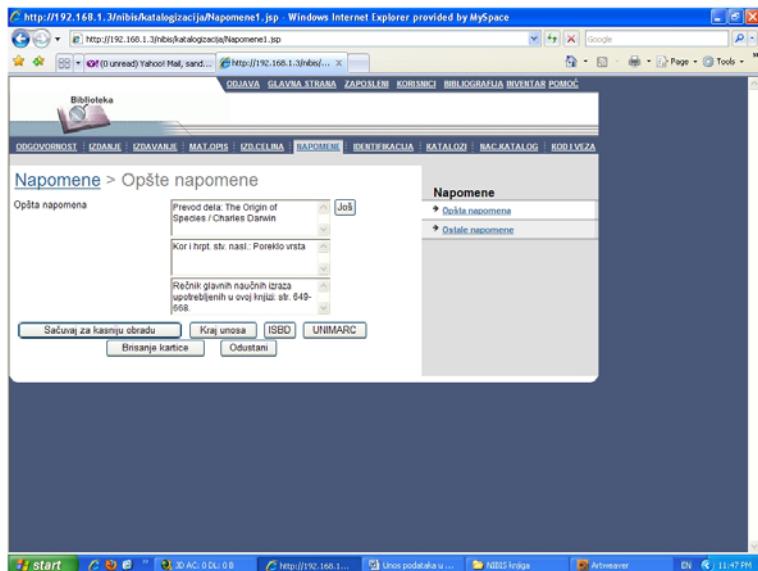

Naredna je stranica: **Napomene**, u koju se ulazi klikom na njegov naziv smešten na vrhu stranice.

Tu program nudi dve grupe napomena označene izrazima: opšte i ostale. Klikom na izraz: **Opšte napomene** otvara se stranica naslovljena istim imenom

Na njoj je polje koje se komandom "Još" može ponavljati i služi za unos raznih napomena iz ove grupe.

Razmatrana publikacija je prevod sa originala na engleskom jeziku, pa se kao prva napomena navodi **Napomena o prevodu**, što podrazumeva unos stvarnog naslova originala sa podatkom o autoru dela iza naziva, odeljeni međusobno simbolom: razmak, kosa crta, razmak, a ispred ove celine ispisuje se izreka: Prevod dela, iza koje je dvotačka, što sve skupa izgleda ovako: Prevod dela: The Origin of Species / Charles Darwin.

Na razmatranoj publikaciji (knjizi) postoji na koricama i hrptu **varijanta glavnog stvarnog naslova** na istom jeziku i pismu kao glavni stvari naslov, sa sličnim značenjem, ali iskazan drugim rečima. Komandom "Još" otvara se mesto za unos napomene iz iste grupe, pa se u njega evidentira ovaj stvari naslov, uz prethodnu izreku odeljenu dvotačkom od njega koja ukazuje gde se on nalazi. To izgleda ovako: Kor. i hrpt. stv. nasl.: Poreklo vrsta.

Komandom "Još" otvara se treće mesto za unos istovrsne, tj. opšte **Napomene o tiražu** i upisuje: Tiraž 500.

Istim postupkom otvara se i četvrti mesto, gde se beleži **Napomena o dodatku uz sadržaj**: Rečnik glavnih naučnih izraza upotrebljenih u ovoj knjizi: str. 649-668.

Bibliografski unos nastavlja se klikom na polje za identifikaciju, pri čemu se otvara istoimena stranica: **Identifikacija**.

Na ovoj stranici nalaze se oznake za aktivaciju unosa ISBN broja, kao i oznaka za aktivaciju identifikatora sloga. Aktivacijom linka za evidentiranje **ISBN broja** otvara se mesto za njegov unos, gde se upisuje: 86-83505-21-9.

The screenshot shows a Windows Internet Explorer window with the URL <http://192.168.1.3/nbis/katalogizacija/identifikacija2.jsp>. The page title is "Identifikacija > ISBN". The main form contains fields for ISBN broj (86-83505-21-9), ISBN objašnjenje (karton), Ustroj nabočke, Pogrešan broj, and several buttons: Sačuvaj za kasniju obradu, Kraj unosa, ISBN, UNIMARC, Brisanje kartice, Odustani, and Još. To the right is a sidebar titled "Identifikacija" with links: ISBN, Identifikator sloga, and Fizički izved.

Ispod njega je polje označeno sa: **ISBN objašnjenje** u koje se, u okrugloj zagradi, beleži skraćenica: (broš.), koja označava da je povez knjige broširan.

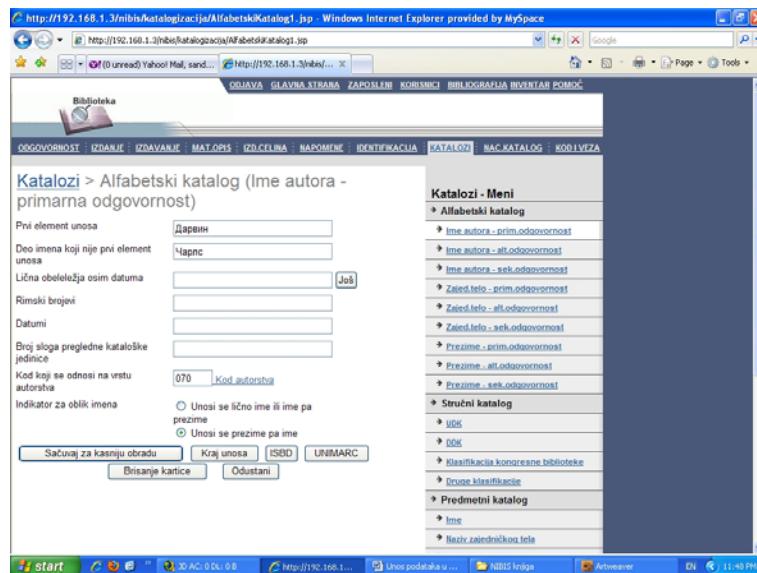
U nastavku rada otvara se link: **Identifikator sloga**.

The screenshot shows a Windows Internet Explorer window with the URL <http://192.168.1.3/nbis/katalogizacija/identifikacijaSloga.jsp>. The page title is "Identifikacija > Identifikator sloga". The main form contains dropdown menus for Stanje sloga (opravljeni slog), Vrsta sloga (teksturna građa, štampana), Bibliografski nivo (omentljena publikacija), Hjerahijski nivo (nema hjerahijskog odnosa), Potpunost sloga (potpun nivo), and Oblik kataloškog opisa (ekst u potpunom ISBN osliku). Below these are buttons: Sačuvaj za kasniju obradu, Kraj unosa, ISBN, UNIMARC, Brisanje kartice, Odustani, and Još. To the right is a sidebar titled "Identifikacija" with links: ISBN, Identifikator sloga, and Fizički izved.

Iz menija: **Stanje sloga** bira se opcija: prvi unos. Iz menija: **Vrsta sloga** bira se opcija: Tekstualana građa štampana. Iz menija: **Hijerarhijski nivo** bira se opcija: nema hijerarhijskog odnosa. Iz menija: **Potpunost sloga** određuje se izreka: Potpun nivo. Iz menija označenog formulacijom: **Oblik kataloškog opisa** selektuje se opcija: Slog u potpunom ISBD obliku.

U nastavku unosa podataka link: **Katalozi** otvara stranicu: **Katalozi- meni**, na kojoj je spisak mogućnosti za izbor odrednice alfabetiskog kataloga, a date su i mogućnosti za unos alternativnih i sekundarnih podataka o odgovornosti.

Publikacija koja se razmatra je delo individualnog autora, pa se zato sa stranice: Katalozi- meni, odnosno podmenija: Alfabetiski katalog, klikom miša na link: **Ime autora- primarna odgovornost** otvara istoimena stranica.

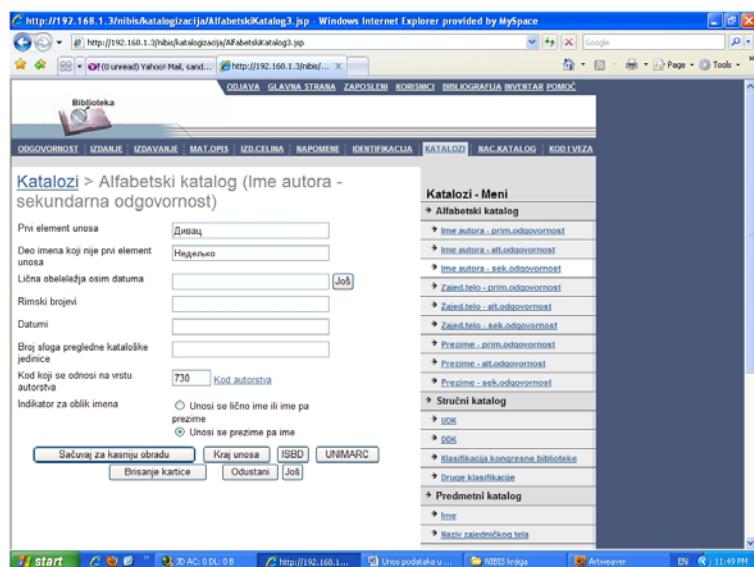

Na njoj, u polje: **Prvi element unosa**, upisuje se: Дарвин, a u polje: **Deo imena koji nije prvi element unosa**: Чарлс.

Iz menija: **Kod koji se odnosi na vrstu autorstva** koji, aktiviran klikom miša, otvara spisak vrsta autorstava izražen brojčanim oznakama i jezičkim objašnjenjima uz svako od njih, bira se: 070, što ima značenje- autor.

Sledi **Indikator za oblik imena**, pored koga su dva kružića vertikalno postavljena jedan iznad drugog. Pored prvog стоји тumačenje: Unosi se lično ime ili ime pa prezime, a pored drugog: Unosi se prezime pa ime i taj kružić treba markirati, jer je prezime prvi element unosa.

Podatak o prevodiocu publikacije, Nedeljku Divcu, koji spada u sekundarnu odgovornost, unosi se na stranicu: **Ime autora - sekundarna odgovornost**.

Po njenom otvaranju u polje: **Prvi element unosa** upisuje se: Дивац, а u polje: **Deo imena koji nije prvi element unosa:** Недељко.

Klikom na link: **Kod koji se odnosi na vrstu autorstva** otvara se spisak brojčanih oznaka autorstva iz koga se klikom bira broj: 730, koji ima značenje- prevodilac.

Zatim sledi: **Indikator za oblik imena**, pored koga su dva kružića, a ovde treba markirati onaj sa tumačenjem: Unosi se prezime pa ime.

Sa menija: **Stručni katalog** aktivira se link: **UDK**, čime se otvara stranica za unos brojčanog indeksa za klasifikaciju publikacije po strukama prema univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji.

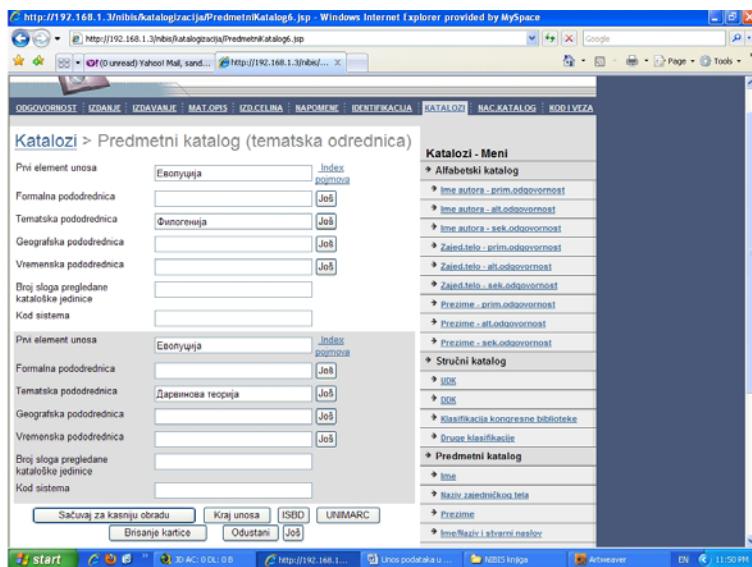

U polje: **Broj** unosi se UDK broj: 575.8, koji knjigu klasificuje (svrstava) u oblast biologije koja proučava evoluciju živog sveta, poreklo vrsta i filogeniju.

Izdanje je polje u koje se unosi izdanje korišćenih UDK tablica: 2b, što ukazuje da je reč o drugom, srednjem (b) izdanju.

U polje: **Jezik izdanja** navodi se: scr, što znači da je za klasifikaciju publikacije upotrebljeno srpskohrvatsko izdanje UDK tablica.

U nastavku rada, sa spiska (menija): **Predmetni katalog** aktivira se link: Tematska odrednica, čime se otvara stranica sa naslovom: **Predmetni katalog (tematska odrednica)**.

Na ovoj stranici, u polje obeleženo sa: **Prvi element unosa**, ispisuje se: Еволуција, jer je tema publikacije postepeni razvoj, postanak višeg i složenijeg iz nižeg i prostijeg, postanak novih biljnih i životinjskih vrsta iz ranijih, putem prirodnog odabiranja.

U polje označeno sa: **Tematska pododrednica** ispisuje se pojam: Филогенија, čime se tematski precizira da je reč o evoluciji biljnih i životinjskih vrsta na Zemlji. Zatim se na dnu stranice za predmetnu tematsku odrednicu klikom na komandu "Još" aktivira novo mesto za istu vrstu odrednice.

Zapravo, publikacija predstavlja izvornu Darwinovu teoriju o postanku vrsta, pa se na ovoj novootvorenoj istovrsnoj stranici u polje: **Prvi element unosa** ispisuje: Еволуција, a u polje: **Tematska pododrednica**: Дарвинова теорија.

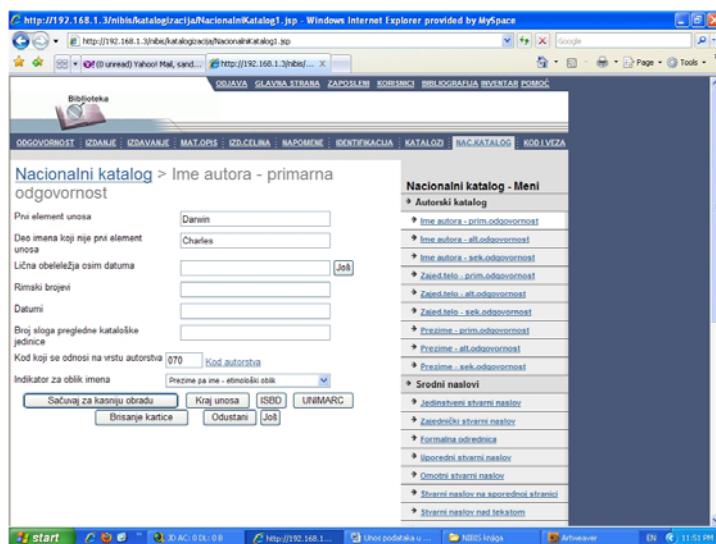
Stranica **Nacionalni katalog** sadrži meni (spisak) predviđen za izbor mesta za unos neusvojenih oblika individualnog i kolektivnog autora, ostalih stvarnih naslova, koji na knjizi postoje osim glavnog stvarnog naslova, kao i neusvojenih oblika predmetnih odrednica.

Publikacijacija, koja se kao primer prikazuje, sadrži elemente koji se unose u nacionalni katalog i to: oblik imena autora knjige dat u engleskom originalu, oblik glavnog stvarnog naslova u originalu na engleskom jeziku i varijantu glavnog stvarnog naslova (tj. sporedni stvarni naslov na istom jeziku i pismu kao glavni stvarni naslov, ali iskazan drugim rečima), koji se ne nalazi na naslovnoj stranici.

Klikom na link: Nacionalni katalog, otvara se stranica: **Nacionalni katalog- meni**, koja pruža spisak za izbor elemenata unosa, a on se sastoji iz tri grupe podataka naznačenih nazivima:

1) Autorski katalog; 2) Srodni naslovi i 3) Predmetni katalog.

Sa segmenta: Autorski katalog treba aktivirati link: Ime autora primarna odgovornost, čime se otvara stranica sa nazivom u zaglavlju: **Nacionalni katalog- ime autora- primarna odgovornost**, gde treba uneti ime autora na engleskom originalu.

U polje označeno sa: **Prvi element unosa** beleži se: Darwin, a u polje: **Deo imena koji nije prvi element unosa**: Charles.

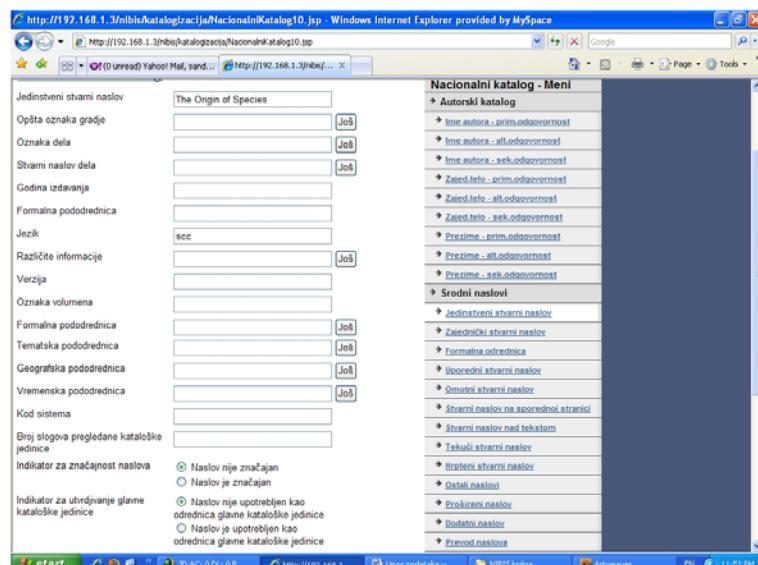
Klikom na link: **Kod koji se odnosi na vrstu autorstva** pojavljuje se spisak brojčanih oznaka autorstava iz koga se bira: 070, sa značenjem "autor".

Potom sledi **Indikator za oblik imena**, čijom aktivacijom se otvara meni sa spiskom oblika imena, čiji su kriterijumi: redosled imena i prezimena pri unosu, etimološki oblik i fonetski oblik, pravo ime ili pseudonim, višečlano ime, ime u vidu skraćenice. Spisak u celini glasi: Lično ime ili ime pa prezime-etimološki oblik; Lično ime ili ime pa prezime-fonetski oblik; Lično ime ili ime pa prezime-pseudonim; Prezime pa ime-etimološki oblik; Prezime pa ime-fonetski oblik; Prezime pa ime-pseudonim; Dvostruko ime autora;

- Akronom; Ostalo.

Ovde treba izabrati opciju: Prezime pa ime- etimološki oblik.

Sa spiska naslovljenog sa: **Srođni naslovi** treba kliknuti na link: **Jedinstveni stvarni naslov**, nakon čega se pojavljuje istim nazivom naslovljena strana.

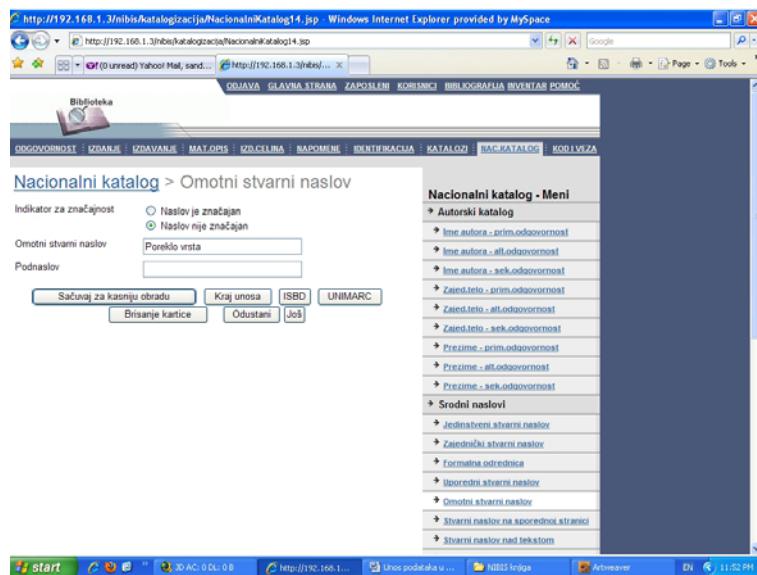

Na njoj je polje: **Jedinstveni stvarni naslov** u koje se unosi glavni stvarni naslov u originalu na engleskom jeziku: The Origin of Species.

U polje : **Jezik** beleži se skraćenica: scc. Sledi izraz: **Indikator za značajnost naslova**, pored koga su dva vertikalno postavljena kružića. Kraj prvog je objašnjenje: Naslov nije značajan, a kraj drugog: Naslov je značajan i ovde treba markirati prvi kružić.

Naredni je na ovoj stranici izraz: **Indikator za utvrđivanje glavne kataloške jedinice**, pokraj koga su vertikalno smeštена dva kružića sa tumačenjima kraj prvog: Naslov nije upotrebljen kao odrednica glavne kataloške jedinice i kraj drugog: Naslov je upotrebljen kao odrednica glavne kataloške jedinice, pa ovde treba markirati prvi kružić.

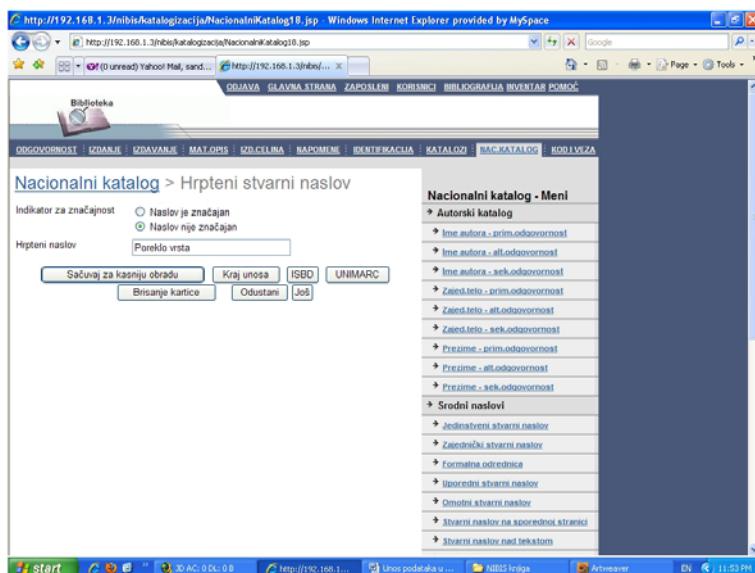
U daljem radu, sa spiska: Srodni naslovi, treba izabrati link: **Omotni stvarni naslov**, nakon čega se pojavljuje stranica naslovljena sa: **Nacionalni katalog- omotni stvarni naslov**.

Na njoj se najpre nailazi na formulaciju: **Indikator za značajnost**, uz koji su vertikalno postavljena dva kružića sa objašnjenjima, i to uz prvi: Naslov je značajan i uz drugi: Naslov nije značajan. Treba markirati drugi kružić.

Sledi link: **Omotni (korični) stvarni naslov** gde se unosi varijanta glavnog stvarnog naslova (tj. sporedni stvarni naslov na istom jeziku i pismu kao glavni stvarni naslov, ali iskazan drugim rečima), koji se, uz to, ne nalazi na naslovnoj stranici već na prednjem koričnom listu i ovaj stvarni naslov glasi: Poreklo vrsta.

Sa spiska Srodni naslovi klikom miša izabrati link: **Hrpteni stvarni naslov**, što vodi do stranice istim nazivom naslovljene.

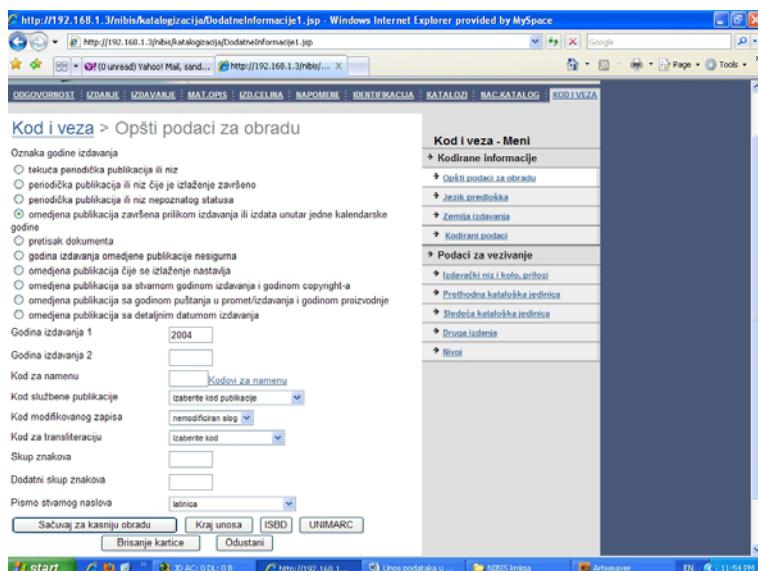

Na njoj je prvo data formulacija: **Indikator za značajnost**, uz koju su vertikalno smeštena dva kružića sa objašnjenjima, uz prvi: Naslov je značajan i uz drugi: Naslov nije značajan, pa ovaj drugi treba markirati.

Naredni je link: **Hrpteni stvarni naslov**. Tu se beleži varijanta glavnog stvarnog naslova sa hrpta, identična onoj sa prednjeg koričnog lista, koja glasi: Poreklo vrsta.

Iz gornjeg horizontalnog menija klikne se na link: **Kod i veza**, čime se otvara istoimena stranica, na kojoj, na vrhu desne kolone, stoji formulacija: **Kod i veza- meni**. On obuhvata dve nezavisne grupe podataka.

Iz prve grupe označene sa: **Kodirane informacije** treba kliknuti na ilink: **Opšti podaci za obradu**.

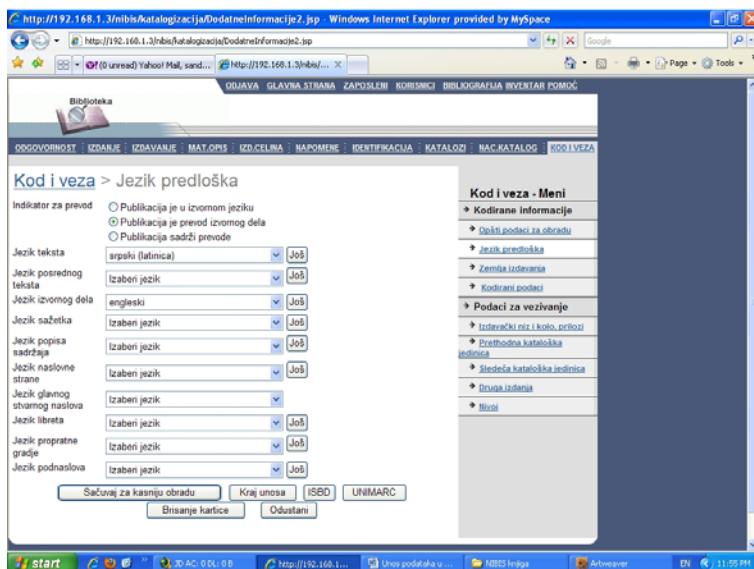

Neposredno ispod naslova ove stranice nalazi se link: **Oznaka godine izdavanja** za koju je predviđeno deset mogućnosti u vezi sa vremenskim relacijama (odnosima) izdavanja publikacije. Razmatrani primer nalaže da se markira kružić sa objašnjenjem: Omeđena publikacija završena prilikom izdavanja, ili izdata unutar jedne kalendarske godine.

Nakon toga sledi polje: **Godina izdavanja 1**, namenjeno za godinu izdavanja knjige, u koje se upisuje: 2004.

U polje: **Pismo stvarnog naslova** upisuje se: Latinica.

Iz spiska Kod i veza- meni bira se: **Jezik predloška**, čime se otvara istoimena stranica.

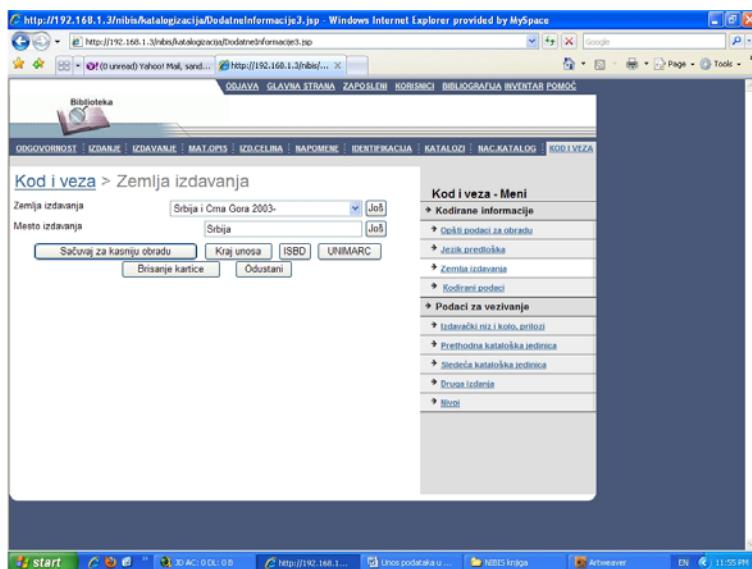
Na njenom početku je izreka: **Indikator za prevod**, pokraj koje se nalaze vertikalno raspoređena tri kružića, sa sledećim objašnjenjima smeštenim sa desne strane svakog od njih: kraj prvog kružića stoji ispisano: Publikacija je u izvornom jeziku, kraj drugog: Publikacija je prevod izvornog dela i kraj trećeg: Publikacija sadrži prevode. Razmatrana publikacija nalaže da se markira kružić sa objašnjenjem: Publikacija je prevod izvornog dela, jer sadrži prevod izvornog engleskog teksta na srpski jezik.

Jezik teksta predstavlja naziv menija koji pruža spisak jezika, od kojih se klikom bira onaj na kome je publikacija izašla. Za primer koji se ovde prikazuje treba izabrati mogućnost: latinica, srpska.

Jezik izvornog dela je naziv menija koji, ukoliko se aktivira, pruža spisak za izbor izvornog jezika na kome je delo stvoreno i koristi se kada tekst publikacije predstavlja prevod sa originalnog

jezika na kome je delo stvoreno na neki drugi jezik, to jest na jezik teksta publikacije. Kod ovog primera je reč o prevodu na srpski jezik dela nastalog na engleskom jeziku, pa treba iz ponuđenog menija izabrati: engleski jezik.

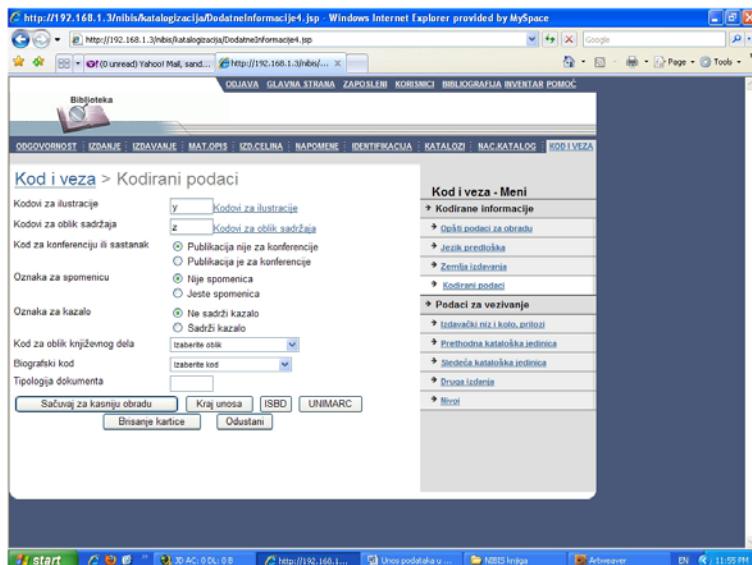
Sa spiska: Kod i veza- meni, otvara se stranica koja nosi naslov: **Zemlja izdavanja**, na čijem početku, u gornjem delu, jedan iznad drugog, se nalaze dva iskaza: **Zemlja izdavanja i Mesto izdavanja**.

Prvi je naziv padajućeg menija za izbor zemlje u kojoj je publikacija izdata, iz koga treba klikom odabrat: Srbija.

Drugi podatak na ovoj stranici, označen iskazom: Mesto izdavanja, je naziv polja u koje sam katalogizator ispisuje naziv republike ili pokrajine u kojoj je publikacija izdata ili štampana. Primer koji se prikazuje zahteva da se u ovu rubriku unese: Srbija.

Sa spiska: Kod i veza-meni klikom se bira link: **Kodirani podaci**, što vodi do istoimene stranice, na kojoj je propisan unos većeg broja podataka.

Prvi na redu je meni sa nazivom: **Kodovi za ilustracije** koji pruža spisak raznih vrsta ilustrativnih priloga, od kojih je svaki označen slovom abecede. Po zatvaranju menija, katalogizator sam unosi u polje slovnu oznaku za ilustraciju. Za razmatrani primer unosi se: y (epsilon), što označava da publikacija nije ilustrovana.

Drugi na redu na ovoj stranici je meni sa nazivom: **Kodovi za oblik sadržaja**, čija aktivacija pruža spisak raznih formi sadržaja publikacije, od kojih je svaka označena jednim slovom abecede. Katalogizator vizuelno izabere kojoj vrsti sadržaja sa spiska knjiga pripada, zatim zatvorи meni i sam unosi u predviđenu rubriku abecednu oznaku vrste oblika sadržaja. Za posmatranu publikaciju unosi se abecedno slovo: z (zet), koje znači: ostali oblici sadržaja, jer knjiga ne pripada ni jednoj konkretno ponuđenoj formi sadržaja sa spiska (menija).

Na ovoj stranici sledi izreka: **Kod za konferenciju ili sastanak** i pored nje su vertikalno postavljena dva kružića sa objašnjenjima, uz prvi: Publikacija nije za konferencije, a uz drugi: Publikacija je za

koferencije. Za primer koji se prikazije treba markirati kružić označen sa: Publikacija nije za konferencije.

Naredna je izreka: **Oznaka za spomenicu**, pored koje su dva vertikalno postavljena kružića sa objašnjenjima, uz prvi: Nije spomenica i uz drugi: Jeste spomenica. Razmatrana publikacija nije spomenica, što se potvrđuje markiranjem odgovarajućeg kružića.

Sledeći podatak na ovoj stranici označen je izrekom: **Oznaka za kazalo (registar)**, pokraj koje su dva vertikalno postavljena kružića, sa objašnjenjem uz prvi: Ne sadrži kazalo i uz drugi: Sadrži kazalo. Knjiga koja se prikazije ne sadrži registar, pa se to evidentira markiranjem odgovarajućeg kružića.

Naredni podatak za unos na ovoj stranici označen je izrekom: **Kod za oblik književnog dela**. To je naziv menija koji prikazuje spisak književnih rodova sa kojeg, ako publikacija sadrži književno delo, treba izabrati kome književnom rodu ono pripada. Razmatrana publikacija ne sadrži književno delo, pa se iz menija ta mogućnost i bira.

Podatak označen linkom: **Biografski kod** sledeći je za unos na ovoj stranici. Aktiviranje otvara meni sa spiskom koji daje mogućnost za izbor vrste biografije, pod uslovom da knjiga koja se obrađuje spada u biografiju. Publikacija (knjiga) koja se prikazuje nije biografija, ali sadrži neke biografske podatke, što zahteva da se klikne na opciju: Sadrži biografske informacije.

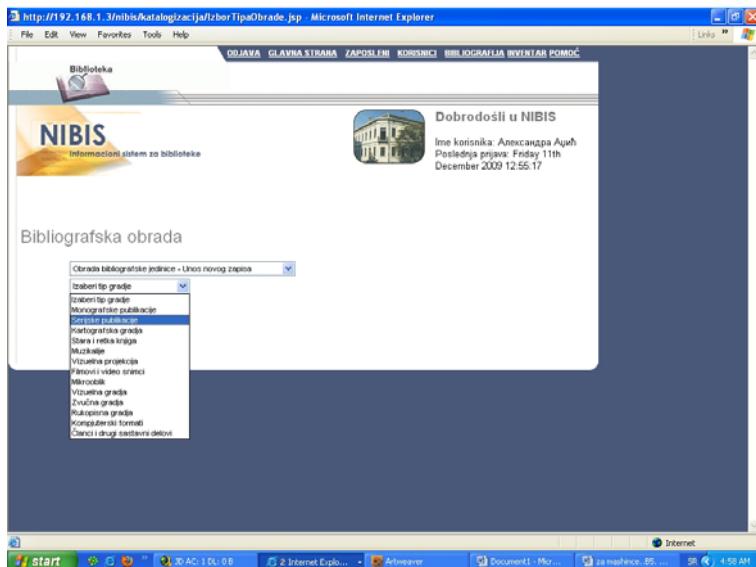
Rad na ovoj stranici, kao i na svim prethodnim karticama, završava se izdavanjem komande: Sačuvaj za kasniju obradu.

Ovim je zaokružen unos svih podataka neophodnih za bibliografski opis prikazane publikacije, zbog čega treba aktivirati komandu: **Kraj unosa**. Ovime se zapis zatvara.

**KATALOŠKA OBRADA
SERIJSKIH PUBLIKACIJA
-na primeru novine Politika-**

Kataloška obrada serijskih publikacija, sama po sebi, razlikuje se od obrade monografskih publikacija. Polja u NIBIS-u definisana su u skladu sa standardom ISBD (S) i UNIMARC.

Nakon logovanja u sistem pomoću Username (korisničkog imena) i Password (lozinke), dolazi se na Glavnu stranu. Sa Glavne strane biramo link Administracija bibliografskih jedinica, kako bismo započeli bibliografsku obradu serijskih publikacija. Taj link vodi nas na stranu za izbor operacije koju želimo obaviti i izbor tipa građe koji želimo obraditi.

Iz padajućeg menija biramo Obrada bibliografskih jedinica- unos novog zapisa (u slučaju da želimo da unesemo novi zapis) ili Obrada bibliografske jedinice- unos sličnog novog zapisa (ukoliko se zapis koji obrađujemo razlikuje po nekolicini podataka) / Dopuna (ukoliko nismo završili sa obradom jedinice, pa opis treba dopuniti) / Ažuriranje (u slučaju da u tavršenom

zapisu neki podatak treba promeniti) / Brisanje (koristi se kada treba čitav zapis izbrisati iz baze podataka) / Ispisivanje kataloških listića (za ustanove koje i dalje koriste lisne kataloge ovo je opcija koja vodi kroz korake do štampanja kataloškog listića).

Drugi padajući meni na istoj strani dozvoljava izbor tipa građe- od ponuđenih tipova biramo Serijske publikacije.

Dugme Nastavi vodi nas na stranu sa karticama.

Na mestu koje je ostavljeno za glavni stvarni naslov ukucavamo Politika. Zatim štikliramo Opšta oznaka građe- Periodične publikacije. Prvi podatak o odgovornosti nam je dat i na to mesto upisujemo: vlasnik i odgovorni urednik Vladislav Ribnikar.

S obzirom da se Glavni stvarni naslov smatra značajnim kod anonimnih publikacija i kad je za stvarni naslov potrebno

izraditi sporednu katalošku jedinicu, markira se opcija Naslov je značajan.

Po završetku unosa svih podataka na kartici, uvek se levim klikom miša odabere dugme Sačuvaj za kasniju obradu.

Dugme ISBD omogućava katalogizatoru da u svakom trenutku pogleda izgled zapisa na kartici, dok dugme UNIMARC prikazuje ispis u mašinski čitljivom obliku.

S druge strane, program ne obavezuje katalogizatora da detaljno poznaje polja u UNIMARC-u, tj. nije izrađen tako da moraju da se otvaraju adekvatna polja i da se u njih upisuju podaci, već program sam smešta unešene podatke u odgovarajuće polje na kartici, bilo da se radi o ISBD ili UNIMARC zapisu.

Sledeća kartica za popunjavanje je Izdanje. Podatke uzimamo iz publikacije, tako da ostaju nepotpunjena sva polja osim: Oznaka godine i sveske, gde ukucavamo- God. 1, br. 1 (25. januar 1904)- , te zapis sačuvamo za kasniju obradu.

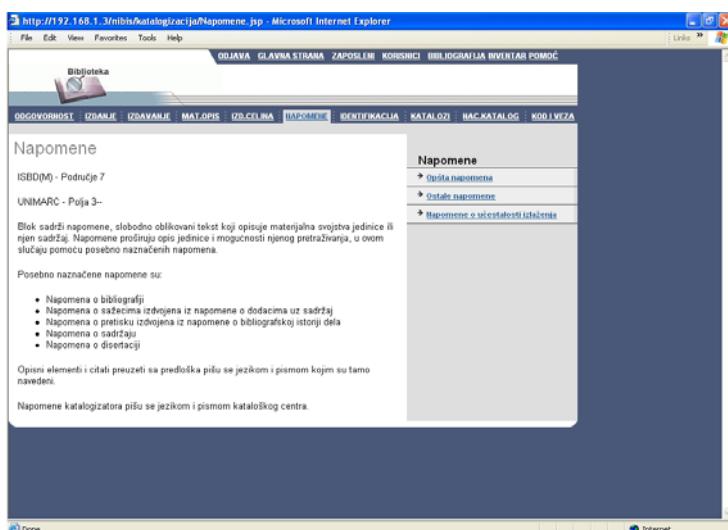
The screenshot shows a web-based cataloging application. The main menu at the top includes 'File', 'Edit', 'View', 'Favorites', 'Tools', and 'Help'. The top navigation bar has links for 'ODJAVAC', 'GLAVNA STRANA', 'ZAPOSLJENI', 'KORISNICI', 'BIBLIOGRAFIJA', 'INVENTAR', and 'POMOĆ'. A sidebar on the left is titled 'Biblioteka' and contains a small icon. The central content area is divided into two main sections. The left section is titled 'Izdanje' and contains several input fields: 'Podatak o izdanju' (with a text input field), 'Uporedni podatak o izdanju' (with a text input field and a 'Još' button), 'Podatak o odgovornosti za izdanje' (with a text input field and a 'Još' button), 'Sljedeći podatak o odgovornosti za izdanje' (with a text input field and a 'Još' button), 'Dodatni podaci o izdanju i otkisu' (with a text input field and a 'Još' button), and 'Oznaka godine i sveske' (with a text input field containing 'God. 1, br. 1 (25. januar 1904)' and a 'Još' button). The right section displays two options: 'ISBD(M) - Područje 2' and 'UNIMARC - polje 205'. Below these are descriptive labels: 'Izdanje' and 'Sadrži podatke o izdanju jedinice, dodatni podatak o izdanju i podatci o odgovornosti koji se odnose na izdanje'. At the bottom of the form are several buttons: 'Sačuvaj za kasniju obradu', 'Kraj unosa', 'ISBD', 'UNIMARC', 'Brisanje kartice', and 'Odustani'.

Na kartici Izdavanje popunjavamo podatke: Mesto izdavanja- Beograd, Izdavač- Vladislav Ribnikar, Godina izdavanja 1904- , Naziv štampara- D. Dimitrijevića.

Jedini podatak koji imamo iz publikacije o materijalnom opisu su dimenzije, pa unosimo 56cm u to polje.

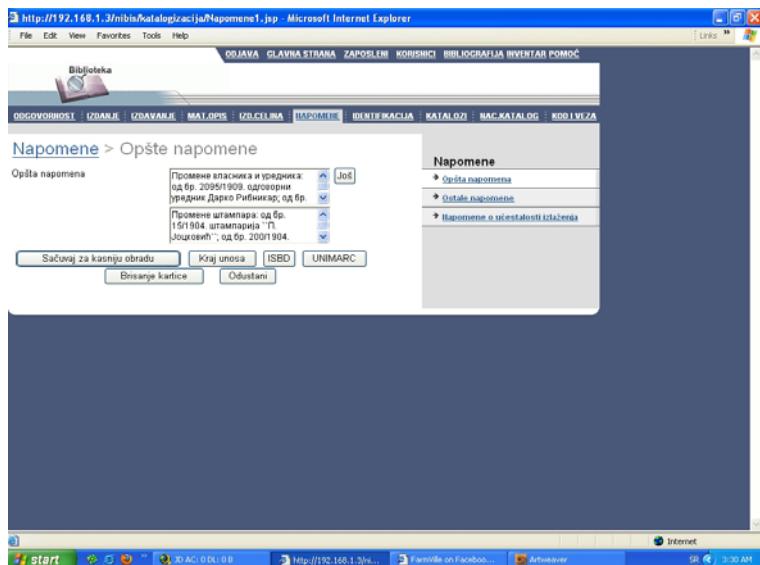
S obzirom da Politika ne pripada ni jednoj izdavačkoj celini, čitavu karticu ostavljamo nepotpunjenu, jer podataka za to i nema. Tako se iz te kartice na zapisu neće ništa preslikati.

Prelazimo na karticu Napomene i biramo levim klikom miša link Opšta napomena, Ostale napomene i Napomene o učestalosti izlaženja.

Opštih napomena, u ovom slučaju, ima više, tako da svaku napomenu ponasob ukucavamo u posebnom prozorčiću. To nam omogućava dugme Još, koje kazuje da je polje ponovljivo.

Ukoliko se sve napomene ukucaju u isti prozorčić, preslikaće se u ISBD i UNIMARC zapis i imaće izgled onako kako svi standardi nalažu, ali iz programa će publikacija u tom slučaju biti pretraživa samo po prvoj napomeni. Upisivanjem svake napomene u zaseban prozor omogućeno je pretraživanje publikacije po bilo kojoj napomeni, što je od velike važnosti za što brže pronalaženje publikacije u bazi podataka.

Tako, u prvom prozoru ukucavamo: Promene vlasnika i urednika: od br. 2095/1909. odgovorni urednik Darko Ribnikar; od br. 31/36/1912. odgovorni urednik Miomir Milenović; od br. 3451/ 1913. odgovorni urednik Darko Ribnikar; od br. 3775/1914. odgovorni urednik Miomir Milenović; od br. 4159/1919. vlasnik, direktor i odgovorni urednik Slobodan Ribnikar; od br. 5245/1922. odgovorni urednik Miomir Milenović; od br. 5898/1924. direktor Vladislav Sl. Ribnikar; od 31. marta 1925. vlasnik Miomir Milenović; od br. 9652/1935. vlasnik i odgovorni urednik Vladislav Sl. Ribnikar; od br. 11798/1944. direktor, vlasnik i odgovorni urednik Vladislav Ribnikar; od br. 12911/1948. Vladislav Ribnikar je samo direktor i odgovorni urednik; od br.14534/1953. direktor i odgovorni urednik Vladislav Ribnikar; od br. 15677/1957. do br. 16162/1958. direktor Mita Miljković; od br. 18507/1965. direktor, glavni i odgovorni urednik Mirko Tepavac; od br. 19205/1967. direktor, glavni i odgovorni urednik Milojko Drulović; od br. 20864/1971.

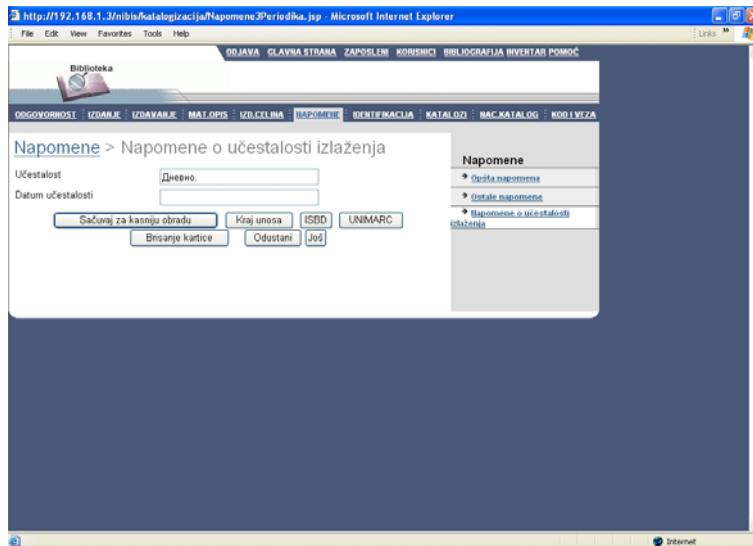
direktor Miroljub Lazarević; od br. 22026/1975. direktor, glavni i odgovorni urednik Vukoje Bulatović; od br. 9652/1935. vlasnik i odgovorni urednik Vladislav Ribnikar; od br. 11798/1944. odgovorni urednik Vladislav Ribnikar; od br. 13099/1948. glavni i odgovorni urednik Branko Drašković; od br. 13743/1950. glavni i odgovorni urednik Bogdan Pešić; od br. 14354/1952. odgovorni urednik Vladislav Ribnikar; od br. 14423/1953. glavni i odgovorni urednik Mita Miljković; od br. 14663/1953. glavni i odgovorni urednik Danilo Purić; od br. 20197/1969. glavni i odgovorni urednik Aleksandar Nenadović; od br. 21228/1972. glavni i odgovorni urednik Vojislav Đukić; od br. 24580/1982. v.d. direktora, glavnog i odgovornog urednika Dragan Marković; od br. 24777/1982. glavni i odgovorni urednik Dragoljub Trailović; od juna 1985. v.d. glavnog i odgovornog urednika Žika Minović; od br. 7823/1991. glavni i odgovorni urednik Aleksandar Prlja; od br. 1469/2001. v.d. gl. i odg. ured. Vojin Partonić; od br. 31501/2001. v. d. gl. i odg. ured. Milan Mišić.

Levim klikom miša na dugme Još otvara se novi prozor za sledeću napomenu, pa tu upisujemo: Promene štampara: od br. 15/1904. štamparija ``P. Jocković``; od br. 200/1904. štamparija Politike od br. 13099/5. decembar 1948. štampa Politika - izdavačko preduzeće Narodnog fronta.

Levim klikom miša na dugme Još otvaramo onoliko prozorčića koliko napomena ima. U ovom slučaju postoje samo dve napomene, pa se otvara samo još jedan prozorčić.

Ostalih napomena nema, pa taj link ne biramo.

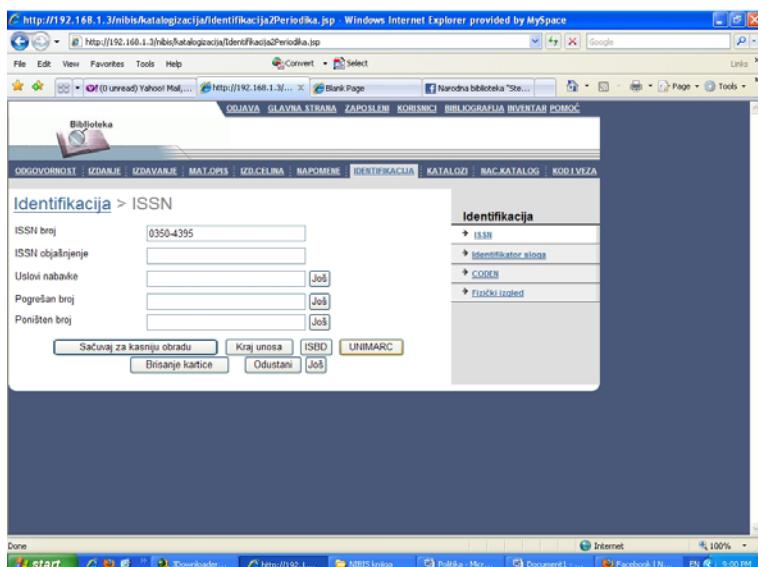
S obzirom da postoji Napomena o učestalosti izlaženja, levim klikom miša biramo taj link i u polju Učestalost upisujemo – Dnevno, jer se radi o novini koja izlazi svakodnevno.

Kartica koju je obavezno popuniti da bi zapis mogao biti završen i pretraživ je Identifikacija koja sadrži podatke za, kako i samo ime kazuje, identifikaciju konkretnе bibliografske jedinice. Na toj kartici bira se link ISSN, Identifikator sloga, CODEN i Fizički izgled.

Pod linkom ISSN direktno se ukucava ISSN broj 0350-4395. Kako nema podataka za ISSN objašnjenje, uslove nabavke, pogrešan i poništen broj, bira se dugme Sačuvaj za kasniju obradu i prelazi se na sledeći link.

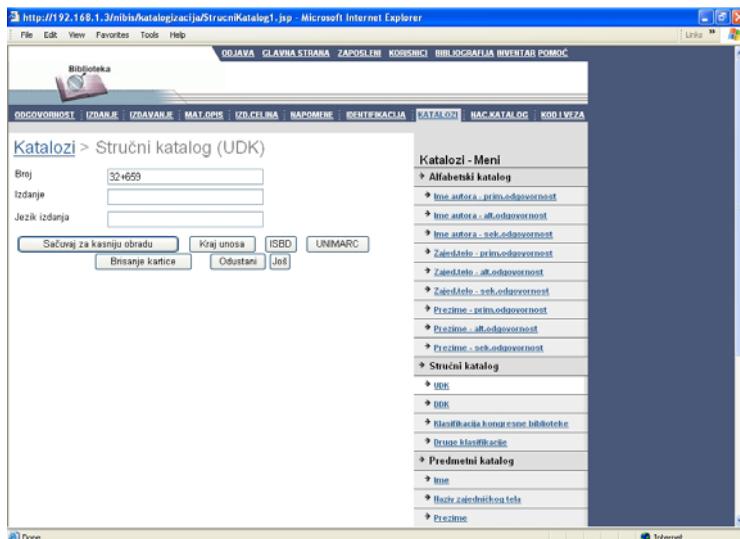
Identifikator sloga sve svoje opcije nudi kroz padajuće menije, gde katalogizator sam bira adekvatan podatak.

U ovom slučaju za Stanje sloga bira se prvi unos, za Vrstu sloga bira se tekstualna građa, štampana, Bibliografski nivo-periodične publikacije i nizovi publikacija, Hijerarhijski nivo-nema hijerarhijskog odnosa, Potpunost sloga- potpun nivo i oblik kataloškog opisa- slog u potpunom ISBD obliku.

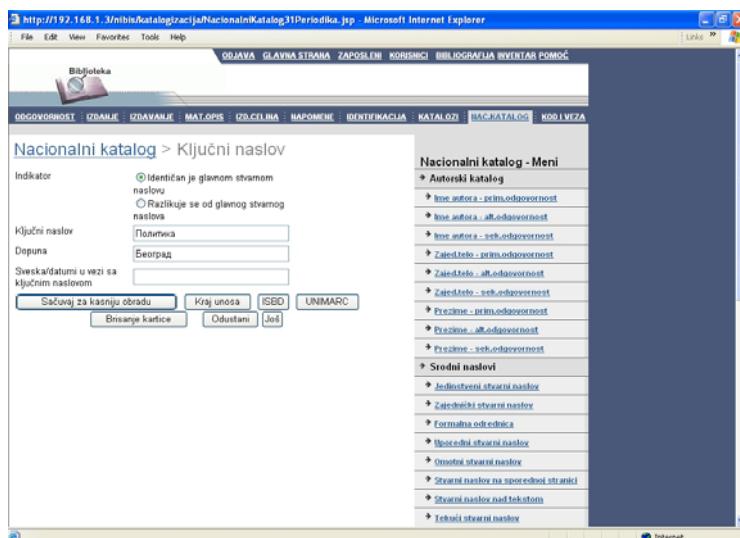
Fizički izgled prikazuje izgled (najčešće) naslovne stranice u .jpg formatu, ali u ovom slučaju slika nije u bazu podataka unešena, što ne znači da neće biti kada se, vremenom, zapis bude ažurirao.

Kartica Katalozi omogućava unos elemenata koji se odnose na alfabetski katalog, stručni katalog i predmetni katalog. Katalogizator sam bira polja za unos elemenata koje publikacija pruža. Polja se otvaraju levim klikom miša na potreban link.

U ovom primeru katalogizator je uočio da nema podataka iz same publikacije za popunjavanje polja u odeljcima Alfabetski katalog i Predmetni katalog. Pod linkom Stručni katalog, u polju Broj, ukucava se UDK broj 32 + 659.

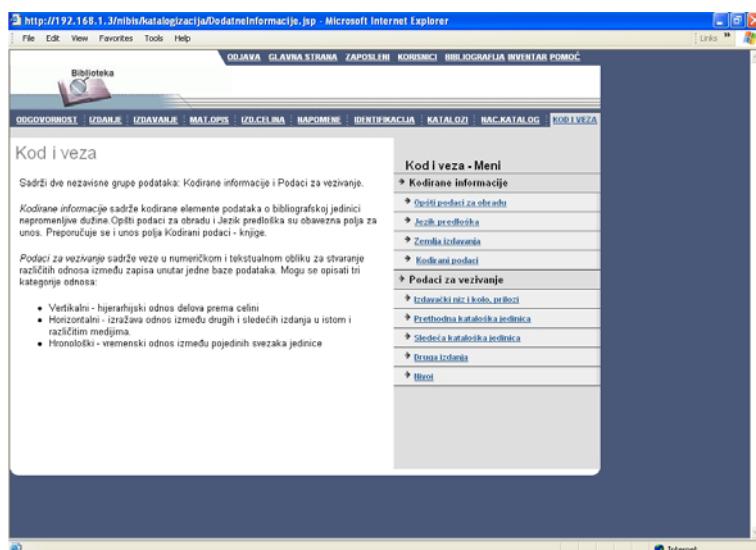

Kartica Nacionalni katalog je sledeća po redu, a podaci koje publikacija pruža odnose se na Ključni naslov. Štiklira se Indikator- Identičan je glavnom stvarnom naslovu, zatim se upisuje Ključni naslov- Politika i Dopuna- Beograd.

Kod i veza je još jedna kartica bez čijeg popunjavanja zapis ne može biti završen i pretraživ, tj. bez čijih se podataka ne može zadati Kraj unosa. Bez odabira dugmeta Kraj unosa zapis se ne smatra završenim, pa je publikaciju nemoguće, po bilo kom kriterijumu, pronaći iz dela NIBIS- a Pretrživanje bibliografskih jedinica.

Pod delom Kodirane informacije linkovani su Opšti podaci za obradu, Jezik predloška, Zemlja izdavanja i Kodirani podaci. Pod delom Podaci za vezivanje linkovani su Izdavački niz i kolo, prilozi, Prethodna kataloška jedinica, Sledeća kataloška jedinica, Druga izdanja i Nivoi.

Link Opšti podaci za obradu prvi se otvara.

Najpre se, na toj strani, markira oznaka godine izdavanja. U ovom slučaju obeležava se Tekuća periodička publikacija ili niz. Zatim se u prozorčić upisuje Godina izdavanja 1- 1904, dok se u sledeći prozorčić Godina izdavanja 2 upisuje 9999 jer

izlaženje ove periodične publikacije nije završeno. Uvek, za svaku publikaciju, obavezno je, iz padajućeg menija, izabrati Kod modifikovanog zapisa. Pri prvom unosu podataka u bazu, za Kod modifikovanog zapisa uvek se bira nemodificiran slog. Svako ažuriranje zapisa zahteva promenu Koda modifikovanog zapisa u Modificiran slog, a potom biranje Kraja unosa. Sledeći podatak koji se, takođe iz padajućeg menija, bira je Pismo stvarnog naslova i tu tražimo Ćirilica srpska. Zatim levim klikom miša sačuvamo zapis za kasniju obradu.

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer window with the URL <http://192.168.1.3/nibus/katalogizacija/DodataneInformacije1.jsp>. The page title is "Kod i veza > Opšti podaci za obradu".
The main form fields include:

- Oznaka godine izdavanja:
 - tekuća periodička publikacija ili niz
 - periodička publikacija ili niz čije je izlaženje završeno
 - periodička publikacija ili niz nepoznatog statusa
 - omeđena publikacija završena priklom izdavanja ili izdata unutar jedne kalendarske godine
 - prelask dokumenta
 - godina izdavanja omeđene publikacije nesigurna
 - omeđena publikacija čije se izlaženje nastavlja
 - omeđena publikacija sa stvarnom godinom izdavanja i godinom copyright-a
 - omeđena publikacija sa godinom puštanja u promet/izdavanja i godinom proizvodnje
 - omeđena publikacija sa detaljnim datumanom izdavanja
- Godina izdavanja 1: 1904
- Godina izdavanja 2: 9999
- Kod za namenu: Izabrano kod publikacije
- Kod službene publikacije: nemodificiran slog
- Kod modifikovanog zapisa: Izabrano kod
- Skup znakova: (empty)
- Dodatajni skup znakova: (empty)
- Pismo stvarnog naslova: Čirilica srpska

At the bottom of the form are buttons: Sačuvaj za kasniju obradu, Kraj unosa, ISBD, UNIMARC, Brisanje kartice, and Odustani.

A sidebar on the right is titled "Kod i veza - Meni" and contains the following links:

- Opšti podaci za obradu
- Jezik predloška
- Zemlja izdavanja
- Kodirani podaci
- Padaci za vezivanje
- Izdavački niz i kolo, prilogi
- Predstavna katalogistička jedinica
- Sledeća katalogistička jedinica
- Druge izdanja
- Hrvati

Jezik predloška je sledeći link koji se bira. Na mestu Indikator za prevod markira se, u ovom slučaju, Publikacija je u izvornom jeziku, dok se za Jezik teksta, iz padajućeg menija ovog polja koje je ponovljivo i ima dugme Još, bira srpski (ćirilica).

<http://192.168.1.3/nibus/katalogizacija/DodataneInformacije2.jsp> - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Objava Glavna strana Zaposleni Korisnici Bibliografija Inventar Pomoć

Biblioteka

ODGOVORNOST : IZDANJE : IZDAVANJE : MAT.OPIS : IZO.CELINA : NAPOMENE : IDENTIFIKACIJA : KATALOZI : NAC.KATALOG : KOD.IVEZA

Kod i veza > Jezik predloška

Indikator za prevod:

- Publikacija je u izvornom jeziku
- Publikacija je prevod izvornog dela
- Publikacija sadrži prevode

Jezik teksta: srpski (ćirilica) Još

Jezik posrednog teksta: Izaben jezik Još

Jezik izvornog dela: Izaben jezik Još

Jezik sažetka: Izaben jezik Još

Jezik popisa sadržaja: Izaben jezik Još

Jezik naslovne strane: Izaben jezik Još

Jezik glavnog stvarnog nastavka: Izaben jezik

Jezik libreta: Izaben jezik Još

Jezik prateće građe: Izaben jezik Još

Jezik podnaslova: Izaben jezik Još

Sačuvaj za kasnu obradu Kraj unosa ISBN UNIMARC
Brisanje kartice Odustani

Kod i veza - Meni

- Kodirane informacije
- Opšti podaci za obradu
- Jezik predloška
- Zemlja izdavanja
- Kodirani podaci
- Podaci za vezivanje
- Izdavački niz i kolo, prilogi
- Prethodna kataloška jedinica
- Slediće kataloška jedinica
- Druga izdanja
- Blok

Done Internet 10:45 AM

Predzadnji link u ovom delu strane ke Zemlja izdavanja. Oba ponuđena olja su ponovljiva. Iz padajućeg menija bira se, na polju Zemlja izdavanja, Srbija do 1918, dok se u polju Mesto izdavanja ukucava Srbija.

<http://192.168.1.3/nibus/katalogizacija/DodataneInformacije3.jsp> - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Objava Glavna strana Zaposleni Korisnici Bibliografija Inventar Pomoć

Biblioteka

ODGOVORNOST : IZDANJE : IZDAVANJE : MAT.OPIS : IZO.CELINA : NAPOMENE : IDENTIFIKACIJA : KATALOZI : NAC.KATALOG : KOD.IVEZA

Kod i veza > Zemlja izdavanja

Zemlja izdavanja: Srbija do 1918. Još

Mesto izdavanja: Cрбија Još

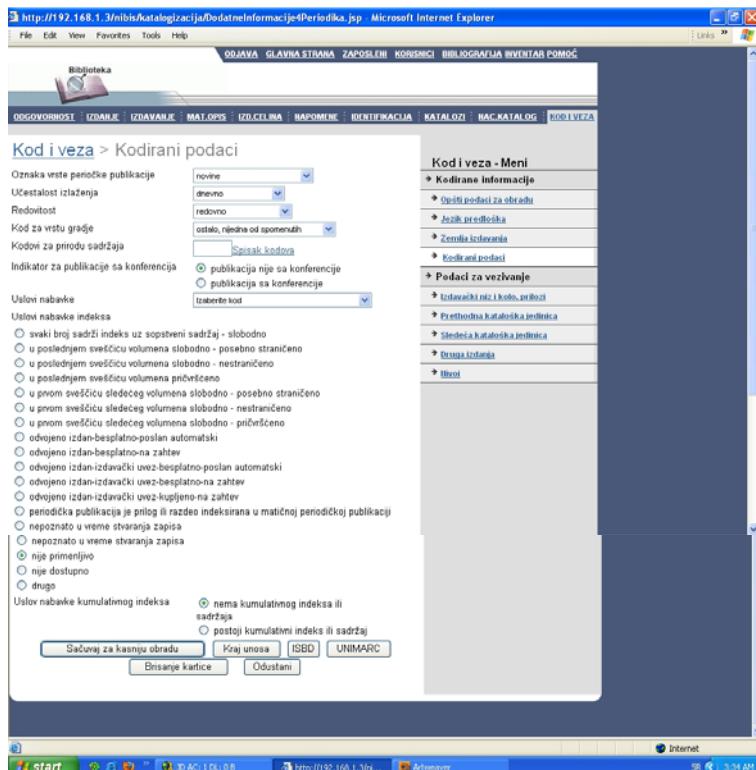
Sačuvaj za kasnu obradu Kraj unosa ISBN UNIMARC
Brisanje kartice Odustani

Kod i veza - Meni

- Kodirane informacije
- Opšti podaci za obradu
- Jezik predloška
- Zemlja izdavanja
- Kodirani podaci
- Podaci za vezivanje
- Izdavački niz i kolo, prilogi
- Prethodna kataloška jedinica
- Slediće kataloška jedinica
- Druga izdanja
- Blok

Start Internet 10:45 AM

Kodirani podaci nude opcije za biranje iz padajućih menija i opcije za markiranje. Najpre se bira Oznaka vrste periodične publikacije- novine, zatim se bira Učestalost izlaženja- nnevno, za Redovitost se bira – redovno, dok se za Kod za vrsti gradije bira ostalo, ni jedna od spomenutih. U polju Indikator za publikacije sa konferencija markira se- publikacija nije sa konferencije, dok za polje Uslovi nabavke indeksa markira se- nije primenljivo. Poslednja stavka koju treba markirati je Uslov nabavke kumulativnog indeksa- nema kumulativnog indeksa ili sadržaja.

Nakon što levim klikom miša odaberemo dugme Sačuvaj za kasniju obradu i sam zapis proverimo pomoću dugmeta ISBD koje daje prikaz zapisa u ISBD formatu i / ili UNIMARC za

prikaz u UNIMARC formatu, biramo dugme Kraj unosa da bismo zapis smestili u bazu podataka na taj način da bude pretraživ. Svi ovi koraci doveli su nas dotle da je novina Politika pretraživa i od strane korisnika i od strane bibliotekara i da je moguće, vremenom čitav zapis ažurirati, brisati ili ispisivati, zavisno od potreba ustanove.

Zaključak

NIBIS predstavlja integriran sistem i od ogromnog je značaja za povećanje produktivnosti zaposlenih u biblioteci i ubrzanje protoka informacija.

Uslov za optimalno funkcionisanje sistema je visoka pouzdanost delovanja računarske, komunikacione, sistemske i aplikativne programske opreme.

U samom sistemu NIBIS postignut je izuzetan grafički interfejs za sve segmente, prenošenje ovlašćenja za upravljanje lokalnim aplikacijama na odgovorne radnike u biblioteci, unos podataka i pretraživanje i u drugim pismima, ispisi u standardnim formatima...

Korišćenjem bibliotečko-informacionog sistema NIBIS Narodna biblioteka «Stevan Sremac» nastoji da zadovolji potrebe ljudi za znanjem i informacijama bez obzira na vreme, mesto i kategoriju korisnika.

L I T E R A T U R A

1. UNIMARC (Zagreb, 1989.), Mirna Willer
2. Glasnik Narodne biblioteke Srbije, 2001
3. Infoteka, vol. 6, br. 1- 2
4. Službeni glasnik RS (21. decembar 2004, br. 135)
5. Zvanični Web Sajt Narodne biblioteke Srbije
6. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Dio 1 (Zagreb, 1986), Eva Verona
7. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Dio 2 (Zagreb, 1983), Eva Verona
8. Alfabetski katalog monografskih publikacija (Beograd, 1991.), Mirjana Babović, Svetlana Jančić
9. Predmetna klasifikacija predmetni katalog (Beograd, 1997.) Ljiljana Brković
10. Stručna klasifikacija po sistemu UDK u lisnom i elektronskom katalogu (Beograd, 2001.), Slobodanka Todorović
11. ISBD (M) Međunarodni bibliografski opis monografskih publikacija (Beograd, 1981)

S A D R Ž A J

1.	Uvod.....	3
2.	Glavna strana.....	5
1.	Administracija klijenata.....	7
1.1.	Klijenti.....	7
2.	Pretraživanje bibliografskih jedinica.....	12
2. 1.	Osnovno pretraživanje.....	13
2. 2.	Napredno pretraživanje.....	16
2. 3.	Pretraživanje po ISBN broju.....	17
3.	Administracija inventara.....	18
3. 1.	Fondovi.....	19
3. 2.	Novi paket.....	20
3. 3.	Pregled i ažuriranje paketa.....	21
3. 4.	Prijem paketa na obradu.....	21
3. 5.	Raspodela knjiga iz paketa.....	23
3. 6.	Inventarska knjiga.....	23
3. 7.	Završetak paketa.....	27
3. 8.	Inventarisanje serijskih publikacija.....	28

3. 9	Štampanje nalepnica.....	32
3. 10.	Štampanje inventarskih listova.....	34
3. 11.	Štampanje grupnog inventara.....	35
3. 12.	Specifikacija slika, lista signatura.....	35
3.13.	Štampanje Biltena prinovljenih jedinica.....	35
4.	Administracija bibliografskih jedinica.....	36
4. 1.	Bibliografska obrada monografskih publikacija.....	44
4. 1. 1.	Naslov i odgovornost.....	48
4. 1. 2.	Izdanje.....	49
4. 1. 3.	Izdavanje.....	49
4. 1. 4.	Materijalni opis.....	50
4. 1. 5.	Izdavačka celina.....	50
4. 1. 6.	Napomene.....	51
4. 1. 6. 1.	Opšte napomene.....	52
4. 1. 6. 2.	Ostale napomene.....	52
4. 1. 7.	Identifikacija.....	52
4. 1. 7. 1.	ISBN.....	53
4. 1. 7. 2.	Identifikator sloga.....	53
4. 1. 7. 3.	Fizički izgled.....	54
4. 1. 8.	Katalozi.....	55
4. 1. 8. 1.	Alfabetski katalog.....	57

4. 1. 8. 1. 1.	Ime autora- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost.....	57
4. 1. 8. 1. 2.	Zajedničko telo- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost.....	58
4. 1. 8. 1.3.	Prezime- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost.....	58
4. 1. 8. 2.	Stručni katalog.....	59
4. 1. 8. 2. 1.	UDK.....	59
4. 1. 8. 2. 2.	DDK.....	60
4. 1. 8. 2. 3.	Klasifikacija Kongresne biblioteke.....	60
4. 1. 8. 2. 4.	Druge klasifikacije.....	60
4. 1. 8. 3.	Predmetni katalog.....	60
4. 1. 8. 3. 1.	Ime.....	60
4. 1. 8. 3. 2.	Naziv zajedničkog tela.....	61
4. 1. 8. 3. 3.	Prezime.....	62
4. 1. 8. 3. 4.	Ime/ naziv i stvarni naslov.....	62
4. 1. 8. 3. 5.	Stvarni naslov.....	62
4. 1. 8. 3. 6.	Tematska, geografska, formalna i vremenska odrednica.....	63

4. 1. 8. 3. 7.	Dodatne odrednice.....	64
4. 1. 9.	Nacionalni katalog.....	64
4. 1. 9. 1.	Autorski katalog.....	66
4. 1. 9. 1. 1.	Ime autora- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost.....	66
4. 1. 9. 1. 2.	Zajedničko telo- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost.....	66
4. 1. 9. 1. 3.	Prezime- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost.....	67
4. 1. 9. 2.	Srođni naslovi.....	68
4. 1. 9. 2. 1.	Jedinstveni stvarni naslov.....	68
4. 1. 9. 2. 2.	Uporedni stvarni naslov.....	69
4. 1. 9. 2. 3.	Omotni stvarni naslov.....	70
4. 1. 9. 2. 4.	Stvarni naslov na sporednoj stranici, stvarni naslov nad tekstrom, tekući stvarni naslov, hrpteni stvarni naslov, ostali (sporedni stvarni) naslovi.....	70
4. 1. 9. 2. 5.	Prošireni naslov.....	71

4. 1. 9. 2. 6.	Dodatni naslov.....	72
4. 1. 9. 2. 7.	Prevod naslova.....	72
4. 1. 9. 3.	Predmetni katalog.....	72
4. 1. 9. 3. 1.	Ime.....	72
4. 1. 9. 3. 2.	Naziv zajedničkog tela.....	73
4. 1. 9. 3. 3.	Prezime.....	73
4. 1. 9. 3. 4.	Tematska odrednica, geografska odrednica, vremenska odrednica, formalna odrednica.....	74
4. 1. 10.	Kod i veza.....	74
4. 1. 10. 1.	Kodirane informacije.....	75
4. 1. 10. 1. 1.	Opšti podaci za obradu.....	75
4. 1. 10. 1. 2.	Jezik predloška.....	79
4. 1. 10. 1. 3.	Zemlja izdavanja.....	80
4. 1. 10. 1. 4.	Kodirani podaci.....	80
4. 1. 10. 2.	Podaci za vezivanje.....	81
4. 1. 10. 2. 1.	Izdavački niz i kolo, prilozi.....	81
4. 1. 10. 2. 2.	Prethodna kataloška jedinica.....	81
4. 1. 10. 2. 3.	Sledeća kataloška jedinica.....	82
4. 1. 10. 2. 4.	Druga izdanja.....	83
4. 1. 10. 2. 5.	Nivoi.....	83

4. 2.	Bibliografska obrada serijskih publikacija.....	84
4. 2. 1.	Naslov i odgovornost.....	84
4.2. 2.	Izdanje.....	86
4. 2. 3.	Izdavanje.....	87
4. 2. 4.	Materijalni opis.....	87
4. 2. 5.	Izdavačka celina.....	88
4. 2. 6.	Napomene.....	88
4. 2. 7.	Identifikacija.....	90
4. 2. 8.	Katalozi.....	92
4. 2. 8. 1.	Alfabetski katalog.....	92
4. 2. 8. 1. 1.	Ime autora- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost.....	93
4. 2. 8. 1. 2.	Zajedničko telo- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost.....	95
4. 2. 8. 1. 3.	Prezime- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost.....	96
4. 2. 8. 2.	Stručni katalog.....	96
4. 2. 8. 3.	Predmetni katalog.....	97
4. 2. 8. 3. 1.	Ime.....	97

4. 2. 8. 3. 2.	Naziv zajedničkog tela.....	98
4. 2. 8. 3. 3.	Prezime.....	98
4. 2. 8. 3. 4.	Ime/ naziv i stvarni naslov.....	99
4. 2. 8. 3. 5.	Stvarni naslov.....	99
4. 2. 8. 3. 6.	Tematska, geografska, formalna i vremenska odrednica.....	99
4. 2. 8. 3. 7.	Dodatne odrednice.....	100
4. 2. 9.	Nacionalni katalog.....	100
4. 2. 9. 1.	Autorski katalog.....	102
4. 2. 9. 1. 1.	Ime autora- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost.....	102
4. 2. 9. 1. 2.	Zajedničko telo- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost.....	102
4. 2. 9. 1. 3.	Prezime- primarna odgovornost, alternativna odgovornost, sekundarna odgovornost.....	103
4. 2. 9. 2.	Srođni naslovi.....	103
4. 2. 9. 2. 1.	Jedinstveni stvarni naslov.....	103
4. 2. 9. 2. 2.	Zajednički stvarni naslov.....	104
4. 2. 9. 2. 3.	Formalna odrednica.....	104

4. 2. 9. 2. 4.	Uporedni stvarni naslov.....	105
4. 2. 9. 2. 5.	Omotni stvarni naslov.....	105
4. 2. 9. 2. 6.	Stvarni naslov na sporednoj stranici, stvarni naslov nad tekstrom, tekući stvarni naslov, hrpteni stvarni naslov, ostali (sporedni stvarni) naslovi.....	105
4. 2. 9. 2. 7.	Prošireni naslov.....	106
4. 2. 9. 2. 8.	Dodatni naslov.....	106
4. 2. 9. 2. 9.	Prevod naslova.....	106
4. 2. 9. 2. 10.	Prethodni naslov.....	107
4. 2. 9. 2. 11.	Ključni naslov.....	107
4. 2. 9. 2. 12.	Skraćeni naslov.....	107
4. 2. 9. 3.	Predmetni katalog.....	108
4. 2. 9. 3. 1.	Ime.....	108
4. 2. 9. 3. 2.	Naziv zajedničkog tela.....	108
4. 2. 9. 3. 3.	Prezime.....	109
4. 2. 9. 3. 4.	Tematska odrednica, geografska odrednica, vremenska odrednica, formalna odrednica.....	109
4. 2. 10.	Kod i veza.....	110

4. 2. 10. 1.	Kodirane informacije.....	110
4. 2. 10. 1. 1.	Opšti podaci za obradu.....	110
4. 2. 10. 1. 2.	Jezik predloška.....	114
2. 10. 1. 3.	Zemlja izdavanja.....	114
4. 2. 10. 1. 4.	Kodirani podaci.....	115
4. 2. 10. 2.	Podaci za vezivanje.....	119
4. 2. 10. 2. 1.	Izdavački niz i kolo, prilozi.....	119
4. 2. 10. 2. 2.	Prethodna kataloška jedinica.....	119
4. 2. 10. 2. 3.	Sledeća kataloška jedinica.....	120
4. 2. 10. 2. 4.	Druga izdanja.....	120
4. 10. 2. 5.	Nivoi.....	121
5.	Statistika.....	122
5. 1.	Pregled stanja biblioteke za zadati period.....	122
5. 2.	Trenutno stanje biblioteke.....	123
5. 3.	Godišnji statistički izveštaj.....	124
6.	Administracija zaposlenih.....	125
6. 1.	Administracija odeljenja.....	125
6. 2.	Administracija zaposlenih.....	125
7.	Pomoć.....	127
8.	Pretraživanje bibliografskih jedinica od strane klijenata.....	128
8. 1.	Osnovno pretraživanje.....	129

8. 2.	Napredno pretraživanje.....	130
8. 3.	Pretraživanje po ISBN broju.....	131
9.	Razvojni tim.....	132
	Bibliografska obrada publikacije sa sadržajno samostalnim radovima više autora, objedinjenih nadređenim zajedničkim stvarnim naslovom.....	134
	Bibliografska obrada publikacije čiji je autor kolektivno telo.....	170
	Bibliografski unos publikacije individualnog autora.....	295
	Kataloška obrada serijskih publikacija na primeru novine Politika.....	215
	Zaključak.....	232
	Literatura.....	233

Izdavač
Narodna biblioteka „Stevan Sremac“ Niš
Borivoja Gojkovića 9

Za izdavača
Nebojša Vasić

Godina izdavanja
2010

Autori
Aleksandra Adžić
Miroslav Aleksić

Autor korica
Ljubiša Nikolić

Kompjuterska obrada i prelom teksta
Aleksandra Adžić

Štampa
Punta, Niš

Tiraž
200

ISBN 978 – 86 – 85425 – 12- 7

Izdavač
Narodna biblioteka „Stevan Sremac“ Niš
Borivoja Gojkovića 9

Za izdavača
Nebojša Vasić

Godina izdavanja
2010

Autori
Aleksandra Adžić
Miroslav Aleksić

Autor korica
Ljubiša Nikolić

Kompjuterski prelom teksta
Aleksandra Adžić

Štampa
Punta, Niš

Tiraž
200

ISBN 978 – 86 – 85425 – 12 – 7

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

004.42НИБИС(035)
025.3/.4:004(035)

АЦИЋ, Александра

NIBIS : sa praktičnim primerima
bibliografske obrade / Aleksandra Adžić,
Miroslav Aleksić. – Niš : Narodna biblioteka
„Stevan Sremac“, 2010 (Niš : Punta). – 243
str. : ilustr. ; 21 cm

Tiraž 200. – Bibliografija: str. 233.

ISBN 978-86-85425-12-7

1. Алексић, Мирослав [автор]
а) Апликативни програм „НИБИС“ –
Приручници б) Библиотечко пословање –
Примена рачунара – Приручници
COBISS. SR- ID 174363916